

Gospodarski svet Balkanske zveze

se sestane danes k zasedanju v Beogradu —
Poglobitev gospodarskega sodelovanja

Beograd, 1. junija e. Danes ob 18. se prične v glavni dvorani beogradske zbornice za trgovino, obrt in industrijo zasedanje članov glavnega sveta Balkanske zveze. Turški delegat bivši minister Hasa Saka je dospel večer ob 11.47 v Beograd preko Bukarešte. Grški delegat Xenofon Zolotas in profesor na univerzi v Atenah je pa na čelu svoje delegacije dospel v Beograd sredi ob 21.45. Danes ob 11.44 je dospela tudi rumunska delegacija, ki jo vodi univ.

prof. Nikola Tabaković. Glede programa tega zasedanja se je zvedelo po izjavi predstavnika grške delegacije, da se bo gospodarski svet Balkanske zveze v glavnem bavil s pobudami, ki so bile od vseh članov sprejete na zadnji seji stalnega sveta Balkanske zveze. Glavni predlog na tem zasedanju je bilo vprašanje ojačenja gospodarskega sodelovanja med članicami Balkanske zveze. Zasedanje bo otvoril zunanji minister dr. Cincar-Marković.

Belgijski parlament solidaren z vlado

Vsi ukrepi vlade odobreni — Strankarska nasprotja so popolnoma izginila

Limoge, 1. junija, e. (Havas). Belgijski narodni poslanec Piarer je povedal zastopniku agencije Havas, kakšen je bil splošen vtis na seji, ki jo je imel večeraj belgijski parlament. Poudaril je, da vlada med člani belgijske vlade in parlamenta v vseh vprašanih popolno soglasje. Ni nasprotov med zastopniki katoliške, socialistične, liberalne, flamske in valonske stranke. Ministrski zadeve je podal razburljivo poročilo o zadnjih dogodkih. Med drugim je izjavil, da je kralj Leopold skusil pridobiti tudi belgijske ministre za kapitulacijo. Ministrski predsednik Pierlot je na to kraljevo ponudbo izjavil: »Ne želim svojim otrokom zapustiti nečestnost kot dediščino.« Predsednik belgijske vlade je na to pisal belgijskemu kralju in ga opozoril na posledice kapitulacije. Vsi člani vlade so bili nenavadno razburjeni po po-

ročilu, ki ga je podal zunanji minister Spaak. Na seji so narodni predstavniki odločno odobrili vse sklepe vlade. Pariz, 1. junija, s. (Reuter). V belgijskih vladnih krogih izjavljajo, da bo belgijska vojska, ki se nahaja v Franciji pod vodstvom vojnega ministra Denisa v kratkem na novo organizirana. Posredilo se bo sestavi tudi dve do tri belgijske letalske eskadrilje.

Odvzem francoskega odlikovanja kralju Leopoldu

Pariz, 1. junija e. (Havas). V današnjem »Službenem listu« je objavljen ukaz, po katerem se belgijski kralj Leopold briše iz seznama oseb, ki so bile odlikovane s križem častne legije.

Sedanji vojni vrtinec lahko zajame ves svet

Rooseveltova poslanica kongresu — Amerika mora biti pripravljena na vse

Washington, 1. junija AA. (Havas). Predsednik Roosevelt je poslal kongresu poslanico, v kateri je obrazložil potrebo naknadnih kreditov v znesku skoraj en milijarde dolarjev za izvajanje načrta narodne obrambe. Roosevelt pravi v svoji poslanici, da je zvišanje teh kreditov potrebno zaradi tega, ker so se zadnja dva tedna dogodila v Evropi neverjetni dogodki, iz katerih se da jasno sklepati, da igra v vojni operacijah največjo vlogo letalstvo in mehanizirani material. Nobena osebnost in nobena kolektivnost ne more jasno predvideti bodočnosti, je dejal Roosevelt, toda obstaja možnost, da bo zapleten ne samo en kontinent ali dva, temveč vsi v svetovno vojno. Vojni vrtinec lahko zajame ves svet. Zaradi tega zahteva najbolj navadna previdnost, da se ameriška narodna obramba ojači.

New York, 1. junija AA. (Havas). Tukajšnji tisk izraža prepričanje, da predstavlja Rooseveltova poslanica kongresu pomemben datum v politiki Zedinjenih držav. Listi objavljajo poslanico pod velikimi naslovi »Vojna grozi Ameriko«, »Roosevelt smatra, da bo nastala svetovna vojna« in podobno. Listi soglasno trdijo, da po nedavnih izjavah in sedanji poslanici Roosevelta ameriško ljudstvo zdaj točno ve, kako stojijo stvari. V javnosti se čuti gotova vznemirljivost posebno zaradi sporočila o vpoklicu gotovega števila rezervistov, posebno 40.000 mornarjev in nacionalne garde. Vpoklic rezervne nacionalne garde ima predvsem namen ojačiti eskadrile na Tihem oceanu in ob Panamskem preko-

pu. Tukaj se posebno naglašja, da je Roosevelt imel v nedeljo še precej pomirjavalen govor, medtem ko je večeraj odkrito govoril o možnosti razširitve evropske vojne. On je še pred mesecem zadrževal predstavnikom tiska, da upa, da bodo Zedinjene države vsaj fizično lahko ostale izven spopada.

Ameriška mornarica v pripravljenosti

Washington, 1. junija AA. (Havas). Mornariško ministrstvo sporoča, da bo ameriška mornarica do nadaljnjega odredbe ostala v vodah Honolulua.

Washington, 1. junija AA. Reuter. Ministrstvo vojne mornarice sporoča, da ameriške vojne ladje, ki bi morale odpluti na obisk v Brazilijo, ne bodo zapustile metropolitanskih voda. Vse ameriške vojne ladje bodo ostale do nadaljnjega v onih krajih, kjer se sedaj nahajajo.

Washington, 1. junija s. (Reuter). Danes bo splovljena v Filadelfijo nova 35.000-tonska ameriška oklopna »Washington«. To je največja ameriška vojna ladja. Čez 14 dni bo splovljena oklopna istega tipa »North Carolina«.

Washington, 1. junija AA. (Havas). Zunanje ministrstvo sporoča, da potuje odpravnik poslov ameriškega veleposlanstva v Berlinu Kirk, ki se sedaj nahaja v Rimu, v Zedinjene države, kjer bo prebil svoj odmor. Kirk potuje iz Lizbone z letalom v New York.

Politika Moskve

Sovjetska Rusija pušča oba tabora v nejasnosti glede svoje politike in namer

London, 1. junija, e. V angleško-sovjetskih odnosih ni bil storjen večeraj noben korak naprej. Angleška diplomacija je popolnoma vezana na odgovor Sovjetske Rusije. V londonskih diplomatskih krogih zastavljajo celo vrsto vprašanj glede odnosov med Anglijo in Rusijo. Tuji diplomati se vprašujejo, na kateri podlagi bi mogla Moskva spremeniti svoje dosedanje stališče do Anglije. Predvsem je jasno, da se Sovjetski Rusiji ne mudi in ji ni do tega, da pride čimprej z angleško vlado na čisto glede spornih vprašanj. Splošno je prepričanje, da hoče Sovjetska

Rusija zaveznike držati čim dalje v nejasnosti, obenem pa hoče zadržati Italijo v dosedanjem nevojnočem se položaju. V Londonu vlada v splošnem pesimistično glede razvoja nadaljnjih odnosov med Anglijo in Rusijo. Po nekaterih vesteh iz Moskve je Rusija danes mnogo bolj zainteresirana na Podonavju, na Balkanu in na črnem morju kot v Evropi na zapadu in na Daljnem vzhodu. Službeno krštev ravnotežja v zainteresiranem področju ci bila v škodo Sovjetski Rusiji in zaradi tega je pozornost Rusije zaenkrat obrnjena na probleme v tem delu Evrope.

Radioprogram

Nedelja, 2. junija

Ob 8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 8.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Solistični koncert: Miloš Zihlerl (saksofon) s spremljevanjem klavirja (prof. P. Sivio). — 10: Plošče. — 10.30: Koncert radijskega orkestra. — 12: Slovenski zvoki (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Pevski zbor Delavskega glasbenega društva. — 14: Šramli in citre (plošče). — 16.30: ZFO. — 17: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: V čaru operet. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova, g. Ado Darian in radijski orkester. Dirigent: D. M. Sijaneč. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Nastop Ciril-Metodovega cerkvenega pevskega zbora iz Kočevske Reke. Uvodna beseda: Nekaj besed o razvoju slovenske narodne in cerkvene pesni na Kočevskem (g. Jože Tratar, sol. upr.). — 20.45: Magistrov trio. — 21.30: Plesni napravi (plošče). — 22: Na-

povedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 3. junija

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Plošče. — 12: Mandoline in balalajke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Duševna in telesna občutljivost (ga. dr. B. Zajc-Lavričeva). — 18.20: Naši Američani (plošče). — 18.40: Slovenski delez v tujih kulturah (duhovniki) prof. Vilko Novak. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar). — 20: Iz opernega sveta. Sodeluje operni pevec g. Jean Franci in radijski orkester. Dirig. D. M. Sijaneč. — 21.30: Vesele solistične točke (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet Fantje na vasi.

Naši nesrečni predniki

— Tole, draga gospe, je lonce za kuhanje iz predzgodovinske dobe. Silno dragocen je in velja najmanj 3.000 din. — O nesrečni ljudje, koliko denarja so morali tedaj izdati za kuhinjsko posodo!

Iz Celja

— Dijaki ljubljanske klasične gimnazije gostujejo v Celju s Cankarjevo dramo Jakob Rada. Po večerajnji premieri v Ljubljani, kjer so nastopili pod spretnim vodstvom g. Milana Skrbinskega, prihajajo danes k nam osmošolci klasične gimnazije v Ljubljani, ki bodo tudi nam zaigrali to veliko Cankarjevo dramsko delo. Predstava bo v Mestnem gledališču; začetek ob 20. Vstopnice dobiš v predprodaji v Sloimskovi tiskovni zadrugi, večer pa pri gledališki blagajni.

— Modernizacija hodnika za pešce ob Mariborski cesti. Občina bo modernizirala hodnik za pešce ob Mariborski cesti od rudarske šole do Kovinarske ulice. Predvideni sta dve varianti: betoniran, 4 m širok hodnik na makadamski podlagi iz porfirja z granitnimi robniki ali pa hodnik iz katrasknega odnosno asfaltnega mešanega makadama. Mestni svet je v petek pooblastil finančni in gospodarski odbor, da določi način izvedbe in odda dela. Upanje je, da se bo tlakovanje Mariborske ceste od Prešernove ulice v Gaberju do Ceste na pokopališče na Sp. Hudinji kmalu pričelo. Stroške za tlakovanje ceste bo krila občina. Potrebna je samo še odobritev gradbenega ministrstva.

— Gradbeno-transportno poštojo pri Joštovem mlinu v Medlogu bo mestna elektrarna povečala. Proračun znaša 26.320 din.

— V članstvo mestne občine je mestni svet sprejel slikarskega mojstra Alojza Gorjupa in mizararskega pomočnika Antona Fistr.

— Tablice z mednarodnimi prometnimi znaki bo občina namestila na cestah na mestni meji in delno tudi v mestu. Proračun znaša 23.090 din.

— Parcelacije. Mestni svet je odobril parcelacijske načrte za Majdičev travnik v Gregorčičevi ulici, za vzhodni del Rajevega zemljišča pri »Savinjskem dvoru« in za zemljišče Josipa Jazbinskega ob Dečkovi cesti.

— Povišano tarifo avtoizvoščkov je odobril mestni svet v petek na seji.

— Poulična prodaja slađoleđ in slaščic. Slađoleđ smejo letos prodajati po ulicah samo oni, ki imajo že zadavno dovoljenje. Prihodnje leto pa bo poulična prodaja slađoleđ sploh prepovedana. Prodaja slaščic po ulicah pa je odslj sploh prepovedana. Prodaja slađoleđ je letos dovoljena amo na nekaterih ulicah.

— Proti ukinitvi kramarskih sejmov v Celju so protestirali združenje obrtnikov in tudi sejmari. Občina je odločila ukinitve sejmov, dokler ne bo rešeno vprašanje nove, moderne tržnice.

— Kuratorij Vajeniškega doma v Celju bo imel 9 članov, med temi tri zastopnike občine. M. s. Holobar je v imenu 12 obrtniških združenj protestiral, da je predvideno v kuratoriju za zastopnike obrtniških združenj samo 1 mesto, in je predlagal za zastopnike obrtniških združenj vsaj tri mesta. M. s. Fazarinc je nastopil proti temu predlogu, ki ga mestni svet ni osvojil, čeprav ej bil predlog utemeljen.

— Prodaja na trgu bo ob nedeljah in praznikih dovoljena odslj do 11. dopoldne. Doslej je bila prodaja dovoljena samo do 9. dopoldne.

— Zaradi uboja se je zagovarjal v petek pred tržlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju 19letni posestnikov sin Leopold Rutnik iz Kebija pri Oplotnici. Rutnik je 1. aprila v Oplotnici zagnal v 17letnega Jožeta Ružiča 1.20 kg težek kamen. Zadel je Ružiča v sence in ga na mestu usmrtil. Rutnik je bil obsojen na 2 leti strogega zapor. Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev pa mora plačati 600 din.

— Celjsko stavbinsko delavstvo v stavki. Ker tudi v Celju ni prišlo med podjetniki in stavbinskim delavstvom do sporazuma glede povišanja mezd in kolektivne pogodbe, je celjska podružnica Zveze stavbinskih delavcev Jugoslavije z današnjim dnem proglasila stavko vsega stavbinskega delavstva v Celju in okolici. Za stavko je glasovalo 98 odstotkov stavbinskih delavcev. Upamo, da se bo po pogajanja kmalu pričela in da bodo v kratkem uspešno zaključena.

— Krajevna organizacija Legije koroskih borcev v Celju ponovno sporoča svojemu članstvu, da bo v nedeljo 2. t. m. ob 9. dop. pri poveljstvu vojskega okrožja v Celju prisega po dveh članov-prič, ki jih morajo imeti člani, ki nimajo drugih dokumentov za dokazilo, ki ga zahteva vojaška oblast za spominsko kolajno. Ob enem javlja krajevna organizacija, da je njena pisarna od danes naprej v Gosposki ulici šte. 6, v hiši nasproti vojašnice kralja Petra. Člani iz Celja naj čimprej poravnajo članarino v pisarni.

— Koncert Celjskega pevskega društva v proslavo 80letnice skladatelja in žalskega rojaka Rista Savina bo v prvi polovici junija. Na sporedu bodo zgolj Savinove skladbe in sicer samospeti ter ženski, moški in mešani zbori a capella in s spremljevanjem klavirja. Za koncert vlada živahno zanimanje.

— V celjski bolnici je umrl v petek 39letni kočar Franc Pečnik iz Velike Pirešice.

— Napad in nesreče. Ko se je vračala 32letna dninarica Kristina Stramsakova iz Klokočevnika pri Ločah v torek domov, jo je napadla neka vinjena ženska in jo sunila v jarek. Stramsakova si je pri padcu močno poškodovala desno nogo. V Čači vasi pri Kostivnici je neki kolekar povzročil dvelstnega dninarjevega sinčka Vinka Pirša in mu zlomil levo nogo nad koleno. V Celjajah pri Bočni si je 36letni dninar Franc Strmšek pri padcu zlomil levo nogo pod koleno. V Dobriši vasi pri Petrovčah je padel 56letni keramični delavec Jakob Ratar s koleasa in si hudo poškodoval desno nogo. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

— Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo 2. t. m. zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici. — Obsodba po zakonu o zaščiti države. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo 40letnega pekarskega pomočnika Martina Zavca iz Maribora zaradi zločina po čl. 3 zakona o zaščiti države v tajni razpravi na 2 leti robije.

— Dve nogometni tekmi. Na celjski Glaziji se bo pričela v nedeljo 2. t. m. ob 16.30 zanimiva prijateljska tekma med SK Grafiko iz Ljubljane in SK Jugoslavijo, ob 15. pa bo pretekla mladina SK Celja in SK Jugoslavije.

Večnost

— Profesor pravi svoji mladi ženi: Ali si sploh lahko predstaviš, kaj je to večnost? — Seveda, dragi moštček, to je vendar doba, ki bo trajala, preden mi boš zopet kupil klubok.

Zanimivosti o naši razstavi v New Yorku

Kako so jo pripravljali, kaj in kako so razstavili in kaj je ostalo nerazstavljeno v zabojih in skladiščih

Ljubljana, 1. junija. O svetovni razstavi v New Yorku je naša javnost sicer že mnogo čitala in slišala, vendar so zelo redki, ki so si lahko napravili nekoliko jasnejšo sliko o naši udeležbi ter o organizaciji našega razstavljanja. Maršikaj zanimivega pa vzemo iz ocene naše razstave v poročilu Milana Banića pomočnika generalnega komisarja na svetovni razstavi v New Yorku. Iz tega poročila navajamo nekaj zanimivih podatkov.

Koliko stroškov je zahtevala naša razstava, Banić sam natančno ne ve, sodi pa, da je bil porabljen ves odobren kredit, to se pravi okrog 8 milijonov din, a da je bilo potrebno še nekaj milijonov med samo razstavo, če so hoteli odpraviti največje pomanjkljivosti. Zato misli, da bi s tako visokimi zneski lahko razstavljali v svojem paviljonu, ki bi bil v resnici reprezentativen, a zadovoljiti smo se morali z razstavo v tako zvani dvorani narodov (Hall of Nations), na prostoru, ki je bil predeljen v več malih kôj. Da se nismo mogli predstaviti bolj dostojno, je treba predvsem pripisovati poznavanju organizaciji. Organizatorji so morali zelo hiteti, ker je bilo časa zelo malo. Zadnji čas februarja in marca lani so se lotili dela, ne da bi ga prej primerno proučili ter pripravili. Zakasnitev sama na sebi je že zahtevala mnogo večje stroške. Hoteli so varčevati zato se niso odločili, da bi sezidali svoj paviljon. Dobil so prostor v dvorani narodov, okrog 500 kv. m površine. Prostor je visok približno 10 m. Ta višina bi zadoščala, da bi prostor razdelili v dve etaži tako da bi se površina razstavnega prostora podvojila. Uprava razstave je tudi priporočala takšno delitev prostorov in po tem se se ravna prireditelji razstav nekaterih drugih držav. Naši aranžerji pa razstavnega prostora niso hoteli tako deliti, temveč so tla dvignili z rampo, da bi ne bilo nobenih stopnic. Prostor je bil tako mnogo manj racionalno porabljen. Prav ta nesrečna rampa ki se zd. Baniću povsem nepotrebna, pa škoduje neglednosti razstave, ne da bi sicer kaj z njo pridobili; 10 metrov visok prostor bi učinkoval močnejše, če bi bil enoten ter primerno urejen. Rampa je pa vzela cele 3 m višine. Rampo so dolgo gradili kar je seveda zahtevalo precej stroškov. Ko so se že odločili za to delo, bi se ga morali lotiti najpozneje januarja, so se ga pa dva meseca pozneje.

Organizatorji bi storiili najbolje, če bi stavbna dela oddali neposredno razstavnici upravi, njenemu stavbenemu oddelku ali kakemu amerišskemu podjetju. Vse to pa je bilo prepuščeno projektanti arhitektu Weissmannu, ki ni ameriški državljan zato ni imel koncesije. Projektant bi zaradi tega moral odpotovati že januarja v Ameriko, a ni mogel, menda ni bilo za to denarja, zato je bilo treba delo vendar prepustiti upravi svetovne razstave. Arhitekt je v začetku marca prispel v New York, a dotlej ni bilo opravljeno še nobeno večje delo, vse je bilo še v surovem stanju. Delo se je tako zavleklo, ker so Američani baje začeli napačno graditi rampo, pa so jo morali podreti in delo zopet znova začeti. Ameriški arhitekti so napačno čitali Weissmannov načrt betonskih del in zaradi tega je nastala škoda okrog milijon din. Komisija, ki naj bi ugotovila to škodo in sestavila zapisnik, ni bilo. Stavbna dela so se silno zavlekla in končana so bila šele 17. maja. Dela so bila opravljena v čudni »lastni režiji«. Weissmann je moral oddati delo ameriški tvrdki, ker ga po zakonu ni smel opravljati. Ta tvrdka, »Pomerance & Breines«, je zidala tudi naš paviljon na pariški razstavi. Za uslugo, da je prav za prav »posodila firmo« Weissmannu, je prejela po ameriški inženjski tarifi 21% proračunske vsote, ki je znašala 25.000 dolarjev. Tvrdka je prejela 5100 dolarjev, a razen tega je prejel še Weissmann 200.000 din za projekt. Stavbna pogodba ni obsegala določb, da tvrdka ne sme prekoračiti termina. Podjetju je bilo prepuščeno, da posamezna obrtna dela odda obrtnikom.

Razstavno gradivo je bilo odposlano v Ameriko prezdaj, preden je bil prostor urejen. Prispelo je v New York že 30. marca, zato so ga morali vskladiščiti, seveda proti dolarski ležarini. V Ameriko so pa prispeli cel mesec prezdaj tudi aranžerji razstave in se celo 8 dni prej kakor razstavno gradivo. Banić trdi, da so aranžerji pohajkovali v New Yorku brez resnega dela najmanj 45 dni; ter medtem vlekli mastne dnevnice, ki so znašale skupno 5000 dolarjev, torej četrtilijona din! Delati so začeli šele 10. maja ter so silno hiteli in niso jih zanimali interesi državne blaginje. Nekateri material bi lahko obdelali že doma ali vsaj, ko so brez dela posedali v New Yorku, n. pr. napise. Toda raje so

naročili takšne »malenkosti« pri ameriškem podjetju in podjetnik je izročil komisariatu račun za dva napisa »Yugoslavia«, torej 20 črk, v znesku 500 dolarjev, za dobavo in montažo drugih napisov na razstavi, skupno 2188 črk, pa 1985, tako da velja črka na dolar.

Proračun je določal za vsa dela, stavbna in aranžerska, 25.000 dolarjev; vsi stroški z dnevnici in z zaslužkom arh. Weissmanna ter trdke Pomerance & Breines so pa znašali že do junija 55.000 dolarjev. Proračun je bil torej prekoračen za 100%.

Razstavljeno gradivo je veljalo državo po Banićevih informacijah 1.300.000 din. Med tem gradivom je bilo mnogo balasta. Za kmetijski del razstave je bilo določeno 360.000 din kredita. Razstavljene niti bila niti osmina gradiva. Za odloženi material je treba plačati ležarino. V aranžerskem pogledu razstava Baniću nikakor ni bila všeč. Navajal je celo vrsto pomanjkljivosti. Kar se tiče gradiva kmetijske razstave je kritiziral, čemu je bilo n. pr. pripeljano na stotine steklenic nekaterih vrst vina, ko bi lahko razstavili samo steklenice z etiketami. Vino v steklenicah se je kvarilo in zaradi vročine so steklenice pokale. Posebno slabo se mu je tudi zdelo prikazano delo naših izselencev v Ameriki za razvoj ter napredek Zedinjenih držav — samo s primitivnim zemljevidom in s fotografiranim tekstom iz ameriške enciklopedije (okrog 30 vrst) o naših znamenitih možeh, Tesli, Pupinu, Baragi, Mestrovicu itd.) Banić očita prirediteljem, da niso razstavili dovolj nekaterih posebnih izdelkov, n. pr. vezenin, medtem ko je bilo filigranskih izdelkov razstavljenih le 8. Napovedano je bilo tudi, da bodo razstavljene narčne, odnosno modeli za »slovensko naselje v bodočnosti«, zamisel arh. I. Vurnika iz Ljubljane, in da bo razstavljena med drugim najstarejša lekarna v Evropi. Kje je ostalo to gradivo, Banić ne ve. Tudi umetnostni del razstave je precej klaverno. Tako n. pr. ni razstavljeno nobeno Mestrovicovo delo in Mestrovic je ime, ki ga pozna tudi v Ameriki. Banić je obžaloval, zakaj ni bil na razstavi organiziran tudi prodajni oddelček, kjer bi lahko z velikim uspehom prodajali razne naše spominske izdelke, predvsem izdelke domačih umetnih obrti. V New York so pripelali blaga 150 naših tvrdk ne le za razstavo, temveč tudi za prodajo, a večina tega blaga je ostala v skladiščih. Nismo tudi imeli narodne restavracije, kakor mnoge druge države, ki so si s svojimi restavracijami in raznimi prireditvami delale učinkovito propagando.

Zanimiv je seznam o razstavljenem in nerazstavljenem blagu, odposlanem v Ameriko. Tako je bilo n. pr. v kmetijskem oddelku razstavljenih 125 steklenic alkoholnih pijač, v skladišču jih je ostalo 450; konzerv je bilo razstavljenih 36 škatel, 4 zaboji in 5 sodov, v skladišču je ostalo 878 škatel in 11 zabojev. Izdelkov pohištvene industrije je bilo razstavljenih 2 zaboja, 3 stoli, 12 foteljev in 2 mizi, v skladišču pa je ostalo 166 kosov. Izmed čipk je bilo razstavljenih 18 kosov, vskladiščnih pa 2460. Razstavljenih je bilo 15 modelov (lutk) narodnih noš, vskladiščnih pa 12 lutk in 63 noš. Preprog je bilo na razstavi 7, v skladišču 100. Izmed kovinskih izdelkov je bil razstavljen le eden, v skladišču jih je pa ostal en zaboj. Filigranskih izdelkov je ostalo v skladišču 96, keramičnih 182 (razstavljenih 41), tobacnih ena bala in 24 škatel (razstavljena ena bala), propagandnega materiala je bilo vskladiščnega 1581 kosov, razstavljenega 113 itd.

Ti podatki nekoliko kažejo, v kakšnih rokah je bila organizacija naše razstave.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, telefon 41-79

Film, ki je po svoji režiji, igri in kompoziciji najlepši, najboljši

Donski Kozaki

Drama iz burnega kozakeškega življenja

V gl. vl.: Vera Korene, knez Juka Trubeckoj, Charles Vanel in drugi. Predstave: danes ob 3.9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri ter v ponedeljek ob 3.9. uri

Prihodnji spored:

Alibaba

Tudi primer

— Ta človek, ki sem ga večeraj vzel v službo, je kakor lokomotiva.
— Ali tako dobro dela?
— Kaj še, samo tako dobro živi.

V neizmerni žalosti naznanjam v svojem kakor tudi v imenu sorodnikov, da je preminil moj ljubljani soprog, brat in svak, gospod

Voltmann Edvard
trgovski poslovedja

po težki mučni bolezni.

Blagega pokojnika spremimo na njegovi zadnji poti v ponedeljek, dne 3. junija 1940 ob 5. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na evangeljsko pokopališče.

LJUBLJANA — BADEN pri DUNAJU, dne 1. junija 1940.

Žalujoča soproga
DOROTEJA

Tudi okoli Krškega je lepo

Pozabljeni in zapuščeni košček lepe slovenske zemlje ima za izletnika mnoge zanimivosti

Krško. 31. maja
Danes se mnogo piše in debatira o lepi slovenski zemlji, posebno se o obmejnih krajih, ki so narodnostno ogroženi. Prav je tako, vendar pa so deli naše lepe slovenske domovine, katerih se nihče ne spomni. Lepa je naša Gorenjska, s katero se lahko ponasamo v tujem svetu, a tudi Dolenjska ima svoje mikavnosti. Kadar govorimo ali pišemo o Dolenjski, navadno vsakdo misli na njen zapadni del od Višnje gore do Novega mesta, za katerega sta se zavzemala pokojni šuklje in kasneje društvo prijateljev Dolenjske. Na vzhodni del, ki spada po večini v krški srez, ki se razprostira južno in jugovzhodno od dolenjskega Triglava in ki ga na vzhodu meji sedaj umazana Sava, se spomni le malokdo. Le vinski trgovci in gostilničarji nas običejo, kadar si zažele zdrave in dobre dolenjske kapljice.

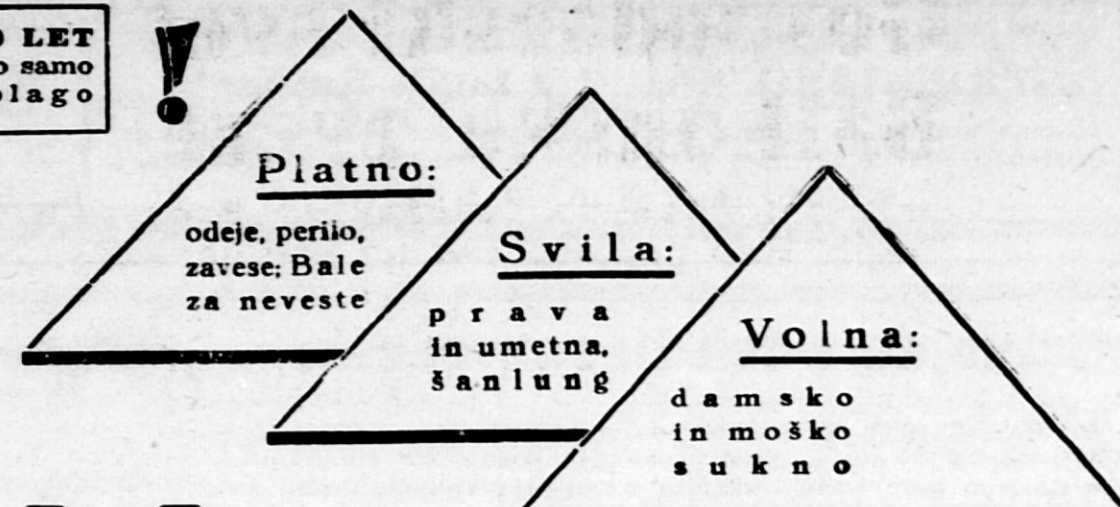
Dalje nas vodi pot med vinogradi »Zamarofa« v bližini vasi Gore sv. Lovrenca. Kmalu se znajdemo v senci bukovega gozda V dolinah »Ponikva« in »Senožeska voda« so majhne ponikalnice. Ko pridemo iz gozda, se je treba odločiti, ali gremo čez Krepelnik. Zajčnik in Kalce na Mali trn, ali jo pa mahnjemo — če smo tačni — skozi Lačno goro. Nad Malim trnom je župna cerkev sv. Duha, ki jo je pred kakimi 60 leti porušila in zažgala strela. Ubožni prebivalci so postavili drugo s težkimi žrtvami. Šele po mnogih letih. Tu je kaplanoval nekdanji Anton Žakelj (rodoljub Ledinski), ki je spesnil med drugimi tudi pesem »Pot do kruha«.

Cerkev stoji na griču, za katerega je prav lep razgled na vse strani. Ker ima človek tudi telesne potrebe, se zglasimo pri gostilničarju Gorenjcu, o katerem je znano, da

ren in tih. Naši izletniki se niso navajeni za daljše bivanje na Dolenjskem, po večini so navajeni in zato navezani bolj na Gorenjsko. Šukljeto dom na Polževem je prvovrstno oskrbovan, ima udobna prenočišča, odlično kuhinjo in tudi sicer ves mogoč komfort.

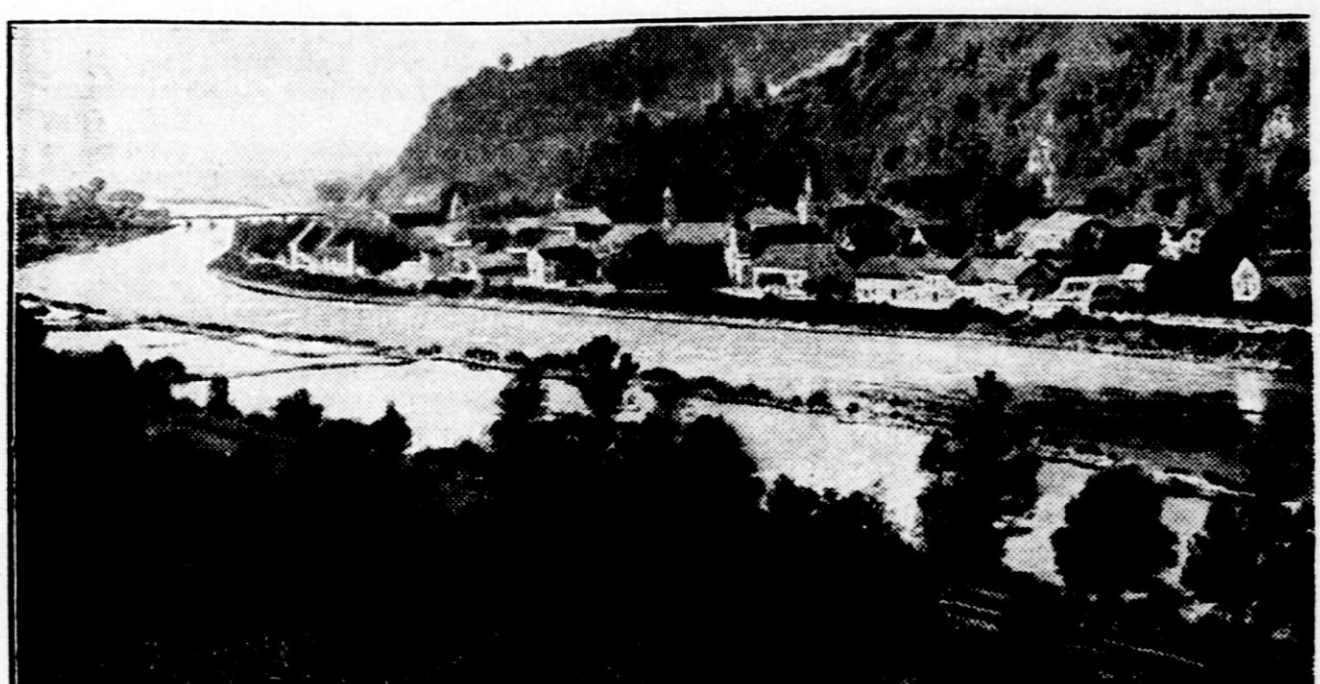
V zadnjem času pa je zadel šukljeto dom na Polževem velik udarec, ki bi mogel uničiti to planinsko postojanko. Prišel je nekdo, si postavil v bližini doma hišo, zaprosil za gostilniško koncesijo in jo tudi dobil. Tako bodo sedaj dohodki od izletnikov deljeni na dva dela. Vprašujemo, ali ni imel dotični, ki je zgradil to gostilniško hišo v bližini šukljeto doma, na izbiro dovolj drugih, tudi lepih izletnih točk po ostali Dolenjski? Ali je res treba ubiti idealno nesebično in požrtvovalno delo skupine okrog S. K. Polža v teh sicer zmaterializiranih časih s tem, da nekdo samo iz koristolovstva in v svoje sebične, pridobitne namene izrablja priljubljenost Polževga, ki jo je znal ustvariti v teku let S. K. Polža, za to, da mu bo gostilna bolj šla? Apeliramo na oblast, da napravi temu stanju konec in zaščiti itak tako redkim planinskim in tuskoprometnim postojankam na Dolenjskem obstoj in razvoj.

NAD 100 LET
prodajamo samo
dobro blago

J. C. Mayer, hiša manufakture Ljubljana

za cenejše blago in ostanke poseben vhod v Wolfovi ulici

Krško — od nasprotne strani

Prebivalci teh krajev so po večini mali kmetje in bajtariji, ki imajo tudi nekaj vinogradov. Industrije ni nobene, razen nekaj malega v St. Janžu in Radečah, in ljudje največkrat ne vedo, kje naj vzamejo denar za obleko, obutev in davke, posebno, če vinogradi slabo obrodijo. Vino itak nima prave cene v primeri s trdom in raznimi izdatki. V gozdovih je po večini mlad les, ker so starejši že posekali. Zivinoorej ni posebno razvita, ker se ne goji smotno. Pa kaj bi naševal, pridite in prepričajte se sami.

Najprimernejši izlet v te kraje je iz Krškega. Krško je prijazno staro mestce ob Savi na koncu soteske, kjer se začneja Krško polje. Pred kratkim je bil tu ustanovljen domači muzej, ki je našel streho v stari »spitalski« cerkvi. Na stopnici pri vhodu v njo se pozna še noga hudobca, ki je v dobrih starih časih lovil nekega moža, da bi ga odvedel v svoje kraljestvo. Revez si ni znal drugače pomagati, kakor da je končal nožbežal v to cerkvico. Ko je hudobec stopil za njim na prvo stopnjico, mu je zasmrdel blagoslovljen kraj, da je pustil svojo žrtev. Pri župni cerkvi stoji hiša, v kateri je živel zadnje dni svojega življenja in umrl kranski zgodovinar Valzov.

Pa pustimo zgodovino zgodovinarjem in pojdemo v hribe, kakor ljudje običajno pravijo, čeprav jih tu ni, ker so le griči. Kršani hodijo kaj radi na Trško goro ali na Cesto, kjer jim postrežejo z zdravilo pijaco in domačimi klobasami ali mesom. Za nas, ki smo namenjeni na daljši zlet, bo najlepša pot mimo cerkvice sv. Rozalije, kjer je meseca januarja žegnanje sv. Antona, ki mu ljudje nanosijo polne čebre krač s prošnjo, da bi jim uspevale svinje. Stare device pa ga prosijo za ženina, kakor pravi znana pesem: Špeha, jaje nosila, za možaka prosila. Od tu pridemo v 15 minutah do cerkvice sv. Jožefa na vrhu Trške gore, odkoder je krasen razgled po širnem Krškem polju, po Gorjancih, bizelskih gričih in po Posavju do Zagreba. Na vzhodni strani nas pozdravlja nad Rajhenburgom sv. Mohor in Fortunat, ki včasih »udarita tudi na kranjsko plat.« Cisto v ozadju se dviga ponosni Bohor. Na jugu ob robu Krškega polja je prijazna vas Leskovec, malo bolj na desno pa nekdanji ponosni in znameniti, a danes že razpadajoči grad Šrajbarski turn, kjer je nekdanji domovni znan nemški pesnik Anastazij Zelenec, ki ima v bližini gradu svojo grobnico.

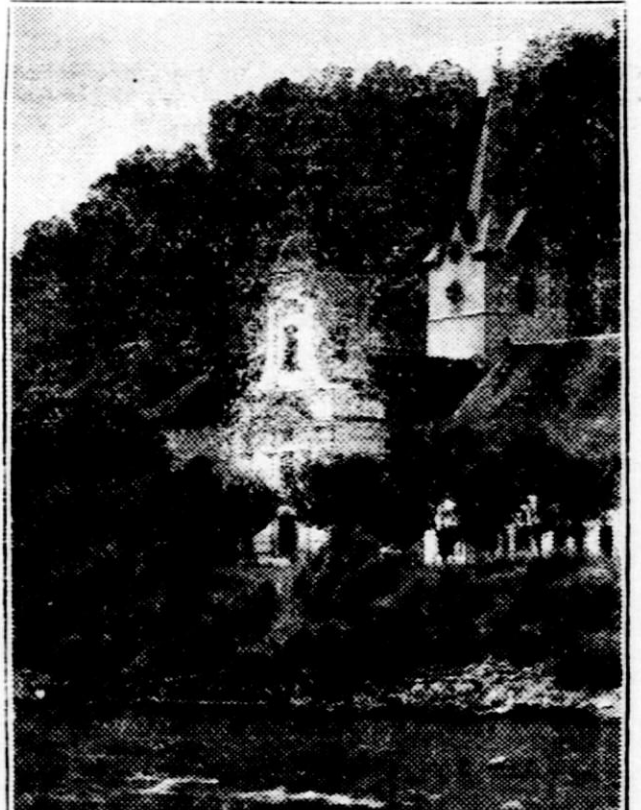
Pot nas pelje dalje skozi majhen hrastov gozdiček do nekdanjega graščinskega vinograde Cretč, ki je bil tako širok, da je pešec hodil 15 minut od njegovi brajdi. Uničila ga je okoli 1890 trtna uš, a ga ni nihče več obnovil. Le staro poslopje za veliko stiskalnico in vinčarijo spominjata še na dobre stare čase.

Na severni strani zapazimo nad precej globoko dolinico vasi Cesto. Po tej dolinici izpeljujejo že nekaj let iz Krškega cesto, da bi ljudje vsaj brez nevarnosti vozili, a gotova nista niti 2 km, ker za nas pač ni — denarja.

Ko smo se okrepčali, jo lahko mahnjemo še v dobro uro oddaljen prijazno Rako, kamor je hodil na počitnice k svojemu stricu župniku nepozabni di. Tavčar.

Tu smo pa na razpotju. Če nas noge zelo srbe, se lahko podamo na dolgo pot čez Bučko, Skočjan in Belo cerkev v dolino Krke ter dalje v Novo mesto. V nasprotnem primeru se bomo vrnili nekoliko nazaj ter šli čez Roviše, Studenec in Impolco na Sevnico.

mu je pred nekaj leti odnesel nebodigatreba poln zabojček zlatnine in srebrnine. Prav rad nam bo postregel ne predrago z vsem, kar premore. Se bolje bi pa bilo, če bi se mu prej prijavili.

Bivša cerkva sv. Duha, sedaj krški muzej

Komur ni za hojo, se lahko pelje z avtomobilom, večja družba z avtobusom, mimo Leskovca, Šrajbarskega turna in dalje čez Osredok. Golek, Ivandol in mimo Nemške vasi k sv. Duhu. Kdor se hoče odškodovati za nekoliko hoje, naj ne pozabi izstopiti takoj v začetku Ivandola, ko pride do prvih vinskih hramov, ter gre na grič »na Hribus«, odkoder bo imel najlepši razgled. Od sv. Duha se lahko pelje z avtomobilom na obe prej omenjeni strani.

Pri tem izletu se bomo prepričali, da biva tudi tu prav tako slovensko ljudstvo z istimi vrlinami in napakami kakor drugod, čeprav je ubogo, je vendar veselo. Rado molí in hodi v cerkev, pa tudi kletvic in rujnega vinca se ne brani. Posebno veselo je v jeseni, ko črček prepeva, če kažejo vinogradi lepo.

Pridite nas obiskat in pomagajte nam! Dolenjec.

Pismi iz Pariza

Prebivalstvo Pariza sprejema tegobe vojne z zaupanjem v bodočnost — Skrb za poklicni naraščaj v Franciji

Pariz, v maju
Zdi se mi, da pomlad ni bila še nikoli lepša v Parizu. Vedro modro nebo brez oblaka, svež zrak, zelena drevesa, razcveteli grmički, pisano cvetje, pozivljajo stare hiše, ceste, spomenike in ograje. Pariz daje čudovito sliko miru in pokoja s svojimi posivelimi palačami, z nešteti vrtni, s Seino, ki mirno teče, kakor da bi se ničesar ne godilo na zemlji, ki jo na-

ponosno, kakor da bi hotele ščititi prebivalce tega edinstvenega mesta. Z. P.

Dejstva so pokazala, da je imela svetovna vojna na vesti tudi dober del brezposelnih. Takratna začasna potreba je narokovala produkcijo orožja in streliva. Vsa prosta delovna moč se je zatekala v vojne tovarne. Mladina je prekinjala vajeniško

Francoski rezervisti odhajajo na fronto

paja. Promet je še vedno živ, vendar pa se pozna, da je že množica ljudi in otrok zapustila mesto.

V tem miru, v tej čudoviti pomladi, že nekaj dni tulijo sirene dan za dnem. Prebujajo nas v zgodnjem jutru, sredi noči. V dolgih valovih prihaja pisk, tožnost zavija, se gubi in še dolgo potem, ko sirene že mirujejo, zveni v ušesih neprijetno tuljenje. To je signal za nevarnost. Vrata in okna se odpirajo in zapirajo. Ulice naglo oživijo, množice ljudi hite v zavetišča sosečnih hiš ali sosedne metro-postaje.

Zalostna je ta karavana ljudi. Sive starke in starčki, ki se opirajo na mlajše, matere z dojenčki z naročju, otroci, ki so na poti v šolo ali iz šole. Ljudje so neopranji, površno oblečeni. Ni vedno dovolj časa, da se v redu oblečete, če vas zadržuje skrb za bolno mater ali očeta, če je treba poskrbeti najprej za otroke. In sirene tulijo večkrat sredi noči ter v zgodnjem jutru. Sedaj so ljudje na videz mirni, toda prve dni so se rosile oči materam, ženam, zaročnikom, sestram.

Prišlo je kot nekaj neizogibnega. Moralo je priti ta ali oni dan. Vali se težko breme in vsi se ga zavedajo. Treba ga je vzeti na svoja pleča, prestopiti in upati v boljšo bodočnost. V času preizkušnje ni mogoče več spoznati prejšnjih ljudi. To niso več isti. Se pred tedni ste lahko čuli razne kritike, zasledili stremeljenja po miru, nerganje — toda vse to je izginilo. Francozji se je zbudil naglo njegov ponos; ne da bi kdo kaj zahteval, vsakdo daje največ, kar more, vsakdo je na svojem mestu.

Poročila radia so pogosta. Ljudje grabijo časopise. Matere oblegajo urade za izselitev in oddaljitve otrok iz mesta. Sedaj ni več pomisleka. Uraduje si hitro. V vseh hišah so razobešene objave z natančnim navodilom, kako se je treba ravnati. Privatne ustanove pospešujejo delo in pomagajo, kjer morejo.

Gospodinjice imajo nove skrbi. Z zapadom sonca zastirajo okna, pripravljajo v stanovanju vse potrebno za olajšanje pasivne obrambe, kar so mogoče opustile v mesecih, ko je bila vojna še daleč. V predstobi so pripravljene plinske maske, pokrivala, knjiga ali časopis, ročna lekarna, nekaj biskvita in sadja, steklenica gorkega čaja ali kave. Za vsak primer je treba poskrbeti za večurno bivanje v zaklonišču. Obleka se pripravi ob postelji, da bo takoj pri roki.

Ob tihih večerih prihajajo do nas brnenja letal, strelji strojin in protiletalskih topov.

Resniranost prvih tednov je minila. Francozji zaupajo v svojo vojsko vkljub vsemu.

Pariz sam ni izgubil prav nič na svoji mikavnosti. Njegove stavbe stoje mirno in

dobo, pogosto zapuščala šolo, ker tovarniško delo ni zahtevalo nobene specializacije, bilo pa je lepo plačano. Toda dan miru,

Spomenik sanitejem v Parizu

Križanka

1	2	3	4	5	6
7	8				9
10	11			12	13
14		15		16	17
	18			19	
20			21		
	22		23		
24	25		26		27
28	29			30	
	31	32		33	
34					

Pomen besed

Voderavno: 1. Gora v Julijskih Alpah, 8. francosko moško ime, 10. odlikovanje, 12. jugoslovanski otok, 14. veznik, 15. naselje, 17. ploskovna mera, — 18. dan v tednu, 20. svojilni zaimek, 21. svetopisemski jed, 22. pisarniška potrebščina, 24. osebni zaimek, 26. gorska dolina v Julijskih Alpah, 27. osebni zaimek, 28. števnik, 30. bivši poljski politik, 31. otok v Antilih, 34. srednjeevropsko pogorje.

Navplčno: 2. pogan, 3. kem. znak za prvino, 4. del cerkve, 5. osebni zaimek, 6. emako ime za več britanskih rek, 7. gora v Kamniških planinah, 9. gora v Julijskih Alpah, 11. števnik, 13. egiptovsko božanstvo, 15. branilec domovine, 16. pripadnik ene izmed ljudskih rasnih skupin, 18. orožje, 19. oziralni zaimek, 23. morska žival, 25. veznik, 27. kazalni zaimek, 29. medmet, 30. morska žival, 32. kem. znak za prvino, 33. kazalni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Voderavno: 1. izobara, 7. Izis, 8. Ruse, 10. Debar, 12. in, 14. las, 15. me, 16. San, 18. han, 19. Hamačan, 20. pod, 21. som,

ki je zapri vrata tolikih vojnih tovarn, je pognal na cesto številno delavstvo. V prvi dobi, ko je bila konjunktura dobra, je to delavstvo našlo zaposlitev, toda prvi val gospodarske krize je pognal delavstvo na cesto, pogosto za dalje časa.

Nova vojna je pokazala isto nevarnost. Starši so začeli pošiljati otroke iz šole v tovarne, predčili so učno dobo in jih poslali na delo.

Sprito tega dejstva je francoska javnost postajala vse bolj zaskrbljena. Zahtevala je, da se mladini prepove delo, preden se ne izuri kakega poklica, ki ga naj izbere s pomočjo poklicne posvetovalnice. Vlada je uvidela upravičenost te zahteve in je izdala odlok, ki prepoveduje zaposlitev vajencev in dijakov, preden ne končajo učne dobe in se popolnoma ne izvežbalo v svojem poklicu.

Praktična rešitev vprašanja je poverjena poklicni posvetovalnici v Parizu. Ta sprejema tisoče in tisoče kandidatov, vajencev, dijakov in brezposelnih. Preizkuša njihove sposobnosti, duševne in telesne, njihovo zdravje in odpornost. Po teh kriterijih svetuje izbiro poklica, izučitev novega, določa zaposlitev v tej ali oni panogi industrije, obrti ali trgovini. Poklicna posvetovalnica ima tudi svoje vajeniške delavnice, kjer se specializirajo ne le mladi, ampak tudi odrasli nekvificirani delavci in delavke in brezposelni.

Važnost teh ukrepov je neprecenljiva, zlasti v vojnem stanju. Niti v času najtežje preizkušnje Francija ne zanemari svoja delovnega naraščaja, zavedajoč se, da ni poklic zgolj merilo vrednote posameznika, temveč, da je predvsem v njegovem vestnem izvrševanju moč vsega naroda. Z. P.

23. od, 24. nos, 26. ne, 27. Kazan, 29. omet, 31. nona, 33. ironija.

Navplčno: 1. iz, 2. zid, 3. orel, 4. Ama, 5. R.U.R., 6. as, 7. iris, 9. Eden, 11. Badajoz, 13. nahod, 15. Manon, 17. nad, 18. bas, 20. polo, 22. Meka, 24. nato, 25. sani, 27. ker, 28. noj, 30. ml, 31. na,

Življenjski jubilej značajnega moža

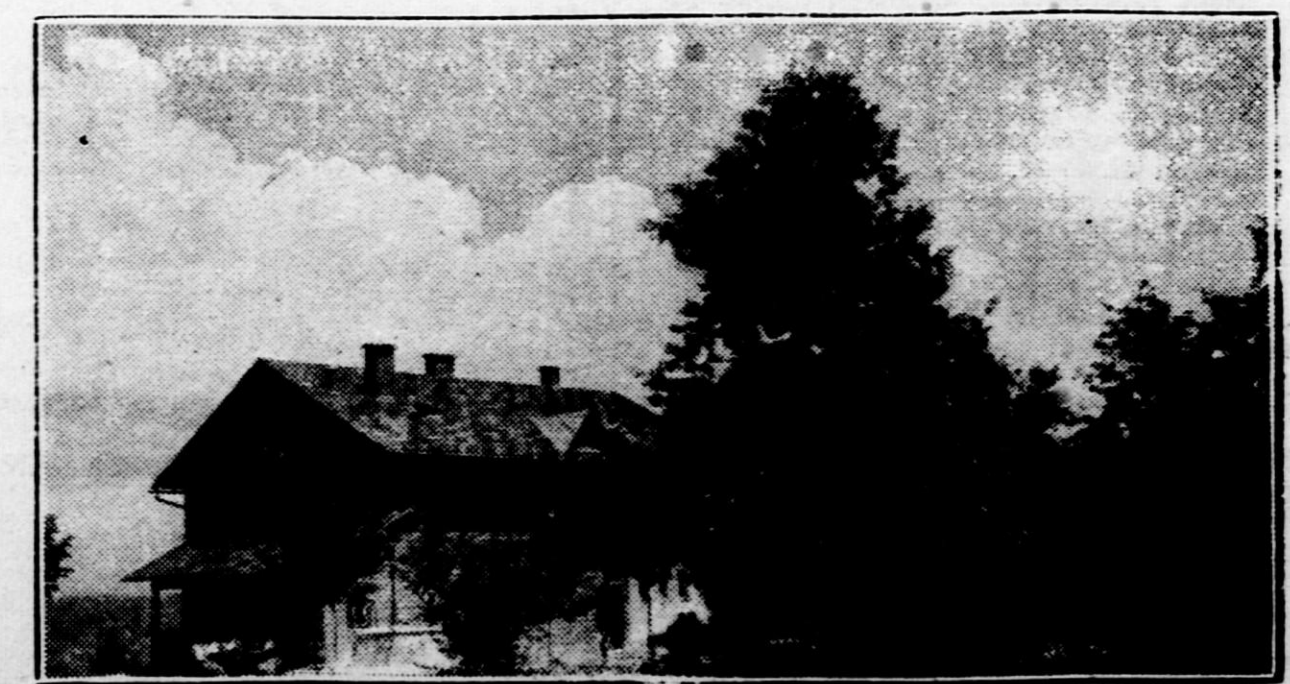
V Dobovi pri Brezicah praznuje svoje 70letnico Anton Vavovec. Rodil se je 1. junija l. 1870 na Ostrožnem brdu v Primorju. Po opravljeni vojaški dolžnosti je stopil v orožniško službo. Služboval je 14 let po raznih krajih Slovenije, l. 1909 pa je stopil v službo pri davčni upravi v Kočevju, kjer je ostal celih 20 let, do svoje upokojitve. Kot izredno značajen rodoljub in delaven član Sokolskega društva v Kočevju od njegove ustanovitve l. 1909 so ga vsi cenili in spoštovali. Vavovec je bil tudi

dolgoletni občinski odbornik kočevske občine. Po upokojitvi l. 1929 se je naselil v Dobovi pri Brezicah, kjer je prav tako vneto sodeloval v Sokolskem društvu, čigar član je še vedno. Prav tako je marljiv delavec Rdečega križa in je bil več let tajnik tega društva. Z eno sta vzgojila v narodnem duhu 7 otrok ter jih dobro preskrbela. Naš jubilej se še vedno telesno in duševno čil in ima zaradi svoje značajnosti in dobrodušnosti mnogo prijateljev, ki mu žele k jubileju še mnogo zdravih in zadovoljnih let. K tej čestitki se pridružujemo tudi mi kot svojemu stalnemu naročniku: g. Vavovec je naš naročnik že 35 let.

Planinski dom na Polževem

Pišejo nam:
Naša Dolenjska je bila v turističnem pogledu že od nekdanjega zanemarjena. Zato je bila premnogim izmed nas lepota Dolenjske neznana in le nekaj poedincev je bilo, ki so znali poiskati to lepoto in jo uživati. Šele v zadnjih letih so merodajni činitelji pripravili teren za razvoj turizma tudi v tem predelu Slovenije. Pri tem je močno sodelovala privatna iniciativa in se je kot eden prvih zganil in dal pobude za tuskoprometno delo na Dolenjskem S. K. Polž. Ta sportni klub je skupina idealnih in požrtvovalnih ljudi, ki plačujejo v klubovo blagajno visoke mesečne prispevke. Zbirali so nekaj denarja, najeli velik kredito, za katerega mesečno osebno jamčijo, in zgradili nad Višnjo goro planinski dom na Polževem, ki je danes že prav priljubljena izletna točka. Dom na Polževem nosi po pokojnem predsedniku inž. Milanu Šukljeto tudi ime šukljeto dom, kamor od leta do leta raje zahajajo vedno dobrodošli gostje. Navzlic temu se v to zgradbo vložene investicije ne amortizirajo, ker obiskujejo dom pač po večini le nedeljaki izletniki, preko tedna pa je mi-

Dom na Polževem

Danes imate zadnjič priliko videti krassen nepozaben film

»Dramatska šola« z Luiso Rainer

Krasna vsebina in odlična igra! Življenjski sen nešteti deklet, da postanejo slavne igralkice, je prikazan edinstveno lepo, nepozabno! Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri!

Kino Union

Tel. 22-21

Jutri premiera pevskega filma mladosti, muzike in veselja

»Njena prva ljubezen« z Deanno Durbin

Ljubek in zabaven film, v katerem boste videli malo pevko Deanno Durbin iz filma »Ona in njenih 100« s partnerjem Grete Garbo v »Nino« Melvynom Douglasom
V nedeljo ob 10.30 dop., ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Samo za smeh in razvedrilo

je film:

Pazite: THEO LINGEN, največja zmeda; PAUL HÖRIGER, kot profesor zoologije pozna vse živali, a ne lepe žene — oba skrbita za ugodno razpoloženje v kino-dvorani.

NEZNANI JUNAKI

Ganljiva filmska zgodba o mlademu človeku, ki je strl srce mlademu dekletu, svojemu očetu pa ubil vero v samega sebe... KINO SLOGA, tel. 27-30

V glavni vlogi Wallace Beery, največji karakterni igralec filmskega platna.

Danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

»Poročno potovanje«

V DUBROVNIK.

Ta film ne smete prezreti! — Danes premiera v KINU MATICI, tel. 21-24 ob 16., 19. in 21., v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 44. z dne 1. t. m. objavlja uredbu o dopolnitvi uredbe z zakonsko močjo o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščenec na novinarje; uredbu o spremembi in dopolnitvi uredbe iz l. 1932 o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah; poročilo o ustanovitvi glavne uprave za posredovanje dela v Beogradu; objavo o odtegnitvi dosedanjega srebrnega denarja po 10 din iz prometa; objavo o izročitvi v promet novih kovancev po 10 din; pojasnilo o odtegnitvi starega srebrnega denarja po 20 din in dinarskih kovancev ter odločbo bana dravske banovine o maksimiranju cen mesa.

— Uvedba brzojavne in telefonske službe pri pošti Sv. Ana v Slovenskih gorah in Sv. Benedikt v Slovenskih gorah. Dne 19. maja je bila pri pošti Sv. Ana v Slov. gorah in Sv. Benedikt v Slov. gor. uvedena brzojavna in telefonska služba.

Kopalnice na Ljubljani odprto

— Nov železobetonski most čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Razpisana so stavbna dela za nov železobetonski most čez Bistrico pri Sv. Petru. Proračunska vsota znaša 271.693 din. Licitacija bo 20. t. m. na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani.

— Podaljševanje veljavnosti legitimacij vojnih invalidov. Po čl. 5 pravilnika o vojnih invalidih socialnega značaja velja za 5 let izdane železniške legitimacije vojnih invalidov ves ta čas, ne da bi jih bilo treba vsako leto podaljšati. Da bi se ta dolžoba prav jasno poudarila, je odrejeno, da železniška direkcija že pri izdajanju legitimacije prežigosa stran za podaljševanje legitimacije s posebnim žigom. V besedilu žiga bo direkcija vpisala leto, do konca katerega legitimacija velja, t. j. peto leto od izdavitve, in dodala svoj okrogli žig ter faksimile direktorja. Žig bo treba pritisniti v vse doslej že izdane železniške legitimacije vojnih invalidov in zato naj vsi vojni invalidi, ki že imajo železniške legitimacije za neomejeno število potovanj, legitimacije po najkrajši poti ali tudi osebno brez kakršnihkoli formalnosti predlože v žigosanje in železniški direktorji, ki jih legitimacije izdajajo.

— Včeraj je bilo končano delo stalnega jugoslovensko-nemškega gospodarskega odhoda. Včeraj je bil podpisan protokol sporazuma ob navzočnosti članov obeh delegacij in nemškega poslanika na našem dvoru von Heerena. Po zanesljivih informacijah je prišlo do naslednjih najvažnejših sklepov. Za primer, da pride češko-Moravsko v nemško carinsko področje, avtomatično preneha veljati vsi sporazumi, ki so bili doslej v veljavi med protektoratom in Jugoslavijo. Plačevanje se bo v tem primeru vršilo preko Berlina. Hkrati bodo v trgovinskih poslih s protektoratom priznani našim gospodarstvenikom vse olajšave, ki so bile doslej v veljavi s poslovanjem z Nemčijo. Kar se tiče kontingentov vojnih invalidov ni bilo. Nemčija je zahtevala, da bi ji dali večje količine pšenice, a glede na to, da so v naši državi že precej male rezerve, je bil sklenjen sporazum le o dobavi še 1500 vagonov pšenice. To količino blaga bodo odposlali v dveh obrokih, a šele po četvi.

— Potrčila o uvoženem denarju v obmejnem prometu. Bančni in valutni oddelek finančnega ministrstva je izdal navodila obmejnemu organu, da v bodoče ne bodo več izdajali potrdil o uvoženem denarju v obmejnem prometu, ne našim in ne tujim državljanom, če ti potniki uvažajo denar v zneskih, ki so dovoljeni s konvencijami ali po kakšnih drugih predpisih, pač pa bodo obmejni carinarniki vodile podrobno evidenco o vseh uvoženih valutah.

— Deficit Merskurja. Zasebna društvena bolnišnica blagajna »Merskur« je pravkar objavila zaključne račune o svojem poslovanju lani. Bolnišnica blagajna je stela decembra okrog 25.000 članov. Lani se je število bolnikov precej zvišalo in blagajna je izdala okrog četrte milijona receptov. Zaradi epidemije gripe je imela blagajna lani 143.000 din deficita.

— Načrt za poživitev notranjega tujškega prometa. Na pristojnih mestih pripravljajo načrt za čim večji notranji tujski promet da bi vsaj nekoliko popravili škodo, ki jo bomo letos utrpeli zaradi izostanka inozemskih gostov. Po tem načrtu bodo nudili gostinski stroki razne olajšave predvsem cenene kredite in davčne, takse ter podobne olajšave. Vzporedno s tem načrtom izdelujejo načrt o reorganizaciji »Putnika«. Reorganizacija »Putnika« ne bo omejena le glede na novo ureditev države, na pokrajinsko ureditev, temveč imajo v načrtu temeljite spremembe v vsej organizaciji turistične službe. Do teh sprememb pa ne bo prišlo že na prihodnjem rednem obnem zboru »Putnika«, ki bo 10. t. m., temveč na izrednem obnem zboru.

— Zvišanje turističnih deviz. Pristojne oblasti so izdale načelno odredbo za zvišanje tečajja inozemskih valut, ki jih uvažajo v našo državo inozemski turisti. Definitiven odlok bo izdan prihodnji teden in določeni bodo konkretno tečajji posameznih valut. Ti ukrepi so bili potrebni, da bi se povečal dotok inozemskih gostov.

— Prizad bo kupoval vino in žganje tudi v Sloveniji. Prizadovo posredovanje na tržišču vina in žganja se uspešno nadaljuje. Žganja je že nekoliko manj na prodaj, na tržišču z vinom je pa precejšen zastoj ter je velika ponudba blaga. Doslej je bilo kupljeno nad 60 vagonov vina. Napovedujejo, da bo Prizad kmalu začel odkupovati večje količine vina tudi v Sremu in v Sloveniji.

— Konferenca za izboljšanje ribištva na Jadrani. Te dni so bile konference v Crikvenici in na Susaku, na katerih so bili zastopani zastopniki ravnateljstva pomorskega prometa, banske uprave Hrvaške, Oceanografskega instituta, trgovskih zbornic, ribiških združenj itd. Na podlagi dela teh konferenc bodo pristojne oblasti izdale uredbu ter ukinile vse potrebne, da bodo zaščiteni interesi konzumentov in države ter da se bo v splošnem izboljšalo naše ribištvo z uporabo tehničnih pripomočkov in s smotno organizacijo prodaje, konzumiranja in transporta rib.

— Elektrifikacija dalmatinskih otokov. V Split so prispeli zastopniki banovinskih elektrinih podjetij zaradi elektrifikacije srednjega dalmatinskega otočja in sicer otokov Brača, Hvara in Visa. Zastopniki banovinskih elektrinih podjetij so konferirali z zastopniki zadruge za elektrifikacijo Brača in Hvara. Banovinska električna podjetja in zadruge bodo v najkrajšem prihodnjem postavljeni elektrovođe visoke napetosti za Brač in Hvar.

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo BRAMORIN.

Navodila v drogeriji KANC — Ljubljana, Zidovska 1.

— Hrvatski kiparji bodo razstavljali v Budimpešti. V Zagreb je prispela iz Budimpešte grofica Eva Almasy-Teleki, organizatorica reprezentativne razstave modernih madžarskih slikarjev, ki se je pravkar začela v Zagrebu. Grofica Teleki namerava organizirati v Budimpešti razstavo hrvatskih likovnih umetnikov, in sicer samo dela kiparjev. V ta namen je že stopila v stik z zastopniki hrvatskih umetniških krogov.

— Vzpostavitev letalskega poštnege prometa. Danes je vzpostavljen letalski poštni promet na progi Zagreb—Split in progi Zagreb—Sarajevo—Split. Letalske pošiljke odpremlja zagrebška kolodvorska postaja dvakrat na dan. Letalske pošiljke pošilja za Malto, Albanijo, Libijo, Vatikano, Tunis, Gibraltar, Španijo, Portugalsko, Kanarsko otočje, Azore, Bermude, Severno in Srednjo Ameriko bodo odpravljali z zemunske pošte ob torkih, sredah in sobotah. Letalske pošiljke za Južno Ameriko bodo odposiljali iz Zagreba z letalom, ki odleti vsak dan ob 13.20, razen ob nedeljah.

— Ljubljana — Bloke — Prezid — Gerovo. — Sušak vozi avtobus ob 5.45 zjutraj iz Krekovega trga 9. — Avtopodjetje Pečnikar, telefon 49—28.

— Mrakov »Karagorgor« v Kranju in Trzinu. Povsem svojvrstjen dogodek bo re citacija tragedije »Karagorgor« samega avtorja Ivana Mraka v tork 4. t. m. v Sokolskem domu v Trzinu in v sredo 5. t. m. v Narodnem domu v Kranju. Delo obravnava najvažnejše razdobje srbskega naroda za osvoboditev ter ima za to mnogo podobnega s stremiljenji in borbami, ki pretresajo današnji svet. Uvod v prireditve bo nagovor Vlade Države.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, sicer brez bistvenih sprememb. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in na Rabu. Najvišja temperatura je bila v Beogradu 23, v Zagrebu in Dubrovniku 22, v Sarajevu in Kumboru 21, v Ljubljani in na Visu 20, na Rabu 19, v Splitu 18, v Mariboru 17.

Iz Ljubljane

— Iz železničarskega praznika. Naši železničarji bodo v ponedeljek praznovali praznik svojih patronov sv. Konstantina in carice Jelene. V ta namen bosta podružnici Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani I. in II. priredili v ponedeljek ob 10. dopoldne društveno proslavo.

— Pisatelj Miško Kranjec bo pod okriljem Slavističnega kluba govoril o problemu »Junak in karakter v slovenski literaturi«. Predavanje bo v ponedeljek 3. junija ob 20. v Hubadovi dvorani (Vogova ul. Glasbena Matica II. nadstropje).

— Iz Pojasnila k uredbi o odkupu živine. Po uredbi o odkupu živine in vozli za potrebe vojske in mornarice mora vsak izbrani dajalec dati na vojaške vežbe živino ali vozila, opremo ali vse skupaj, kadar dobi poziv, in sicer ne glede na to, ali pride do odkupa ali ne. Ker morajo vsa ta sredstva ustrezati pojmom, ki jih predpisujejo vojaška oblastva. Za vso živino, ki je vojaška oblastva ne odkupijo, a jo zadržijo na vežbi, bo plačana zakupnina po čl. 244 zakona o ustroju vojske in mornarice. Vsi pregledi živine in drugega materiala se vrše na krajih, kjer se živina sprejema, ali pa na sedežih onih edinic. Komand in ustanov, ki so izdale poziv. S tem se izognemo vračanju živine in odkupu.

nih edinic, ki se dopolnjujejo z drugih teritorijev, a ne s teritorija pristojnega vojnega okrožja. Vojaška oblastva so ukrenila vse potrebno, da se bodo pregledi in odkupovanja živine in vozil opravljali najhitreje ter popolnoma v skladu z zakonskimi predpisi. S tem so vojaške oblasti prav zelo ustregle vsem dajalcem živine, ker ne bo več treba živine voditi v oddaljene kraje.

— Iz Umrl je v Ljubljani po težki bolezni g. Edvard Voltmann, trgovski poslovodja tvrdice Krisper na Mestnem trgu. Pogreb bo v ponedeljek ob 14. iz hiše Zalogosti, Cesta 29. oktobra št. 9 na pokopališču k Sv. Križu v rodbinsko grobnico. Pokojnički blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje.

— Iz Nov grob. Umrla je danes po dolgi bolezni ga. Marija Ogrinc roj. Berdajs. Pogreb bo v ponedeljek ob 14. iz hiše Zalogosti, Cesta 29. oktobra št. 9 na pokopališču k Sv. Križu v rodbinsko grobnico. Pokojnički blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje.

— Iz Starokatoliška maša bo v nedeljo 2. junija ob pol 9. v kapeli na Gosposvetški cesti št. 9. Sledilo bo točno poročilo o sinodi, ki je bila v Zagrebu 25. in 26. maja.

— Iz živinski sejmi v Ljubljani zopet dovoljeni. Glede na stanje slinavke in parikljevke v dravski banovini je izdala kr. banska uprava 25. maja dovoljenje, da smejo biti v Ljubljani zopet živinski sejmi. Zato bodo odsej v Ljubljani živinski sejmi kakor običajno vsako prvo in tretjo sredo v mesecu na sejnišču poleg mestne klavnice na Poljanski cesti. V primeru, da pade sredo na praznik, bo sejem že v torek. Prvi sejem bo 5. junija.

— Iz Goštilca Martine Zg. Šiška. Dobra vina! Pečeni purani! Sobe za manjše družbe! Vrt! 246—n

— Iz 2 lokomotive je padel. Reševalci so bili včeraj klicani na glavni kolodvor, kjer so naložili na avto 36-letnega kurjača Jožeta Ješovnika iz Loznice pri Mariboru. Ješovnik je v kurilnici počel z lokomotive na tla in se nevarno ranil na glavi ter na nogah.

— Iz Nesreče. S Poljsnika pri Litiji so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 38-letno posestnikovo hčer Kristino Intiharjevo, ki je šla nabirati krmo za prašiče, pri tem pa je padla in se poškodovala na obeh nogah. — 4-letnega sinčka mesarskega mojstra Milana Žana, je v hlevu Bohoričev ulic brenil konj v glavo in ga težje poškodoval. — Na Aleksandrovi cesti pa je snoči padel sofer France Leban z Erjavčeve ceste in se precej pobil.

— Iz Oxford: Cambridge, največja sportna atrakcija Anglije, veslaška tekma dveh največjih univerz je v polnem teku. Že se nagiblje zmaga na stran Cambridgea, ko se pojavi mišičasti dijak oxfordске univerze, ki se bori v študiju z vsemi mogočimi težavami. V tekmi pa uspe, da reši čast svoje univerze. Robert Taylor, idol ženskega sveta vseh petih kontinentov, nastopa v svojem najboljšem filmu Ljubljenc Oxforda v sijajnih pustolovčinah mladega študenta. Partnerica Mauren O Sullivan. Za dodatek pa še senzacionalni kriminalni film iz življenja železniških gangsterjev, ki teče do ponedeljka v popularnem kinematografu Moste. (—)

— Iz Zabavni park na veseličnem prostoru ljubljanskega velesejma ob Lattermannovem drevovodu je odprt vsak večer ob nedeljah ves dan, 244—n

— Iz Dražba košnje na aerodromu bo v četrtek 6. junija ob 9. na letališču. 247—n

Železnica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 1. junija: Fortunat JUTRI: Nedelja, 2. junija: Marcellin

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: »Poročno potovanje« v Dubrovnik.

KINO SLOGA: Neznani junaki

KINO UNION: Dramatska šola

KINO MOSTE: Ljubljenc Oxforda in Racija v ekspresu

KINO ŠIŠKA: Donski kozaki

SOKOL III. telovadna akademija ob 20.

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO UNION: Njena prva ljubezen

OSTALI KINEMATOGRAFI ISTI SPORRED

RAZSTAVA VELIKIH SLIK iz slovenske zgodovine akad. slikarja Gojmirja Antona Kosa v Jakopičevem paviljonu

SOKOL III. jubilejni telovadni nastop z razvitem naraščajočega prapora ob 15.30 na letnem telovadišču ob Tyrševi cesti

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta 48

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljali od sobote ob 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Marjan Ahčin, Korytkova ul. 18, telefon št. 36-24.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 1. junija: Naša kri. Premiera. Premierski abonma

Nedelja, 2. junija: Severna lisca. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

Ponedeljek, 3. junija: zaprto

Torek, 4. junija: zaprto

Sreda, 5. junija: Naša kri. Red A

OPERA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 1. junija: Kleopatra. Red B

Nedelja, 2. junija: Tosca. Izven. Gostovanja Tee Laboševe iz Zagreba in Borisa Popova. Znižane cene

Ponedeljek, 3. junija: zaprto

Torek, 4. junija: zaprto

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je angažirala za prihodnjo sezono mladostno dramatsko sopranistko Teco Laboševo iz Zagreba, ki je dosegla pri svojem nedavnem gostovanju kot Tusa nemnavaden uspeh pri občinstvu. Tudi kritika priznava mladi in nadarjeni pevki izredne pevске kvalitete ter ji obeta lepo bodočnost. Zaradi velikega zanimanja občinstva za to nadarjeno pevko, se je uprava odločila, da jo povabi na ponovno gostovanje. Naša nova sopranistka bo nastopila jutri zvečer v Puccinijevi operi »Tosca«. Partijo Scarpie poje Boris Popov, priznani ruski baritonist, ki je v tej operi že ponovno nastopil z velikim uspehom. Njegova kreacija Scarpie spada med njegove najboljše, kar jih je ta odlični baritonist ustvaril na našem odru Tenorsko partijo Cavaradossija poje ljubljenc ljubljanskega občinstva, naš junaki tenor Jean Franci. Dirigent: dr. Svava. Za to predstavo veljajo znižane cene.

SPORT

Kolesarji juniorji se pripravljajo za borbo. V nedeljo 9. t. m. bo v Zagrebu državno kolesarsko prvenstvo juniorjev. Doslej je na tekme za to prvenstvo poslala vsaka kolesarska podzveza določeno število svojih dirkačev, ki so bili izbrani na izbirnih tekmovalnih posameznih podvezah. Sedaj po reorganizaciji sporta v splošnem (ustanovitve narodnostnih zvez) je jasno, da se bodo borbe v posameznih panogah razvijale s še večjo zagrizenostjo, kajti vsaki zvezi bo šlo za prestiž. Gotovo je tudi, da bo najboljše upe za zmago imela ona zveza, na katere področju se bodo posamezne tekme priredile. To nam potrjuje tudi letošnji sklep osrednje kolesarske zveze v Zagrebu, ki je za letošnjo tekmo za juniorstvo državno prvenstvo določila neomejeno število udeležencev posameznih zvez, s čimer je omogočeno prireditvi zvezi zaradi manjših stroškov postaviti na start čim večje število dirkačev, dočim bodo dirkači ostalih dveh zvez srbske in slovenske, zaradi slabih finančnih razmer številčno bolj skromno zastopani. Zavezoje se tega položaja, je Slov. koles. zveza primorana, da svoje kandidate za te tekmovalne vestransko pripravi in izvežba do take mere, da bodo kljub skromnemu številu kos ostalim konkurentom. V to smer je tudi sedaj naperjena vsa skrb naše zveze, posebno pa njenega predsednika. Na zadnji seji zveze je bilo določeno, da se pozovejo vsi juniorški dirkači naših klubov na trening, ki bo jutri 2. t. m. na progi Ljubljana—Krašna—Ljubljana. Dirkači, ki nameravajo sodelovati pri tekmi za drž. prvenstvo naj se javijo jutri ob 7. zjutraj pri Kačiču na Tyrševi cesti, kjer bo start. Obenem se poziva k sodelovanju vsi funkcionarji zveze. Trening bo ob vsakem vremenu.

Medklubska gorska hitrostna dirka z motokilci na progi Jesenice — Sv. Križ razpisuje za nedeljo 9. junija ob 15. v primeru slabega vremena 16. junija ob istem času. Prvi sorenjski motoklub v Kranju. Proga bo dolga 2300 m. Start bo pri Čuferju na Jesenicah, cilj pri »Jercu«. Pravico startati imajo vsi člani klubov, verificirani pri S. M. K. J. Tekmovalo se bo po mednarodnem sportnem pravilniku FICM in po športnem pravilniku S. M. K. J. Motorna vozila morajo biti opremljena s dvema medsebojno neodvisnima sigurno in hitro delujočima zavornama. Razpored: razred A. turna kategorija: 4—6 in 200 cm do 200 cm. A-B do 350 cm. C-D-E nad 350 cm. sportna kategorija: A-B do 350 cm. C-D-E nad 350 cm. razred B: priklopnice B/S-F-G nad 350 cm. V primeru samo dveh prijav za kategorijo, ista odnada ter ima vozač pravico do dveh startov v naslednji višji kategoriji. V ostalem bo start šibkejših strojev v višji kategoriji

Pokvarjenci med ljubljansko mladino

Vlomilec v cerkvene nabiralnike prijet — Prebrisana 10letna tatica

Ljubljana, 1. junija
Snoči so aretirali na trgu tik stolne cerkve mladega tatica, ki je skušal svojim zasledovalcem uiti, pa se mu ni posrečilo. Pravočasno se so ga zgrabile krepke pesti stražnika, ki je fanta odvedel na stražnico, kjer se je razkrila zgodba, ki žalostno osvetluje propalost mladine že v nežni mladosti. Komaj 14-letni Rudolf se je šel nedavno učit brivske obrti. Posli v brivnici pa mu niso prijali, zato je kmalu pobegnil od svojega mojstra in se začel potepati po mestu, družiti se z drugimi mladimi poteptuhi, ki so oprezovali okrog stolnice na trgu ter drugod, kjer bi se nudila prilika, da bi kaj ukradel. V nekaj primerih mu je to tudi uspelo in si je tu pa tam prisrbel majhen tatinski plen.

Kmalu pa je pokvarjenec sklenil, da bo rajši kradel na lastno pest. V teku dni je zbral sveženj ključev, majhnih in velikih in se začel vtihotapljal v razna stanovanja, odkoder je odnašal, kar je dosegel. Vlomil v stanovanja pa so se mu zadel prenevarni, zato si je zopet zamislil drug načrt. Pohajkujč po mestu je smuknil sedaj v to, potem zopet v drugo cerkev in začel s ključji, ki jih je stalno nosil s seboj, odpirati cerkvene nabiralnike. Posel mu je šel sijajno izpod rok in postal je pravi mojster za vlome v nabiralnike.

Rudolf je zahajal najraje v stolnico in sicer pozno popoldne, kjer je vzel posebno na muho v temačnem kotu skrit nabiralnik, v katerem je vedno našel prilično vsotico. Ta nabiralnik je odpiral že nekajkrat in ga popolnoma izpraznil. Cerkevni oskrbnik pa je seveda postal pozoren in je v lomilec pripravil zasado. Ko se je mlad vlomilec včeraj popoldne zopet vtihotapljal v cerkev in po dalje časa trajajočem oprezovanju odprl nabiralnik, se je na nabiralniku sprožil signal in opozoril oskrbnika, da je tat na delu. Že po nekaj trenutkih mu je bil za hrbtom in mu sledil, ko je skočil pri vratih na prosto ter zbežal na trg. Tamkaj ga je prijel in ga izročil stražniku. Preiskava je ugotovila, da je mlad vlomilec pobral samo iz nabiralnika

dovoljen samo enkrat. Ocena bo na podlagi prevoženih časov v vsaki prijavljeni kategoriji. Darila so častna in praktična. Za najboljši čas dneva in za najboljši šez vozača I. G. M. K. je razpisano posebno darilo. Ako startajo za eno kategorijo samo štirje vozači, se nagradi I. in II. mesto, sicer se nagradijo vsa prva tri mesta. Prijavljeni vozači se morajo javiti do 14. s stroji sportni komisiji na dvorišču gostilne Čufer na Jesenicah v svrhu pregleda. Vsak tekmovalce je dolžan skrbeti za nevarno zavarovanje ter je sam odgovoren za poškodbo lastne ali tretje osebe ali imetja. Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe tega razpisa.

Stavka gradbenega delavstva

V časopisu se zadnje čase precej piše o stavki gradbenega delavstva in se pri tem navajajo tudi stvari, ki so netočne. V pojasnilo javnosti izjavljajo podpisane organizacije delodajalcev:

Najnižje meze stavbiškega delavstva so bile v dravski banovini urejene na pogodbi medsebojne (kolektivne) pogodbe med delodajalci in delojemalci, oziroma njih pooblaščenimi zastopniki.

Ko se je tudi pri nas zaradi mednarodnega položaja gospodarsko stanje precej poslabšalo in so zlasti cene vseh predmetov močno poskočile, so nekateri gradbeni podjetniki sami povišali delavske meze, s katerimi so hoteli za prvo silo vsaj delno pomagati, dokler se ne uredi mezdno vprašanje skupno z drugimi gospodarskimi vprašanji, od katerih so meze odvisne, kakor so n. pr. pobijanje »draginje«, kontrola cen, obstoječe gradbene pogodbe, cena gradbenemu materialu itd.

Pogajanja za končno povišanje delavskih mezd pa so se med tem časom nadaljevala in dne 27. maja je prišlo med zastopniki delodajalcev in vsemi štirimi delavskimi strokovnimi organizacijami ob navzočnosti zastopnika delavske zbornice in pod predsedstvom odposlanca inšpekcije dela kr. banske uprave do popolnega sporazuma: delodajalci so povsem ugodili zahtevi delavskih zastopnikov, da se minimalna meza zviša za 0,75 din na uro. Ugodilo se je tako, da se takoj zviša meza za 0,50 din, od 1. julija t. l. (čez en mesec) dalje pa še za nadaljnjih 0,25 din. skupaj torej za 0,75 din. Po tem dogovoru bi dobivali na primer zidarji, tesarji itd. najmanj 6,75 na uro, kar znaša pri 10urnem delavniku najmanj preko 1680 din na mesec. Neizplačeni delavci pa bi po tem dobivali najmanj 4,75 din na uro ali najmanj 1180 din na mesec.

Na tako povišanje so gradbeni podjetniki pristali kljub temu da izvršujejo še mnogo gradenj, kjer po obstoječih pogodbah s stavbnimi gospodari ni mogoče doseči nikake spremembe v postavkah delavskih mezd, namreč pri državnih in mnogih drugih javnih delih, za katera so zneski v naprej v proračunih točno določeni.

Več stavbnih podjetnikov glede na omejene gospodarske razmere in okoliščini trenutno niso mogli storiti v tem pogledu. Zakaj pa delavstvo še nadalje vztraja v stavki, nam ni znano, saj se vendar njih pooblaščenici, kakor zmenjeno, sporazumeli z delodajalci.

KINO MOSTE

Danes ob 20.30, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 ter v ponedeljek ob 20.30 uri
sijajna komedija iz pustolovskega življenja
dijaka-sportnika, ki si je s svojimi smelnimi
podvigi osvojil celo srca konservativnih pro-
fesorjev. To je vloga ROBERTA TAYLORJA,
idola vseh žensk, v filmu
LJUBLJENEC OXFORDIA
Racija v ekspressu

Borba železnih gangsterjev s
policijo v gangsterskem filmu
največjega tempa
Racija v ekspressu

... za sokolskim praporom

Zagorski Sokol vabi
k proslavi svoje 50-letnice in odkritju spomenika
viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitelju

Za proslavo jubileja našega Sok. dru-
štva so pripravili v polnem teku. Uprava
društva se zaveda pomembnosti tega ju-
bileja. Njena želja je pokazati v čim po-
polnejši meri obline sadove trdega dela in
vzvišenih žrtv naših prvih bratov, ki so
začeli sejati seme sokolstva v Zagorju.
Spoštovanje nas navdaja, ko danes lista-
mo po orumenelih straneh njihovih prvih
sejnih zapisnikov. Presenečata nas navdu-
šenje in neodoljivi duhovni polet, ki je ve-
sta iz teh preprostih pisanih vrstic. Vpra-
šujemo se nehoti, odkod ta oženi, odkod
tak zanos. Kakor pomladanska nevihta, ki
prinese preko noči naravi prebujenje, tak-
o je Tyrševa misel zajela duha in srea-
tan bratov v toliki meri, da so morali sle-
diti njenemu prodornemu ukazu. Na prv-
em obnem zboru, ki je bil sklican v
mesecu marcu l. 1890, so bili vpisani že
103 člani. Med prvimi, ki so dali največ
pobude za ustanovitev Sokola v Zagorju,
je bil župnik iz St. Lamberta, br. Anton
Berce. Med najvidnejšimi Sokoli ustanov-
itelji so bili bratje Matija Medved kot
starešina, Ivan Mrak kot tajnik, Josko
Modic, Josip Zimmermann, Franc Man-
delj, Ivan Taufer, Lavoslav Jerin, Pavel
Weinberger, Jože Narad, Franc Golob, (se-
daj na Vranskem), in Franc Feštajn (se-
daj na Trbovljah). Izmed teh žive še samo
poslednji trije. Niso se ti bratje strahili
nobelih gmotnih žrtv. Pomisliti je treba,
da je bila v začetku članarina l. goldinar
na mesec. Spočetka jim je služil kot telo-
vadnična Weinbergerjeva kozo, ed. toda s'a-
rosta br. Medved je dal na lastne stroške
zgraditi majhno telovadnico, enega prvih
sokolskih domov na Slovenskem! Br.
France Skrivovnik je prvi poveljeval telo-
vadu kot načelnik, a sestra Mariča Je-
sihova je vodila prvi, tedaj na novo usta-
novljeni ženski oddelki. Če vsa ta dejanja
gledata skozi očala tedanjih razmer, mo-
ramo s ponosom ugotoviti, da so bili v
resnici drzni in veliki koraki k napredku.
Za naslednje leto v maju vidimo 29 bra-
tov Sokolov v svečanih sok. krojih, v bra-
tinskih okoli dragocenega prapora, na kate-
rem blesti lik slovanskih blagovestnikov

sv. Cirila in Metoda. Vse sovraštvo in po-
nižanja nasprotnikov so izgubila svojo
moč ob tej jednaki vrsti naših Sokolov.
Prvoborniteljev Poklicani činite ji so od-
rekli blagoslovitev prapora, in šele na no-
vovno intervencijo je prapor prejel cer-
kveni blagoslov, toda zunaj cerkve, do-
čim je bila frankfurtska zastava isto-
časno v cerkvi blagoslovljena in — raz-
stavljena. Sovraštvo vseh tedanjih na-
nasprotnikov sokolstva ni poznalo meje.
toda vse to ni oviralo poleta zagorskega
Sokola, ki se je dvigalo v višje in višje k
ciljem Tyrševih misli.

Bratje in sestre, prijatelji sokolstva!
Pridite 16. junija v Zagorje. P. kažimo
skupno, da visoko cenimo delo teh bratov
prvoborniteljev. Slavnostni dnevi so pred
nami. Prihitiite bratje in sestre k nam v
črni revir, da dokumentiramo naše brat-
stvo. Danes je to potrebno bolj kakor
kdajkoli. Naj se tudi v tem dejanju poka-
že naša trdna medsebojna povezanost in
jednaka sokolska disciplina, ki je ne mo-
rejo omajati nobene ovire. Ker bo dne
16. junija naše društvo odkrilo spomenik
blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zeli-
mo se posebno, da bi se tega pietetnega
dejanja udeležilo čim večje število naših
pripadnikov od blizu in daleč. Naša upra-
va se marljivo trudi, da bo vsakomur ta
izlet tudi prijeten in da bo vsakomur ostal
v najlepšem spominu. Na svidenje 16. ju-
nija.

Povsod po naši ožji in širši domovini je
toliko bivših članov in prijateljev Sokol-
skega društva v Zagorju, da ne moremo
vseh poimenovali vabiti na proslavo dru-
štvene petdesetletnice in odkritje spome-
nika blagopokojnemu viteškemu kralju
Aleksandru I. Zednitelju. Opuštili bomo
zato osebna vabila, ker ne bi želeli koga
nehote prezehtiti. S tem pa vabimo vse, ki
vas vežejo spomin na lepo zagorsko do-
lino, da se 16. junija udeležite našega
skupnega praznika.

Izkoristite polovično voznino, ki velja
od 13. junija do 18. junija. Zdravo. —
Uprava Sokola v Zagorju ob Savi.

Sokolsko društvo Ljubljana III

praznuje svojo 10-letnico, ki jo bo prosla-
vil drevi in jutri na svojem letnem telo-
vadišču ob Tyrševi cesti. Ob 10-letnici bo
razvil jutri prapor svojega nraščaja, ki
mu posveča glavno skrb.

Drevi ob 20. bo za to priliko priredil na
letnem telovadišču telovadno akademijo v
počastitev kumice sestre Justine Zupano-
ve in kuma br. Cirila Majcna.

Jutri v nedeljo bodo ob 9. tekme v od-
bojki, ob pol 14. pa skušnje vseh oddelkov.
Glavna proslava 10-letnice je določena
za jutri ob pol 16., ko bo jubilejni telo-
vadni nastop na letnem telovadišču z na-
slednjim sporedom:

Pozdrav državni zastavi, razvite nara-
ščajskega prapora, proste vaje moške de-
ce, proste vaje ženske naraščaja za zlet
v Beogradu, nastopi moškega naraščaja,
orodna telovadba članov, beograjske zlet-
ne proste vaje članice, proste vaje moške-
ga naraščaja za beograjski zlet, proste
vaje ženske dece, beograjske zletne pro-
ste vaje članov, orodna telovadba mlad-
niških oddelkov, počastitev državne zastave
ob spuščanju.

Po telovadnem nastopu bo prosta zaba-
va s srečelom. Svirala bosta godba So-
kola I. s Tabora ter domači jazz, poskrb-

ljeno pa je tudi za mnogo druge zabave.
Vstopnina je nizka: sedeži so po 15, 10
in 8 din, stojališča po 4 din.

Proslave 10-letnice Sokola Ljubljana III.
se bo udeležila vsa sokolska Ljubljana.

★

Sokol I. Ljubljana-Tabor, obvešča svoje
članstvo, da bo proslavil Sokol Ljubljana
III jutri 10-letnico svojega obstoja z raz-
vitem naraščajskega prapora. Vabimo
svoje članstvo, naj se v čim večjem šte-
vilu udeležijo drevi ob 20. telovadne akade-
mije na letnem telovadišču ob Tyrševi ce-
sti, jutri ob pol 16. pa prav tam razviti
naraščajskega prapora. Uprava.

Uprava Sokola Vle ponovno vabi svoje
članstvo, naraščaj in deca, naj se jutri v
polnem številu udeležijo jubilejnih svečano-
sti Sokola Ljubljana III, drevi ob 20. pa
telovadne akademije v telovadnici ob Tyr-
ševi cesti. Zbor vsega članstva, naraščaja
in deca bo jutri ob 14.30 na vrtu sokolske
doma. Praporščiki in spremstvo ter
obojna deca v kroju, vsi ostali v civilni ob-
leki z znakom. Bratje, sestre, naraščaj,
pokažimo jutri in drevi z veliko udeležbo,
da cenimo plodno delo brateškega Sokola
III za Beogradom! Jutri vsi v zbor k So-
kolu III. Zdravo!

Bratovske skladnice imajo nad 14.600 članov

Takega števila zavarovancev niso dosegle že od l. 1929
Bojniški oddelki kažejo, da so boleznj prebavili še vedno
na prvem mestu

Ljubljana, 1. junija
Poslovno poročilo Glavne bratovske
skladnice v Ljubljani za l. 1939 kaže, da se
je skladnica mogla po daljšem razdobju
zopet razveseliti dejstva, da je stalež za-
varovanega članstva presegel število
14.600. Tako število zavarovancev ni bilo
doseženo že od l. 1929. Zaradi tega se je
tudi poslovanje skladnice v finančnem po-
gledu zaključilo z uspehom.

Vseh upokojencev je bilo 3361

V pokojninskem oddelku je bilo lani za-
varovanih 13.797 članov, prirastek je zna-
šal v primeri s prejšnjim letom 1465 članov
ali 11.87%. Zvišanje članstva se opaža
v vseh panogah industrije, za katere izva-
ja rudarsko zavarovanje bratovska sklad-
nica, a največji prirastek so imele krajev-
ne bratovske skladnice v Trbovljah, Raj-
henburgu, Velenju in Zagorju, pri katerih
so vključena le premogovna podjetja. Pri
krajevni bratovski skladnici na Jesenicah
je bilo 28.76% vsega članstva, v Trbovljah
20.57% v Zagorju 8.69%, v Velenju 8.46%,
v Mežici 7.33%, v Hrastniku 5.97%, v Raj-
henburgu 4.47%, v Laškem 4.05%, na Rav-
nah 3.06%, v Storah 2.97%, v Celju 2.64%,
v Krmelju 1.82% in v Kočevju 1.31%. Kra-
jevna bratovska skladnica v Ljubljani je
bila 30. oktobra l. 1939 likvidirana in so
bila pri njej vključena podjetja prevla-
njena k drugim po legi najpomembnejšim kra-
jevnim bratovskim skladnicam.

Po novih pravilih, namreč po 1. januarju
1925 upokojenih članov je bilo v začetku
leta 2495, med letom jih je priraslo 278,
odpadlo pa 129, tako da je bilo vseh novo-
upokojencev ob koncu leta 2743, za 149 ali
5.74% več.

Med 13.797 člani je še 884 članov, ki so
že prekorčili mejno starost 55 oziroma
60 let in bi bili že upravičeni do prejema
starostne rente.

Povprečna starost rudarjev v premogov-
niških je 36 let. To število je v primeri s
povprečno starostjo zavarovancev pri ru-

darskih zavarovalnih ustanovah v drugih
državah za 4 do 5 let višje.

Staroupokojencev, namreč onih, ki so bi-
li upokojeni pred 1. januarjem l. 1925, je
bilo v začetku leta 665, med letom jih je
odpadlo 47, ob koncu leta jih je bilo še
618 ali 7.60% manj kakor v prejšnjem
letu.

Vseh upokojencev je bilo ob koncu leta
3361, v začetku leta pa 3259, tako da zna-
ša prirastek 102 ali 3.12%. Stalež novo-
upokojencev tvori v glavnem le nad 55
let stari zavarovanci ter sta le dva upoko-
jenca, ki še nista stara 30 let. Večina sta-
roupokojencev ima 55 do 83 let ter je naj-
mlajši staroupokojenec dosegel starost 39
let, a najstarejši 96 let. Vsi dohodki pokoj-
ninskega oddelka so znašali 17.616.207
din, za 244.775 din več kakor l. 1938. Za
kritje izdatkov je bila potrebna dotacija
iz rezervnega sklada v znesku 133.467 din.

Večina poškodb lažjega značaja

V nezgodnem oddelku se je število za-
varovanih članov zvišalo za 1536, tako da
je bilo ob koncu leta zavarovanih 14.653
članov. Prirastek znaša 11.70%. Nezgodnih
rentnikov je bilo 654, za 11 ali za 1.71%
več kakor v preteklem letu. Nezgodnikov
je prišlo na posamezne bratovske skladni-
ce v Trbovljah 22.18%, v Zagorju 20.04%,
na Jesenicah 15.59%, v Velenju 9.79%,
v Mežici 6.88%, v Rajhenburgu 5.96%,
v Laškem 5.96%, v Hrastniku 4.13, na Rav-
nah 3.36%, v Krmelju 2.14%, v Storah
1.68%, v Celju 1.53% in v Kočevju 0.76%.

Dohodki v nezgodnem oddelku so zna-
šali 3.854.636 din, za 89.555 din več ka-
kor v preteklem letu. Izdatkov je imel ne-
zgodni oddelki 3.619.796 din, za 77.910
manj. Od tega je za nezgodne rente in
ostale pomoči odpadlo 3.334.322 din, za
115.309 din manj, kar je posledica lažjega
značaja večine poškodb in delnega zni-
žanja cen za zdravila in zdravstvene pri-
pomoke v lastnih lekarnah. Premoženja
je imel nezgodni oddelki ob koncu leta

5.430.891 din, to je več za 234.896 din ali
4.52%.

Ugodnejše leto v zdravstvenem osiru

V bolnišnični zavarovanju je bilo ob kon-
cu l. 1939 aktivnih članov 14.653, upokoje-
nih članov 1468, svojcev aktivnih članov
25.920, svojcev upokojenih članov 2040,
skupaj 44.081 članov, za 2817 več kakor
v l. 1938.

Povprečno je na eno zavarovano osebo
odpadlo zdravil in zdravilnih pripomočkov
za 42.02 din napram 47.39 din v l. 1938.
Povpreček za te izdatke so presegle sklad-
nice Jesenice, Kočevje, Laško, glavne in
Zagorje, dočim so ga l. 1938 presegle sklad-
nice Celje, Jesenice, Kočevje, glavne in
Zagorje.

Premoženje 13 bolniških oddelkov je zna-
šalo 21.163.870 din in je poraslo za 452.022
din ali za 2.18%. V zdravstvenem pogledu
je poteklo poslovno leto ugodnejše kakor
poslovno leto 1938. Dasi se je število ak-
tivnih članov povečalo za 1536, je bilo
samo 496 obolen več, smrtnih primerov pa
celo 9 manj. Število bolniških dni je padlo
za 13.360.

Od skupnega števila 27.960 rodbinskih
članov je bilo prijavljenih 26.526 obolen
in 219 smrtnih primerov. Med glavnimi in
najpogostejšimi boleznimi zavzemajo pri
aktivnih članov vodilno mesto zopet boleznj
prebavil, katerih je bilo 18.6% vseh obolen.
Na drugem mestu so boleznj kosti,
sklepov, mišic s 14.05%. Obratne nezgode
so padle na tretje mesto z 12.6%. Relati-
vno je visoko število nezgod na Ravnah
in v Laškem, povečalo pa se je število ne-
zgod v Hrastniku, Krmelju, Trbovljah in
Zagorju, dočim se je relativno zmanjšalo
na Jesenicah in Storah. Boleznj sopli so
zavzele četrto mesto z 8.24%, peto mesto
pa poškodbe izven službe, ki so porasle od
5.8% na 7.9%. Vedno več je javljenih ko-
žni boleznj. Hripa se je pomaknila na sed-
mo mesto in se je odstotek znižal od 8.15
na 7.36. Nalezljivih boleznj je bilo javlje-
nih 4.24% vseh obolen, živčnih obolen je
bilo 3.04%, očesnih 2.95%, ušesnih 1.74%.
Boleznj krvnega obtoka je bilo 2.82 od-
stotkov, spolnih boleznj 0.55%, tuberku-
loze 0.52%, novotvorb 0.35%. Odstotek tu-
berkuloznih obolen je neznatno porasel.
Bolovalo je 16 članov več, namreč 114
napram 98 v l. 1938. Največji je bil od-
stotek tuberkuloze med aktivnimi člani na
Ravnah. Zastrupljenj s svincem pri skladi-
ni v Mežici je bilo 20 napram 6 v l. 1938.
Opaža pa se še vedno v delavskih revirjih,
da naraščajo splavi in ženske boleznj pa
tudi rakasta obolenja.

Padeč števila nezaposlenih

Aktiva bolniških oddelkov so znašala ob
koncu l. 1939 24.610.962 din, za 3.237.223
din več pasiva pa 656.138 din, za 5.750 din
manj, in je bilo čisto premoženje 23.954.824
din, za 3.242.976 din več kakor prejšnje
leto. Od tega odpade za gradnjo nove bol-
nice na Jesenicah 3.590.953 din, tako da
znaša čisto premoženje bolniških oddelkov
19.111.848 din.

Oddelki za preskrbovanje nezaposlenih
rudarskih in topilniških delavcev in name-
ščencev (rudarska borza delci) je imel ob
začetku leta v evidenci 798 nezaposlenih,
ob koncu leta pa samo še 489 nezaposle-
nih. Povečana produkcija v rudarski in
topilniški industriji se je izražala tudi v
oddelku za nezaposlene. Število rudarjev
je poraslo na 737 ali za 10%, število de-
lavcev v topilniški industriji pa za 799 ali
za 13.50%.

Poziv

vsem slovenskim humanitarim, soc. alnim,
kulturnim, prosvetnim, gospodarskim, ver-
skim društvom in organizacijam ter kra-
jevnim odborom Jugoslovanske unije za
zaščito otrok

V okviru letošnjih otroških dni pod ge-
slom »Otrokom je treba ob velikih nesre-
čah najprej pomagati, ki so v sedanjem
resnem času v eminentnem interesu za
zaščito otrok in mater, sprejmite naslednji
naš poziv kar najresneje in z največjo po-
zornostjo:

Čas, v katerem živimo, nam narekuje
najstrožjo pripravljenost. V tej pripravl-
jenosti nikakor ne sme biti vrzeli v po-
gledu zaščite naših otrok in mater v primeru
vojne. Ta zaščita mora biti organizirana
tako, da ne bo niti enega otroka, niti ene
mater, ki bi jim v danem trenutku ne mo-
gli nuditi pomoči in varnosti.

Za zaščito, to je pomoč in varnost
ki naj se nudi otrokom in materam tam,
kjer se bodo v slučaju potrebe naselili, je
treba takoj zbrati potreben material in de-
narna sredstva. Zato vas prosimo, da ta-
ko pristopite v svojem delokrogu k zbi-
ranju materialnih in denarnih sredstev,
pri čemer upoštevajte sledeče:

1) Obrnite se takoj v predmetni zadevi
na vse svoje člane. Kakor tudi na vso
ostalo javnost v svojem delokrogu s pro-
šnjo, da prispevaajo za odpremo otrok in
mater, s čimer pač razpočajo. V po-
štev prihaja predvsem: blago za ruhe,
perilo, oblačila, slanišča, koci, odeje, kosi
otroškega perila in oblačil, otrove noga-
vice, otroške košare, nahrbtniki, vreče, pla-
šči itd., dalje vseh vrst posoda jedilni pri-
bor, pribor za šivanje itd., skratka vse,
karkoli se da uporabiti v sil. Vsaka naj-
manjša stvar je dobrodošla.

2) Vse zbrani material dostavite takoj
po najkrajši poti ali vašemu krajevnemu
odboru unije ali pa na naslov: Jugoslo-
vanska unija za zaščito otrok, Ljubljana,
Tyrševa 23. Poslani material se bo takoj
pregledal, razporedil in odpeljal v kraje,
kjer se bodo otroci in matere v primeru
vojne naseljevali.

3) V kolikor bi kdo ne mogel prispevati
v materialu, naj prispeva v denarju. Ves,
v te svrhe nabrani denar dostavi takoj
vašemu krajevnemu odboru unije ali pa
ga nakažite po poštni položnici št. 13882
na naslov: Jug. unija za zaščito otrok,
Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. Iz tega
denarja se bo nabavilo izključno samo
blago in oprema za otroke, da se izpolni-
nijo zaloge.

Apeliramo na vsa gornja dru'tva or-
ganizacije in ustanove kot celokupno slo-
vensko zasebno iniciativo, da se odzovejo
stodotnostno, da s tem izričito upraviče-
nost svojega obstoja. Zavedajte se, da je s
tem vašim delom povezana tudi usoda
slovenskih otrok in mater v primeru voj-
ne. Zato pristopite k temu delu takoj in
z največjim elanom.

Smatrajte to obvestilo za naš morda
zadnji poziv, da storite svojo dolžnost.

O uspehu prosimo za kratko poročilo,
ki ga dostavite svojemu krajevnemu od-
boru unije ali pa podpisani uniji.

Jugosl. unija za zaščito otrok, Ljubljana.

Priroda vabi vašo deco!

Dajmo otrokom zdravja in oddiha, dekler je še čas

Jugoslovanska gozdovniška liga se je od-
ločila prirediti za vaše otroke svojo prvo
mladinsko kolonijo na svojih stalnih ta-
bornih prostorih v Martuljku pri Kranjski
gori.

Za razliko od ostalih kolonij, kjer je
skoro ves čas posvečen le prehrani, son-
čenju in zabavi, bo v gozdovniški mladins-
ki koloniji deca tudi duhovno pridobila,
predvsem v onih panogah, ki jih mestna
in šolska vzgoja zanemarlja ali opušča. —
Mladino je treba spet zbližati s narodo,
naučiti jo spoznavati zdravilne in škodljive
zeli, živali in prirodne pojave. Seznaniti
hočemo vaše otroke s spretnostmi in zna-
nji, ki so v kočljivih trenutkih življenja to-
likokrat potrebni in brez katerih je človek
izročen na milost in nemilost trenutnim
okolnostim. Vzgojiti hočemo vaše otroke
v ljudi, ki si bodo znali sami pomagati, pa
naj jih doleti karkoli. Prav poseben pouda-
rek bomo dali v koloniji na spoznavanje
narodnih običajev, pesmi in plesnih kol.
Tudi v lepem vedenju v mestu, na deželi
in v prirodi bomo vzgajali mlade koloniste,
pri čemer bomo skušali navajati zaupano
nam deco tudi k lepemu in pravilnemu slo-
venskemu izražanju ter opuščanju vseh
prostaških izrazov, psov, kletvic, spačenk
in tujk.

Seveda, poleg teh stvari ne bomo poza-
bili na razvedrilo, na kopanje in igre, na
primeren sport in zmerno turistiko ter se
na obilo prijetnosti, ki jih more nuditi le
taborno življenje. Krajši in daljši izleti
bodo razširjali duhovno obzorje mladine
ter ji utrjevali domovinski čut in ponos.
Prav poseben čar bodo nudili mladim sr-
cem večeri ob tabornem ognju, ki dajejo
življenju ono mikavnost, katero pogrešajo
vse ostale kolonije. Otroci si žele roman-
tike; dajmo jim jo — četudi pod skrbnim
nadzorom odraslih, da se ne izrodi. Dečki
bodo imeli priliko sodelovati pri nočnih
stražah, kar jim bo ne le v ponos, temveč
jim bo tudi utrjevalo značaj in pogum. Ve-
čedensko bivanje pod soncem in zvezdami,
sredi gozdov in v osrčju gora bo dalo va-
šim otrokom tudi globokih notranjih do-
živitev in spoznanj.

Zivljenje v gozdovniški koloniji bo tako
lepo, da bo ostalo vašim otrokom v traj-
nem spominu. Domov se bodo vrnili zdravi,
zagotovi in navdušeni za vse lepo in plem-
enito, kajti v taboru bo vladal duh dva-
najsternih gozdovniških zakonov, ki vele-
vajo:

1. Bodi odločen! 2. Bodi skromen! 3. Bodi
poslušen! 4. Bodi čist! 5. Čuvaj svoje
telo! 6. Živi prirodno! 7. Govori resnico!
8. Bodi pošten! 9. Bodi moder! 10. Bodi
priazen! 11. Bodi požrtvovalen! 12. Bodi
radosten!

Otroci bodo bivali v vzorno postavljenih
šotorih z dvignjenimi ležališi in lesenimi
podstavki, kar bo dajalo letovanju vaših
otrok ne le poseben mik, temveč bo tudi
najboljše jamstvo, da bo mladina res ves
čas, podnevi in ponoči, na svežem planin-
skem zraku. Nadzorstvo nad deco bo imelo
osem prefektov, ki so sicer vsi po poklicu
aktivni učitelji ozir. učiteljice. Torej bo
mladina tudi v tem pogledu v varnih roka-
h pedagoško izobraženih vzgojiteljev. —
Zdravstveno nadzorstvo bo izvajal zdrav-
nik. Prehrana bo enostavna, krepka in iz-
datna. Poleg glavnih obrokov bodo dobi-
vali otroci tudi tečne malice.

Prepričani smo, da ne boste obžalovali,
če nam zaupate svojo deco za dobo štirih
tednov. Kolonija bo trajala od 10. julija do
7. avgusta. Sprejemali bomo dečke in de-
klince v starosti od 10. do 18. leta. Oskrbi-
nina za ves čas taborjenja znaša 420 din in
je vključena obnem s prijavo. Po tej poti
se obračamo tudi na vse dobrotnike, pri-
jatelje mladine, na vse podjetnike, ki social-
no čutijo, na vse organizacije humanitarne
smerti in na vse oblasti, da pošljejo na svoje
stroške nekaj revnih, a okrepitev in raz-
vedrila potrebnih otrok v našo kolonijo.
Najlepše, kar morete dati otroku za dobro
izpričevalo ali za lepo vedenje, so počitni-
ce v gozdovniškem taboru.

Prijave in vse potrebne informacije daje
Jugoslovanska gozdovniška liga v Mariboru,
Jezdarska ulica 20. Vabimo vas, da po-
hitite s prijavi, ker je število strogo
omejeno in se ne bo na noben način pre-
korachilo.

III. razstava letalskih modelov v Zagrebu

Državno tekmovanje in razstava letali-
sh modelov sta dve tradicionalni prireditvi
redno vsako leto. Udeležujejo se jih naj-
boljši modelarji iz vse Jugoslavije.

Cilj teh tekmovanj je doseči čim bolj-
še rezultate v letenju teh miniaturnih let-
al. Pri tem koncentrirajo mladi modelar-
ji vso svojo pažnjo na lastnosti svojih
modelov, kajti zmagovalce le t. sti, ki uspa-
tako v popolnosti konstruirajo in gradnje
modela, kakor tudi v tem, da umno izkor-
istijo vse malenkostne posameznosti, ki
vplivajo na polet modela v zraku. Odlo-
čujo seveda tudi večletna izkušnja zlasti
glede sodelovanja pri silničnih tekmova-
njih, pri čemer pa ima besedo tudi sreča.
Modelska razstava obsega v solčnem
vse, kar je v zvezi z modelarstvom sploh.
Njena naloga ni samo pokazati tehnični
napredek v gradnji modelov, temveč po-
dati pregled dela Aerokluba na polju mo-
delarstva. Široki javnosti se naj pokaže,
kaj je sploh modelarstvo, njeov pomen
za izobrazbo mladine in za propagando le-
talske ideje.

V tem smislu je bila prirejena te dni
tudi III. razstava letalskih modelov v do-
mu Aerokluba v Zagrebu. Otvoritvi so
prisostvovala ugledne osebnosti, funkcionar-
ji Aerokluba in mnogi modelarji Lah-
ko se reče, da je razstava v polni meri
uspeša, kar naj bo nagrada organizator-
jem za trud in gmotne žrtve. Po razstav-
ljenih modelih sodeč se je pokazalo, da
so se jugoslovanski modelarji izenačili z
modelarji naprednejših držav. Za gradnjo
svojih modelov so uporabljali domače ve-
zane plošče in les, poleg tega pa so se po-
služevali izredno lahkega lesa — balze.

Zanimivost, ki je presegala vse na tej
razstavi, je bil oddelki za modele, ki ima-
jo bencinski motor; take vrste modeli so
najbolj priljubljeni v Ameriki. Tudi ne-
kaj uspešnih hidroplanov je bilo videti na

Leningrajske dragocenosti

175 let tretjega svetovnega muzeja

Umetnostno zgodovinski muzej Ermitaž v Leningradu ima tako bogate umetnostne zbirke, da ga uvrščamo po Britanskem muzeju in Pariškem Louvru na tretje mesto na svetu. Te sijajne umetnostne zbirke so začeli zbirati v dobi carice Katarine II., ki je zelo intenzivno nabirala najlepše evropske znamenitosti. Hotela je posnemati Versailles. Katarinini agenti niso varčevali z atom in dovažali so v Ermitaž od anti-varijev in z draž iz inozemstva najbolj dragocene slike in kipe. Postopno so do-

mi lahko meri samo Louvre. Stara španska slikarska šola je zastopana bolj kakor v madridskih galerijah. Ermitaž se ponaša s slikami Rafaela, Tiziana, Tintoretta, Velasqueza, Rubensa, Van Dyka, Rembrandta itd. Ermitažna zbirka bakrorezov je največja na svetu in šteje 250.000 listov. Posebno pozornost pa zasluži krasna zbirka Rembrandtovih risb. V oddelku starega klasicizma so ohranjene znamenitosti egiptške in asirske umetnosti, skitsko zlato, grške in rimske vaze, sarkofagi itd. V orien-

Ruska carica Katarina II.

polnjevali ruski carji muzej z dragocenimi umetnostnimi deli. Katarininemu »ermitažu« so pridruževali vedno več dvoran, tako da je končno nastala ogromna razstavna palača.

Te zbirke niso bile dolgo pristopne javnosti. Katarina je pisala o njih v nekem dopisu: »Vsega tega se vesle le mihi in jaz.« Pozneje je bil dovoljen prestop le izbranemu krogu ljudi. Vstopnice so bile zelo drage in vstop so dovoljevali samo obiskovalcem, oblečenim v predpisane ob-

lačni zbirki, ki je edinstvena na svetu, pa je zbrano suzansko srebro, stari perzijski bron, keramika, dragocene tkanine in preproge. Zelo zanimive so zbirke umetne obrti, ki vsebujejo porcelan, angleško in francosko srebro 18. stoletja, kolekcije tabaker, italijansko keramiko 16. stoletja itd. V numizmatičnem oddelku je zbranih 300 tisoč različnih kovancev vseh dob in narodov ter medalj, kovanih ne le v Rusiji, temveč v vseh drugih državah v spomin na razne zgodovinske dogodke in v počastje-

Leningrad

leke. Šele v drugi polovici prejšnjega stoletja je bil muzej odprt tudi širšemu občinstvu.

Največji mojstri ruske umetnosti so pozorno proučevali zaklade Ermitaža in so našli v njem inspiracijo. Zbirke so bile po 1. 1917 dopolnjene z dragocenimi predmeti iz drugih palač in iz zasebnih zbirk. Število razstavljenih predmetov je naraslo od 600 tisoč na 2 milijona. Vrata muzeja so na stečaj odprli vsem, ki so ga želeli obiskati.

V dvoranih Ermitaža so razstavljene slike vseh slovitihih umetnostnih šol preteklega stoletja: italijanske španske, nemške, nizozemske, francoske in angleške. Francoske zbirke slik so tako bogate, da se z nji-

nje slovitihih mož. Ta zbirka bo v najkrajšem času dopolnjena z novimi jubilejnimi kovancem, ki ga bodo nalašč kovali ob priliki 175letnice Ermitaža.

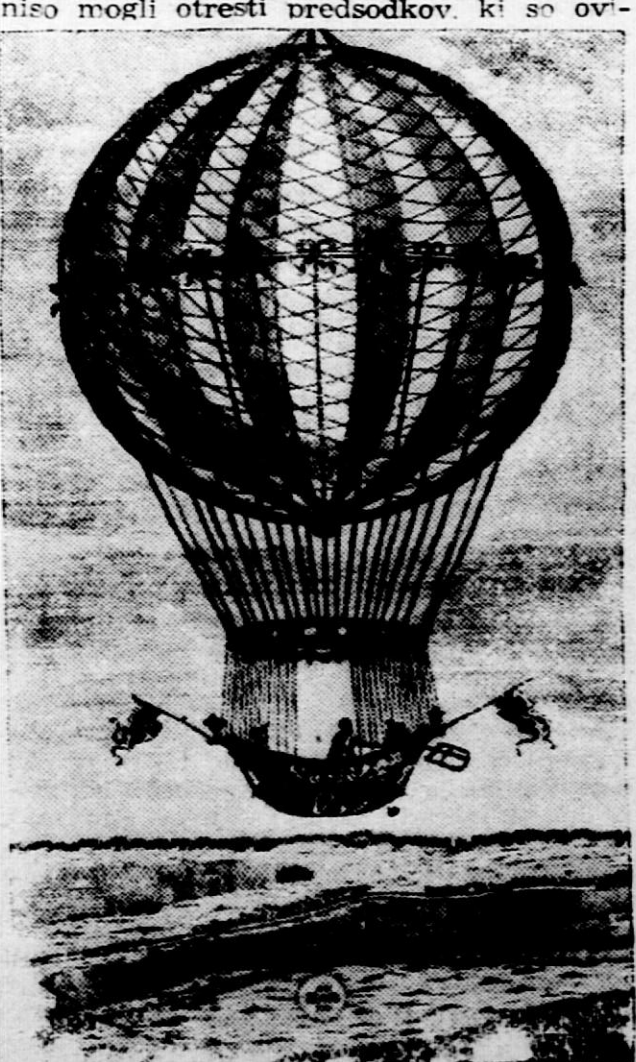
Dvorane Ermitaža obsegajo 4 ha. Razstavna pot, ki je določena za ekskurzije po muzeju, je dolga 22 km. Jubilejne slovesnosti ob priliki 175letnice muzeja obsegajo tudi celo vrsto predavanj o zgodovini o zakladih muzeja. Ta predavanja bodo prirejena v raznih ustanovah, tovarnah, solah, pa tudi v vojašnicah v Leningradu. Ob tej priliki pripravljajo tudi velike razstave »175 let Ermitaža«. Dne 25. 6. m se je začelo v Ermitažu slavnostno zasedanje znanstvenih delavcev, ki raziskujejo o svetovnih zbirkah tega znamenitega muzeja.

Mnogi izumi dolgo niso bili priznani Mnogi izumitelji so se morali boriti s predsodki in nerazsodnostjo ljudi

Morda je največji napredek 20. stoletja v tem, da so se ljudje otresli predsodkov. Dandanes bi iznajditelji ne imeli tako težke naloge, če bi se lahko kaj izumili kakor prejšnje čase, ko so se ljudje branili mnogih iznajdb zaradi čudnih predsodkov. Edina ovira delu iznajditeljem je dandanes, da morajo dobro poznati tehniko, zlasti da morajo povsem obvladati stroko, ki se ji posveče. V glavnem je pa bilo že izumljeno vse, o čemer je kdaj človek sanjal. Tako se lahko vozimo z veliko hitrostjo po zemlji, letamo po zraku ali plujemo varno pod morsko gladino. Delamo pri umetni svetlobi, ki je skoraj prav tako dobra kakor dnevna in poslušamo godbo na razdalje tisoče kilometrov. Vse to je bilo le sen naših prednikov še celo pred 100 leti. Tisti napredni pionirji, ki so slutili ves ta napredek in si prizadevali, da bi prišlo do uresničenja njihovih sanj, so pa naleteli pri svojem delu pogosto na popolno nerazumevanje svojih sodobnikov, toda ne le na nerazumevanje, temveč tudi na ovire, ki so jim jih nalašč postavljali na pot njihovi nasprotniki. Tako so se Edisonu, ko je prišel ponujati svoj prvi fonograf, ljudje le smejali. Kaznovan bi bil, kdor bi se v prejšnjem stoletju vozil v Angliji z avtomobilom, tedaj še parnim, po javnih cestah.

Da bi železne ladje lahko plule in ostale na površini, tedaj nihče ni hotel verjeti. Mislili so, da bi kmalu zarjavele. Govorili so celo, da bi železna gmoča ladje vplivala tako na kompas, da bi ga sploh ne mogli uporabljati. Dandanes sta pa železo in jeklo skoraj edin material za gradbo najmočnejših ladij.

Tudi v Zedinjenih državah se dolgo niso mogli otresli predsodkov, ki so ovi-

Balon iz l. 1706

neli napredek. Še l. 1840 je republikanska stranka na kongresu naglasila, da je treba železnice v bodoče upoštevati le kot podrejeno vrsto prometa, poleg dobro zgrajenih cest. L. 1881 je bila v Ameriki velika demonstracija, ko je neka ženska organizacija javno razglasila za ženske učne ure za strojeplasje. Trdili so, da ženska konstrukcija takšnega napora sploh ne prenese.

Železni parni plug je bil konstruiran že l. 1797, a kmetje so se ga branili, češ, da bi železo zastrupilo zemljo in da bi se plevel še bolj razrasel, če bi orali z železnim plugom.

Boje, ki so jih vodili zagovorniki »težjih letal kakor zrak« proti zagovornikom teorije, da je mogoče leteti le s sredstvom, ki je lažje od zraka, poznamo vsi. V začetku ni hotel nihče verjeti zagovornikom letenja z letali, ki so težja od zraka.

Tudi Napoleon, ki je veljal za naprednega človeka, je zavrzel predlog, naj bi v Parizu uvedli plinsko razsvetljavo namesto petrolejskih svetilk.

Na največji odpor je pa naletela gradnja železnic. Tedanji strokovnjaki so trdili, da je prevažanje ljudi po železnici sploh nemogoče pri hitrosti 50 km na uro, ker bi potnikom začela teči kri iz nosu. Če bi pa že ostali kljub temu pri življenju, bi se zadušili v predorih. Nekdo duhovnik v Angliji je predlagal, naj bi vzdolž železnic, če bodo sploh dovoljene, postavili zavetišča za blazne, češ, da bo mnogo ljudi znorelo, ko bodo zagledali drveči vlak.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Boj proti epidemijam v starih časih

Ko danes odkopavajo stare grobove, opažajo tu in tam, da so bila trupla pokopana z odsekanimi glavami ali udi ali pa so bila celo povsem razsekana. Vzrok nam zdaj pojasnjuje Aleksander Seracsin v reviji »Forschungen und Fortschritte«. Pravi, da si je treba razlagati pokopavanje razsekanih mrtličev v starih časih s praznoverjem.

Ko se je v starih časih razširila kakšna epidemija n. pr. kuga in je umiralo pogosto po več članov ene in iste družine, so mislili, da tisti, ki umre prvi, pokliče za seboj druge. Da bi se to ne dogajalo, so svoji umrlega njegovo truplo razkosali. Tako je bil n. pr. l. 1709 v nemškem naselju Kreiswaldau po ohranjenem poročilu pokopan neki Georg Eichner. Ker so se po njegovi smrti bali, da bi jih ne poklical za seboj, so mu odsekali glavo in mu jo položili v krsto med noge. L. 1594 se je dogodil podoben primer v Jütteborgu, kjer so človeku, ki je umrl za kugo, v strahu, da bi ne prišel po koga, odsekali glavo z lopato.

Druga takšna poročila izvirajo iz 16. stoletja in iz drugih dob. Tako je n. pr. okrog l. 1710 morila na vzhodnem Pruskem kuga, še prej pa l. 1572 na Poljskem, ko so se dogajali podobni primeri onečaščenja mrtličev. Iz zaostalega »Sedmograškega je ohranjena še iz l. 1738 v »Vossische Zeitung« vest, da se je »v okraju Malbach pojavila bolezen z bulami in osepnicami. Zaradi nje umira mnogo ljudi in v vasi Hummerod so zopet opazovali vampirje ali krvose.« Na Sedmograškem so celo še v tem stoletju, namreč l. 1903, hoteli onemogočiti domnevnega ženskega vampirja s tem, da so natlačili v usta mrtve ženske železo. V drugih krajih so pa v starih časih skušali onemogočiti povratek umrlega človeka na ta svet s tem, da so mu iztrgali srce, odsekali ude ali ga pa razsekali na kose.

Praznoverje, da mrtvi človek lahko pokliče za seboj ostale člane družine, je bilo razširjeno zlasti v dobi preseljevanja narodov. O tem se lahko prepričamo po izkopanih grobovih iz tistega časa. Tako je n. pr. L. Zott izkopal v okolici Vratislava mnogo germanskih grobov, v katerih je dve tretjini okostij ljudi, ki so umrli v starosti 22 do 24 let torej najbrže za kakšno nalezljivo boleznijo. Pri tem je bilo najbolj zanimivo, da so vsi okostnjaki ležali tako, kakor da so trupla pokopali z obrazom k zemlji, mnogim so pa tudi odsekali glave. Nekaj okostnjakov je bilo povsem razsekanih. Podobne najdbe v starih grobovih iz dobe preseljevanja narodov so našli tudi v mnogih drugih krajih, predvsem v dolnjem Podunavju in na Madžarskem.

Kako daleč pod vodo?

Človek se lahko potaplja 35 metrov globoko

Z modernimi pripravami za potapljanje so že dosegli globino 1000 m, prodreti pa še globlje do skrivnosti morskih globin je le vprašanje trdnosti materiala in primerne konstrukcije priprave.

Največja globina, do katere se človek lahko potopi brez kakršnegakoli pomožnega sredstva, je pa zelo ozko omejena. Dr. Robert Stigler, ki je delal številne poskuse z raznimi potapljači, je ugotovil, da je največja globina, do katere se človek lahko potopi brez skafandra, približno 35 m. To si je treba razlagati tako: Pri popolnem izdihu obsegajo pljuča še približno liter zraka, pri polnem vdihu pa okrog 4,5 litra. Vsebinsko litra zraka v pljučih domneva dr. Stigler za mejo, ki je ni mogoče več prekoračiti. Ko se potapljač potopi 35 m globoko, mora vzdržati pritisk okrog 4,5 atmosfer, to se pravi normalni zračni pritisk in pritisk vodnega stebra nad njim v višini 35 m. Tako je zrak v pljučih pod pritiskom 4,5 : 1, kar pomeni, da se obseg pljuč zmanjša na en liter. V večjih globinah bi bil zrak v pljučih še bolj stisnjen, kar bi pomenilo katastrofo. V globini 35 m lahko ostane potapljač le nekoliko minut. Najdaljši čas, ki ga lahko prebije potapljač pod vodo brez dihalne priprave, je okrog 4 minute.

Pri daljših trajajočih delih v skafandru in v večjih globinah nastopa tudi nevarnost za potapljača, in sicer pri vrnitvi nad gladino vode. Zaradi znatnega pritiska, pod katerim potapljaču dovajajo zrak, namreč dušik iz zraka kri hitreje sreže in pri hitrem dvigavanju, ki je združeno z vpadanjem zunanjega zračnega tlaka, se ta dušik v krvi hitreje osvobodi, in sicer v obliki mehurčkov. Ti mehurčki v krvi lahko povzročijo kap. Zato potapljača dvigajo iz velikih globin zelo počasi. Ugotovili so tudi že, da to nevarnost za potapljača lahko odstranijo, če jim dovajajo umetni zrak,

Izumirajoči narodi

Evropska kultura in civilizacija sta prinesli mnogim
narodom in plemenom pogin

Prodiranje Evropecev v druge dele sveta je prineslo mnogim narodom in plemenom le pogubo. Primitivni narodi se niso mogli prilagoditi novi kulturi in niso bili dovolj odporni proti boleznim, prinesenim iz Evrope. Pogosto so pa tudi začeli propadati, ker so bili preganjeni v manj rodovitne in zapuščene kraje. Tako so izginili Indijanci z Antilskih otokov, Azteki iz Meksike, Inki iz Perua, Tasmanci z otoka Tasmanije itd. Podobna usoda čaka še nekatere druge narode, ki izumirajo takorekoč pred našimi očmi.

Havaj, domačin pred kočo

Poglejmo naprej v Avstralijo. Ko je bila odkrita avstralska celina, je živel tam okrog 150.000 domačinov. Zdaj jih je le še 50 do 60.000 in preganjeni so v puste pokrajine severne in srednje Avstralije. Na otokih Novega Zelandca so prejšnje čase živeli povsod Maori, ki so se tja preselili v 13. ali v 14. stoletju s Samojskih otokov. Ustavili so kulturo, ki se zlasti odlikuje s krasnimi rezbami in bisernimi okrasi, ornamenti iz nefrita in drugih predmetov. Orodje so izdelovali le iz kamna ali školjk. Tetoviranje, s kakršnim so se krasili po glavah njihovi poglavarji, je bilo najkrajše doseglo znano. Maori so bili zelo bojeviti in Angleži so rabili precej časa, preden so si jih povsem podvržili. Zdaj je maorska kultura v nazadovanju. Na južnem otoku so Maori že skoraj povsem izumrli, drže se le na severnem, a so tudi že tam izumirajoča manjšina.

človekom, ki jih je izganjal s prerij, so dobro znani. Ko so bile črede bizonov iztrebljene, so prišli Indijanci v veliko bedo in zdaj životarijo samo še v določenih jim rezervacijah. Čeprav so jim končno priznali vse državljanske pravice, vendar se ne morejo včleniti v ameriško civilizacijo. Izmed 300.000, ki jih še živi, se le redki Indijanci uveljavljajo kot redni državljani. Mnogo bolj se pa drže Indijanci v Kanadi in na Aljaski, kjer lahko žive po prvotnem načinu. Prehranjujejo se predvsem s lovom in ribolovom.

Kmalu bodo izumrli prebivalci Ognjene zemlje v najjužnejšem delu Južne Amerike. Vedno so se morali trdo boriti za življenje s surovo naravo in nikdar niso razvili posebne kulture. Začeli so nazadovati v prejšnjem stoletju, in sicer tako zelo, da jih je od plemena Yamana, ki je šlo l. 1862 3000 ljudi, ostalo le 25! Ko bodo izumrli domačini Ognjene zemlje, bodo z njimi tudi izumrli najjužnejši človeški prebivalci.

O črnih v Afriki pa lahko rečemo, da kažejo izredno življenjsko silo in prilagodljivost k evropski kulturi. Čeprav so bili in so še vedno ostali v zvezah z Evropo, ne trpe zaradi tega posebno ter so še vedno glavni prebivalci Afrike, kar bo ostalo odločilno v bodočnosti. Zalostna izjema je le plemo Krovakov, ki so pregnani do najslabšega dela puščave Kalahari v Južni Afriki. To je bilo nekoč plemo izvrstnih

Indijska vas ob palmovem gaju

Podobenemu koncu se bližajo domačini na otokih Tihega oceana, tako n. pr. na Havajskih otokih, kjer se je razvila pomembna prvotna kultura, je nazadovalo število čistokrvnih domačinov od 200.000 na 40.000. To kar dandanes prodajajo za izdelke Havajcev, izvira po večini od priseljencev, ali je pa izdelano v Ameriki, kakor razne havajske pesmi.

V Severni Ameriki izumirajo počasi Indijanci. Ti Indijanci so bili prvotno nomadi, lovci bizonov. Njihovi boji z belim

lovcev, ki so živeli prvotno v Severni Afriki. Zanimiv spomin na njihovo nekdanjo kulturo so slike na skalah, predstavljajoče razne prizore iz lovskega življenja.

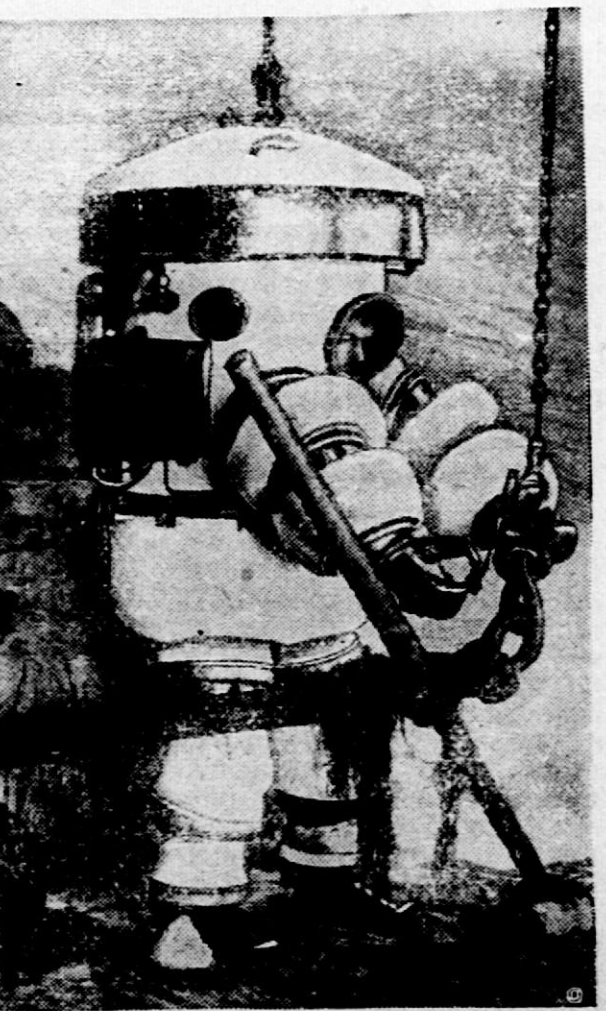
V Aziji izumirata v naši dobi dva naroda, kar pa ni neposredna posledica škodljivega vpliva prodiranja evropske civilizacije. Predvsem to so Weddi, eden najbolj primitivnih narodov na svetu, ki živijo v gorskih gozdovih otoka Ceylona. Razen loka in pušice za lov ter palice za izkopavanje užitenih korenin, ne poznajo nobenega orodja in ne oročja, če izvažemo še dva lesa, s katerim si delajo ogenj. Obleke ne nosijo skoraj nobene, ob slabem vremenu in ponoči se pa zatekajo le pod streho iz vejave ali v skalno duplino. Sosedni plemeni trgujejo, v neposredne stike pa z njimi ne prihajajo. Svoj lovski plen, ki je njihovo blago, polagajo na določene kraje, kamor prihajajo ponj njihovi sosede ter jim tam puščajo v plačilo drugo blago. Weddov je tako malo, da so jih učenjaki nekolikokrat že proglasili za izumrle.

Drugi izumirajoči azijski narod so Ainu, ki so živeli prvotno na vsem Japonskem, zdaj so pa potisnjeni le v najsevernejše dele Japonske, na otok Jesso, Sahalin in delno na Kurilske otoke. Je jih še okrog 20.000. To je zelo zanimiv narod. Moški se razlikujejo od Japoncev po velikih bradah. Njihove rezbe in ornamenti na oblekah kažejo precej visoko stopnjo umetnosti. Ainu stanujejo poleti v kočah, pletenih iz trstja, pozimi pa v hišah, narejenih iz blata. Glavno delo moških je ribolov in lov na medvede. Medvedji imajo tudi velik pomen v njihovi religiji. Poseben običaj pri Ainu je, da ostane nevesta tudi po poroki, dokler ne rodi, pri svojih starših. Sedanja Japonci imajo primestane precej ainske krvi, kar se kaže tudi v tem, da imajo nekateri goste in dolge brade.

Američanke se uče streljati
Ameriška ženska organizacija »Legion of Mothers of America« je napravila sklep, da bo v bodoče opustila vse sestanke za brige ter nadomestila te sestanke z vajami za streljanje. Namen tega preusmerjenja je, da bi mogle ženske v primeru vojne z ostrim orožjem sodelovati proti padalcem.

Angleški poročevalci v Londonu

Vsi vojni poročevalci angleških listov, ki so se do nedavno nahajali v Belgiji, so se z letali vrnili v London. To so storili zaradi tega, ker bi se lahko zgodilo, da jim v bodoče razvoj dogodkov ustavi možnost povratka.

Potapljač pri delu na morskem dnu

pušča tako kakor dušik. Ker je pa helij zelo drag, nima to odkritje praktičnega pomena.

Planina Sv. Križ nekoč in sedaj

Jesenice, 31. maja
Nesporo je prijazna in solčna vasica Sv. Križ nad Jesenicami ena izmed najlepših izletnih točk in znano izhodišče za izlete mnogih planincev na Golico, Ročce, Črni vrh in na Kočno. Posebno spomladi, ko narcise pobelijo travnike in gozdne jase okoli Golice, so izletniki iz širše naše domovine tako številni kakor v nobenem drugem našem letoviškem kraju. Jeseničanom je ta idilični kotiček naše zemlje še mnogo bolj pri srcu kakor ostalim planincem, saj je za nas, ki smo po večini vsi zaposleni pri težki železniški industriji ali pa pri železnici, ko moramo iz dneva v dan prenašati truse vseh vrst strojev, pisikanje siren in vdihavati zrak, nasičen z dušičnim dimom, prahom in smradom, kratiček izlet po lepi poti k Sv. Križu res velika potreba. Že po poti do znanega gostilne »Pri Jericu«, kakor ji pravijo domačini, si čutil prijeten učinek čistega planinskega zraka, ki ti je očistil pljuča, a na belih, z narcisami posejanih livadah pri Sv. Križu si našel novih moči in razveseljen si se vračal zvečer zadovoljen domov.

Tako je bilo še nedavno. Kako pa je danes? Danes ko živimo v dobi osvajačice motorizacije, penca in nafte, se je slika močno spremenila. Saj so razna motorna vozila prodrla že v najbolj težko dostopne kraje in si osvojila tudi že višje ležeče gorske vasi, ki sedaj niso več to, kar so bile. Motornim vozilom so takoj sledili veliki in moderni hoteli, ki so vsaj na zunaj spremenili obliko naših planinskih vasi. Naravno je, da je tudi Planina Sv. Križ postala kar naenkrat priljubljena izletna točka za avtomobiliste, posebno še, ko je domačinom uspelo, da so jim pot na gotovih mestih popravili, razširili ter jo usposobili za motorni promet. Sedaj švigajo po njih avtomobili in motorna kolesa, kakor na kaki tekmi v Monte Carlu (saj tako je bilo zadnje nedelje), zapuščajoč za seboj oblake prahu, v katerih se dašijo vsi planinci. Če se je domačinom posrečilo popraviti svojo pot tako, da vzdrži avtomobilski in ostali promet, pri tem gotovo niso računali s prahom, ki ga bodo povzročala ta vozila. Zato se mora nekaj ukreniti, da planinci ne bodo oškodovani. Obstojna namerje nevarnost, da si bodo turisti izbrali kakšno drugo izletno točko, kjer bodo lahko nemoteno uživali svež planinski zrak in mir. Prepričani smo da bodo merodajni krogi tudi našli pravo rešitev. Planinci se na bomo borili proti vozačem, če vozijo k Sv. Križu, saj so tudi oni izletniki. Cesta naj se zanje še primerno popravi in naj služi samo vozilom, a za pešce naj se popravi in na nekaterih mestih preloži stara rovtarska pot čez Pejce in Tamar, ki bo morda malo daljša, a bo zato lepša. Železi je, da bi se to vprašanje rešilo čim prej in sicer ugodno za domačine, avtomobiliste in pešce.

Dolenjcem se obeta slaba sadna letina

Novo mesto, 30. maja
Kakor je preteklo leto bogato rodilo vsakovrstnega sadja kakor maločkatero leto, prav tako letos ni upati mnogo sadja. Sadno drevje je že zaradi ostre in dolgotrajne zime mnogo trpelo, pa tudi jarec je napravil precej škodo, vendar pa so ne nekatera drevesa lepo razcvetela in je cvetje obetalo vsaj delno dobro letino. Deževje in hlad pa sta toliko škodila, da je cvetje ni oplođilo in da je neoplođeno odpadlo. Tako stoji drevesa sicer lepo ozelenela, po večini brez sadnih nastavkov. Na sadnem drevju je tudi marsikje zelo škodljivi cvetočar opravil svoj škodljiv posel.

Za dolenjskega sadjereja, ki mu je sadje lep in bogat vir dohodka, je to hud udarec, tem huji, ker naravnata draginja iz dneva v dan in povzroča vedno večje skrb.

Najobčutnejše posledice ostrega in strupenega mraza se poznajo na orehovitih drevsih. Oreh, ki je med vsemi drevesi za mraz najbolj občutljiv, je silno trpel. Vsa orehova drevesa stoji še sedaj, dasi se že

bližamo poletju, skoraj gola in se komaj poznajo, da bodo delno ozelenela, o kakem orehovem sadežu pa ne more biti niti govora. In vendar je tudi za orehe dolenjski kmet prejel lepe novice. Nekateri orehi so tako zelo ozlebli, da se bodo posledice mraza še več let poznale, dokler se drevje ne bo na novo odraslo. Dolenjci so v zadnjih letih počeli in prodali mnogo orehovitih drev, ker imajo zelo visoko ceno, in jih je potreba denarja silila k prodaji tega, kar je najlažje in po dobri ceni šlo v denar. Ker je zato le še malo velikih in močnih orehovitih drev na naši lepi Dolenjski, je škoda, ki je je povročil mraz, tem občutnejša. Kakor se kaže, bodo na Dolenjskem od vsega drevja še najbolj obrodile češnje, v kolikor so cvele ter se oplođile še pred nastopom deževja, toda tudi češnje ne kažejo v splošnem nič kaj posebnega.

Iz Zagorja

— Koncert »Loknega glasja« bo jutri, v nedeljo ob pol 18. v Zadrugi dvorani. Ob tej priliki bo prvič nastopil ženski zbor, ki bo s težkimi »Duhovnimi stihmi M. Tajčeviča« ter ostalimi točkami prestal svoj ognjeni krst. Slišali bomo pa tudi pet krajinskih narodnih pesmi ki jih je nabral in za ženski ter za moški zbor priredil pevovalca g. Drago Korošec. Ne zamudite! — Prvič mala matura! Zadnji dan maja so gojenci četrtega razreda meščanske šole zaključili pouk ter se bodo pripravljali za zaključne izpite, ki se bodo začeli 12. t. m. Četrty razred je obiskovalo 43 gojencev in gojek, med katerimi je sedem odličnih zaključnega izpita oproščenih, šest pa jih bo delalo 10. t. m. po navljalni izpit. Razred je za zaključek napravil pretekli četrty izlet v Bohinj. Ker bo na meščanski šoli, ki je bila ustanovljena pred štirimi leti, letos prvič mala matura, vlada za njen izid razumljivo zanimanje.

Iz Kranja

Udeležite se vojno-sanitetskih tečajev. Referat za pasivno obrambo mesta pri tukajšnji občini objavlja, da so vsak terek in petek ob 20. uri v gimnazijski telovadnici praktični tečajji za bolničarsko službo. Vabljeni so vsi moški, ki niso volni obvezniki, zlasti pa ženske. Tečaj vodi g. dr. Novoselski, pri katerem se je ob pričetku tečaja javiti.

Večer slovenske glasbe. Pod tem naslovom bo v torek 4. junija ob 20. v gimn. telovadnici sklepna letna produkcija glasbene šole. Vstopnine ni. Vsi ljubitelji glasbe vabljeni.

Sport. Jutri ob 17. bo na nogometnem igrišču zanimivo srečanje SK Amaterja in kranjske enastorice, ki mora po nedeljskem neodločenem rezultatu napeti vse sile, če hoče priti z zmago nad Trboveljčani v finale.

SPD sporoča planincem, da bo odslej Prešernova koča na Stolu stalno oskrbovana. Ker leži koča v obmejnem pasu, naj imajo vsi obiskovalci svoje planinske legitimacije pri sebi in v redu izpolnjene.

Ne zamudite prilike in ogledite si umetniško razstavo akad. slikarja Godca, ki bo odprta še jutri. Dela so razstavljena v klubskih prostorih hotela »Evropeo«.

Starokatoliška sv. maša bo v nedeljo 2. junija ob 11. v Narodnem domu. Sledilo bo točno poročilo o sinodi, ki je bila v Zagrebu 25. in 26. maja.

Z Jesenic

— Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri ob pol 21. (v nedeljo tudi ob 15.) vesel film »Bog na Jadranu«. V gl. vlogah Rolf Wanka. Film se godi v Dubrovniku in v Pragi. Med dodatki domači tehnik Zora in zvočni žurnal. — Sledi »Aljaska«.

Ne mudi se mu
Učitelj je polagal otrokom na srce, naj bi bili prični, če hočejo priti v nebesa. Potem je vprašal: No, otroci, kdo izmed vas bi hotel v nebesa? Oglasil se je cel razred, samo Janezek je mirno obsedel.

— No, kaj je pa s teboj Janezek, ali ti nočeš v nebesa?
— Hočem že, gospod učitelj, toda meni se še ne mudi.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej, triletni izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je ureba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

Za weekend

KUPITE NAJCENEJŠE ZLOZLJIVE VRTNE FOTELJE, ROZASTE KRETON IN KLOT ODEJE, PRIMERNE ZAVESE V RAZNIH VZORCIH PRI SEVER — MARKIN TRG 2 V POPRAVILO VZAMEMO TUDI STARE ODEJE!

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5.— din

PRVOVRSTNA VINA

Čet pristoje zganje si nabavite po sedežih konkurenčnih cenah
Namizno belo liter din 8.—
srbski prokupac » » 9.—
rizling » » 9.—
dolenjski cvček » » 10.—
jabotčnik » » 5.—
muškati silvanec » » 12.—
lingac » » 12.—

Zganja:
droptovec liter din 28.—
slivovka » » 28.—
brinjevec » » 36.—
rum » » 36.—
oorovničar » » 36.—

Mrzla jedila:
Se priporoča »Bulet« J. Jeraj, asl. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38 9 L

Oglašuj
male oglase
Slovenski Narod
ker so
naicenejši!

UGODEN NAKUP

veliko izbiro letnih damskih
čevljev po zelo nizkih cenah
Vam audi trgovina

»EDO« CEVLJI
Vošnjakova 2 (Gospodstvska c. 12). 27. t.

VSAKOVRSNO POHISTVO
se vedno po starih cenah do-
damaj v moderni in solidni iz-
delavi trvdka »Oprava«, Celov-
ska 50. Sprejemajo se naročila

NAJFINEJŠE ODLIKOVANO
ČAJNO MASLO
dobavlja vsako množino po
najnižji dnevni ceni trvdka

»NAŠ TRG«
Ljubljana, Tyrševa cesta 51
Redna in stalna dnevna dostava
1411

DIJAKINJE IN GOSPODIN- SKE POMOČNICE

Trajno kodranje v modernih
frizurah za din 40.— Vam na-
edi samo frizerski salon Miro
Zaletel, Tržaška c. 4. 1443

50 PAR ENTLANJE

čuriranje, vezenje zaves, pe-
tila, monogramov, gumbic. —
elika zaloga perja po 7.— dir.
Ljubljana, Gospodstvska c. 12
Franciščanska ul. 3. 4 L

ZAKRAJSKOVA
OTOMANA
za din 295.—
E. ZAKRAJSEK
tapetništvo
Ljubljana, Miklošičeva 34

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
PESKER
Sv. Petra cesta 14.

KLISEJE
E. O.
VETRAVNE
JUGOGRAFIKA
VETRAVNA D. 3

MODERNO TRAJNO
vodno in železno ondulacijo iz-
vrtujemo z najmodernejšimi
aparati po nizki ceni. Postrežba
točna in zadovoljiva. Se pripo-
roča salon Komar, Poljanska
c. 13. 1431

DOPISI
Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— Din.

KATERA GOSPA
čedne postave, ki v svojem za-
konu ni zadovoljna, bi želela
iskrenega prijatelja? Ponudbe
s polnim naslovom in po mož-
nosti s sliko, ki se vrne, na
upravo lista pod »Nezadovolj-
stvo«. — Tajnost zadržana.
Na anonimna pisma ne odgo-
varjam. 1429

STAŠA

priidi v nedeljo ob devetih do-
poldne do gostilne. Poljub.
1441

ZELEZNIČAR

v dobri poziciji, 28 leten, po-
staven, bi se zaradi ženitve rad
spoznal z mlajšo čedno gospo-
dično. Dota ni pogoj. Podpisane
ponudbe na upravo Sl. Naroda
pod šifro »Ne bo Vam žale«.

1421

POUK

Beseda 50 par. davek posebej,
Vstopnine ni. Zganje 5.— din

Strojepisni pouk

(za časa počitnic)
Večerni tečaj, oddelki od 1/27.
do 8 in od 1/28. do 9. ure zve-
čer za začetnike in izveščance
Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk
tudi po diktatu. Novi tečajji se
prične 3. junija. Solnina naj-
nižja. Največja strojepisnica s
40 pisalnimi stroji raznih siste-
mov. Vpisovanje dnevno od 6.
do 8. ure zvečer. — Christofor
učni zavod, Domobranska c. 15,
tel. 48-43. 1394

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5.— din

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in me-
dico dobite najceneje v

MEDAKNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6. 18/L

JABOČNIK

pristni, 7000 do 8000 litrov pro-
dam na veliko, največ v dveh
partijah. Krajnik Lovrenc
— Ptuj. 1424

KOSNJA

11.000 m² površine v bližini
Rudnika naproday. Poizve se:
Jagodic Roza, Grajska planota
št. 1. 1440

VEČJE KOLICINE

SE STOJECEGA LESA
bukovega in mehkega v poljub-
nih dimenzijah nudi »Kmečka
pomoč«, Celje, na katero naj
se naslovijo ponudbe. 1433

MOKO

najboljše kvalitete in vseh vrst
prodaja na veliko pod najugod-
nejšimi pogoji Osrednja kmet.
zadruga v Murski Soboti. 1437

VEČJA KOLICINA

ODREZKOV
bombazastih in volnenih na-
prodaj. M. Ogorevc, Grosuplje.
1438

POZOR!

Poceni prodajam vse krasne
cvetlične in zelenjadne sadike,
tudi za grobove. — Vrtnar Zg-
šiška 40 pod hribom in dnevno
Vodnikov trg, Ljubljana. 1442

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

BLAGAJNICKARKA

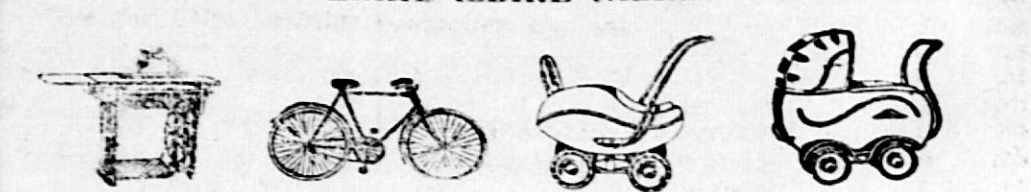
z malo maturo in trgovsko šolo
— zmožna pisarniškega dela
in strojeplja — išče službo v
pisarni ali kot blagajničarka.
Nastop takoj ali po dogovoru.
Ponudbe na upravo lista pod
»Devetnajstletna«. 1393

MONTERJA
za postavitev tvornice koščič-
nega olja in hidravlične preše
išče Simun Horvat, Križevci,
Hrvatska banovina. 1423

FRIZERKO
samostojno, sprejemem v stalno
službo. Novak Vinko, frizer,
Zalec. 1422

PRVOVRSTEN ZAUPNIK
z zanesljivim nastopom pri na-
kupu in prodaji nepremičnin,
ki bi vršil ogled in cenitev
objektov ter zemljiškoknjižne
informacije, dobi takoj stalno
provizijsko zaposlitev pri ve-
lepodjetju. Točne ponudbe na
upravo lista pod »Sijajen za-
siuzeke«. 1444

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički dvokolesa, šivalni stroji,
prevozniki tricikli pnevmatike. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 26

Najnovejša frizure, bar-
vanje las, trajna ondula-
cija. Salon komfortno mo-
derno opremljen.

RAKAR'
Prešernova 7
poleg glavne pošte

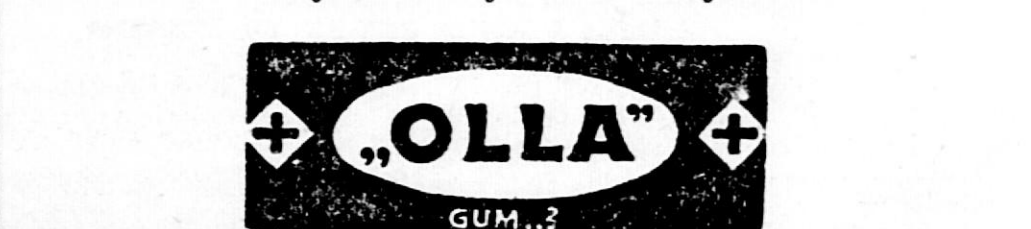
Halo!
Razna res priznana štajerska, dolenjska in dalmatinska vina
se točijo v

restavraciji »ROŽNA DOLINA«

Vsako nedeljo ocvrti pečeni piščanci, vedno sveži čevapčiči,
ražnjiči in razne druge specialitete. — Lep senčnat vrt —
2 balinišči! — Se priporoča

SLAVKO GAČNIK
ROŽNA DOLINA »MARN«

NENAVADNO TENKA
a kljub temu zajamčeno zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite,
gre za vaše zdravje!

Najboljši vod. k po radijskem svetu je

NAŠ VAL

sporedi evropskih postaj na vseh valovih,
strokov. članki, roman, novela, novice
s radijskega in televizijskega sveta, filmski
pregled, nagradni natečaj, smešnice

znaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran:

OPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 6.

Gostilna „LOYD“

LJUBLJANA — SV. PETRA C. 7

Novo preurejena — svečana otvoritev

danes zvečer ob 6. uri

Prvorazredna domača kuhinja, morske in sladkovodne ribe,
pečenje na žaru, janjci in piške na ražnju.

KVALITETNA VINA!

Nizke cene! Hitra postrežba! Sprejemajo se abonenti.
Za obilen obisk se priporoča

NAZOR VLADO

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

1444

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljjen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravljjen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din. Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 6

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrli nam je naša ljubljena mama, gospa

Marija Ogrinc

roj. Berdajs

dne 1. t. m. po dolgi bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Na zadnji poti jo bomo spremlili v ponedeljek, dne 3. junija 1940
ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Cesta 29. oktobra št. 9, na pokopališče
k Sv. Križu, kjer jo položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

LJUBLJANA — REKA — KARLOVI VARI, dne 1. junija 1940.

ZALUJOČI OSTALI

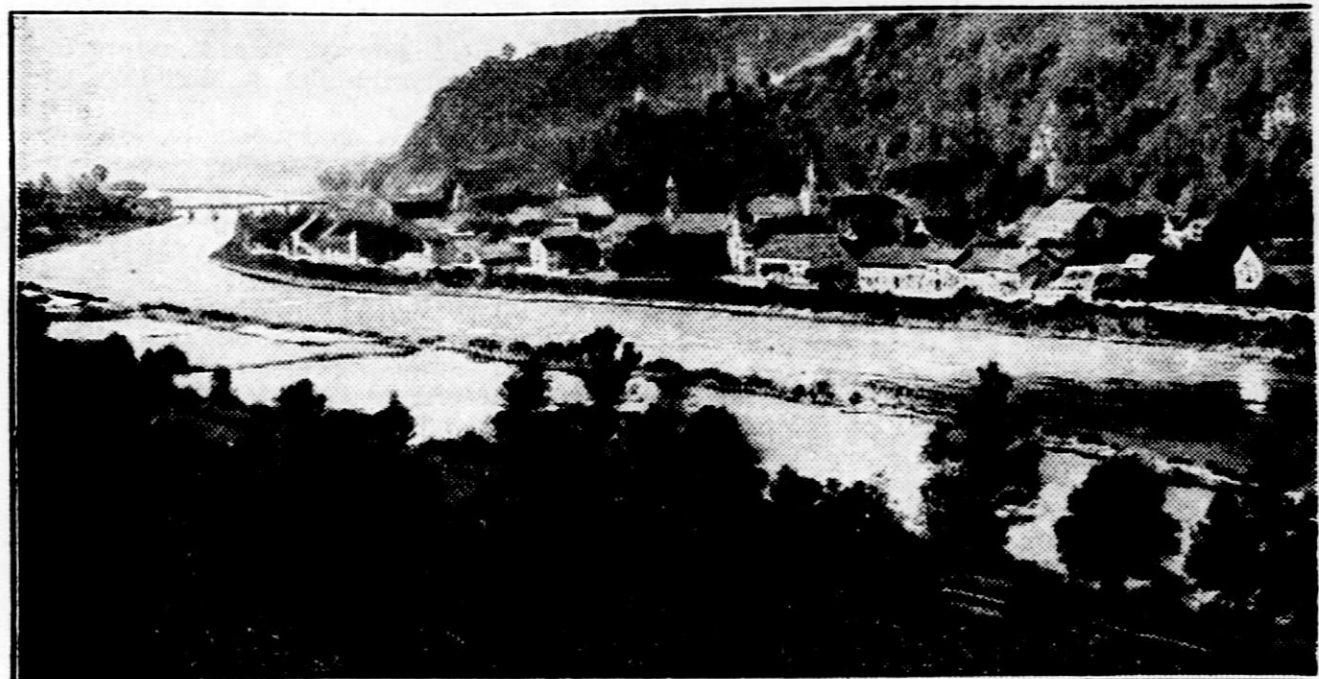
Tudi okoli Krškega je lepo

Pozabljeni in zapuščeni košček lepe slovenske zemlje ima za izletnika mnoge zanimivosti

Danes se mnogo piše in debatira o lepi slovenski zemlji, posebno se o obmejnih krajih, ki so narodnostno ogroženi. Prav je tako, vendar pa so deli naše lepe slovenske domovine, katerih se nihče ne spomni. Lepa je naša Gorenjska, s katero se lahko ponasamo v tujem svetu, a tudi Dolenjska ima svoje mikavnosti. Kadar govorimo ali pišemo o Dolenjski, navadno vsakdo misli na njen zapadni del od Višnje gore do Novega mesta, za katerega sta se zavzemala pokojni šuklje in kasneje društvo prijateljev Dolenjske. Na vzhodni del, ki spada po večini v krški srez, ki se razprostira južno in jugovzhodno od dolenjskega Triglava in ki ga na vzhodu meji sedaj umazana Sava, se spomni le malokdo. Le vinski trgovci in gostilničarji nas obiščejo, kadar si zažele zdrave in dobre dolenjske kapljice.

Dalje nas vodi pot med vinogradi »Zamarofa« v bližini vasice Gora sv. Lovrenca. Kmalu se znajdemo v senci bukovega gozda. V dolinah »Ponikva« in »Senožeska voda« so majhne ponikalnice. Ko pridemo iz gozda, se je treba odločiti, ali gremo čez Krepelnik, Zajčnik in Kalce na Mali trn, ali jo pa mahamo — če smo lačni — skozi Lačno goro. Nad Malim trnom je župna cerkev sv. Duha, ki jo je pred kakimi 60 leti porušila in zažgala strela. Ubožni prebivalci so postavili drugo s težkimi žrtvami. Šele po mnogih letih. Tu je kaplanoval nekdanji Anton Zakelj (rodoljub Ledinski), ki je spenil med drugimi tudi pesem »Pot do kruha«.

Cerkev stoji na griču, s katerega je prav lep razgled na vse strani. Ker ima človek tudi telesne potrebe, se zgledimo pri gostilničarju Gorenjcu, o katerem je znano, da

Krško — od nasprotne strani

Prebivalci teh krajev so po večini mali kmetje in bajtarji, ki imajo tudi nekaj vinogradov. Industrije ni nobene, razen nekaj malega v St. Janžu in Radečah, in ljudje največkrat ne vedo, kje naj vzamejo denar za obklo, obutev in davke, posebno, če vinogradi slabo obrodijo. Vino itak nima prave cene v primeri s trdom in raznimi izdatki. V gozdovih je po večini mlad les, ker so starega že posekali. Zivinojere ni posebno razvita, ker se ne goji smotno. Pa kaj bi naštevati, pridite in prepričajte se sami.

Najprimernejši izlet v te kraje je iz Krškega. Krško je prijazno staro mestec ob Savi na koncu soteske, kjer se začneja Krško polje. Pred kratkim je bil tu ustanovljen domski muzej, ki je našel streho v stari »spitalski« cerkvi. Na stopnici pri vходу v njo se pozna še noga hudobca, da bi ga odvedel v svoje kraljestvo. Reče si ni znal drugače pomagati, kakor da je končal zbežal v to cerkvico. Ko je hudobec stopil za njim na prvo stopnjo, mu je zasmrdel blagoslovljen kraj, da je pustil svojo žrtev. Pri župni cerkvi stoji hiša, v kateri je živel zadnje dni svojega življenja in umrl kranjski zgodovinar Valvazor.

Pa pustimo zgodovino zgodovinarjem in pojdemo v hribe, kakor ljudje običajno pravijo, čeprav jih tu ni, ker so le griči. Kršani hodijo kaj radi na Trško goro ali na Cesto, kjer jim postrežejo z zdravilo pijačo in domačimi klobasami ali mesom. Za nas, ki smo namenjeni na daljši zlet, bo najlepša pot mimo cerkvice sv. Rozalije, kjer je meseca januarja žegnanje sv. Antona, ki mu ljudje nanosijo polne čebre krac s prošnjo, da bi jim uspevale svinje. Stare device pa ga prosijo za ženina, kakor pravi znana pesem: Špeha, jaje nosila, za možka prosila. Od tu pridemo v 15 minutah do cerkvice sv. Jožefa na vrhu Trške gore, odkoder je krasen razgled po širnem Krškem polju, po Gorjancih, bizelskih gričih in po Posavju do Zagreba. Na vzhodni strani nas pozdravlja nad Rajhenburgom sv. Mohor in Fortunat, ki včasih »udarita« tudi na kranjsko plat. Čisto v ozadiju se dviga pomolni Bohor. Na jugu ob robu Krškega polja je prijazna vas Leskovec, malo bolj na desno pa nekdanji pomolni in znameniti, a danes že razpadajoči grad Šrajbarski turn, kjer je nekdanji domovni znan nemški pesnik Anastazij Zelenec, ki ima v bližini gradu svojo grobnico.

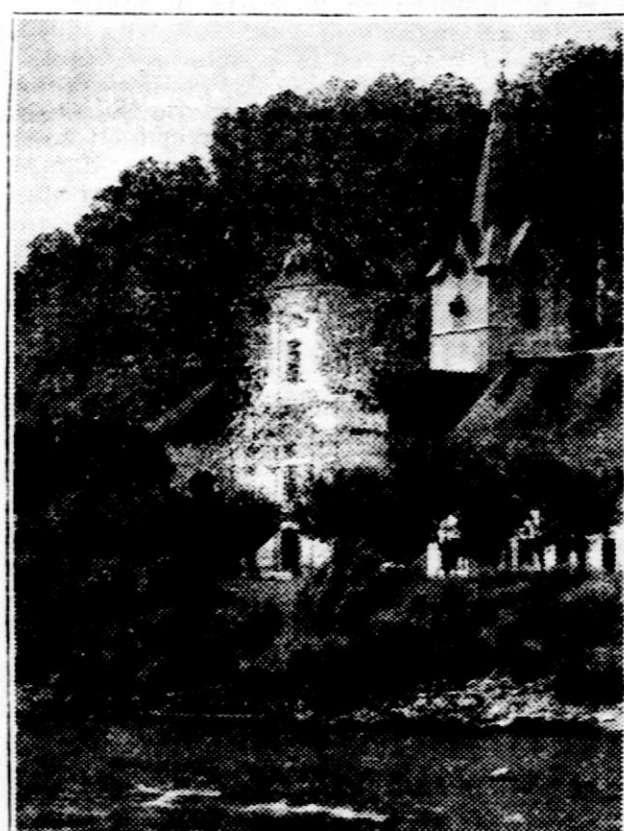
Pot nas pelje dalje skozi majhen hrastov gozdiček do nekdanjega graščanskega vinograda Čretež, ki je bil tako širok, da je peš hodil 15 minut od njegovi brajdi. Uničila ga je okoli 1890 trtna uš, a ga ni nihče več obnovil. Le staro poslopje za veliko stiskalnico in vinčarijo spominjata še na dobre stare čase.

Na severni strani zapazimo nad precej globoko dolinico vasico Cesto. Po tej dolinici izpeljujejo že nekaj let iz Krškega cesto, da bi ljudje vsaj brez nevarnosti vozili, a gotova nista niti 2 km, ker za nas pač ni — denarja.

Ko smo se okrepčali, jo lahko mahamo še v dobro uro oddaljeno prijazno Rako, kamor je hodil na počitnice k svojemu stricu župniku nepozabni dr. Tavčar.

Tu smo pa na razpotju. Če nas noge zelo srbe, se lahko podamo na dolgo pot čez Bučko, Škocjan in Belo cerkev v dolino Krke ter dalje v Novo mesto. V nasprotjem primeru se bomo vrnili nekoliko nazaj ter šli čez Roviše, Studenec in Impolce na Sevnico.

mu je pred nekaj leti odnesel nebodigatreba poln zabojček zlatnine in srebrnine. Prav rad nam bo postregel ne predrago z vsem, kar premore. Se bolje bi pa bilo, če bi se mu prej prijavili.

Bivša cerkva sv. Duha, sedaj krški muzej

Komur ni za hojo, se lahko pelje z avtomobilom, večja družba z avtobusom, mimo Leskovca, Šrajbarskega turna in dalje čez Osredok, Golce, Ivandol in mimo Nemške vasi k sv. Duhu. Kdor se hoče odškodovati za nekoliko hoje, naj ne pozabi izstopiti takoj v začetku Ivandola, ko pride do prvih vinskih hramov, ter gre na grič »na Hribec«, odkoder bo imel najljepši razgled. Od sv. Duha se lahko pelje z avtomobilom na obe prej omenjeni strani.

Pri tem izletu se bomo prepričali, da biva tudi tu prav tako slovensko ljudstvo z istimi vrlinami in napakami kakor drugod, čeprav je ubogo, je vendar veselo. Rado moli in hodi v cerkev, pa tudi kletvic in rujnega vinca se ne brani. Posebno veselo je v jeseni, ko črček prepeva čez kažejo vinogradi lepo.

Pridite nas obiskat in pomagajte nam! Dolenjec.

Planinski dom na Polževem

Pišajo nam:

Naša Dolenjska je bila v turističnem pogledu že od nekdaj zanemarjena. Zato je bila premoženje izmed nas lepota Dolenjske neznana in le nekaj poedincev je bilo, ki so znali poiskati to lepoto in jo uživati. Šele v zadnjih letih so merodajni činitelji pripravili teren za razvoj turizma tudi v tem predelu Slovenije. Pri tem je močno sodelovala privatna iniciativa in se je kot eden prvih zganil in dal pobude za tujskoprometno delo na Dolenjskem S. K. Polž. Ta sportni klub je skupina idealnih in požrtvovalnih ljudi, ki plačujejo v klubovo blagajno visoke mesečne prispevke. Zbrali so nekaj denarja, najeli velik kredit, za katerega mesečno osebno jamčijo, in zgradili nad Višnjo goro planinski dom na Polževem, ki je danes že prav priljubljena izletna točka. Dom na Polževem nosi po pokojnem predsedniku inž. Milanu šukljetu tudi ime šukljeta dom, kamor od leta do leta raje zahajajo vedno dobrodošli gostje. Navzile temu se v to zgradbo vložené investicije ne amortizirajo, ker obiskujejo dom pač po večini le nedeljski izletniki, preko tedna pa je mi-

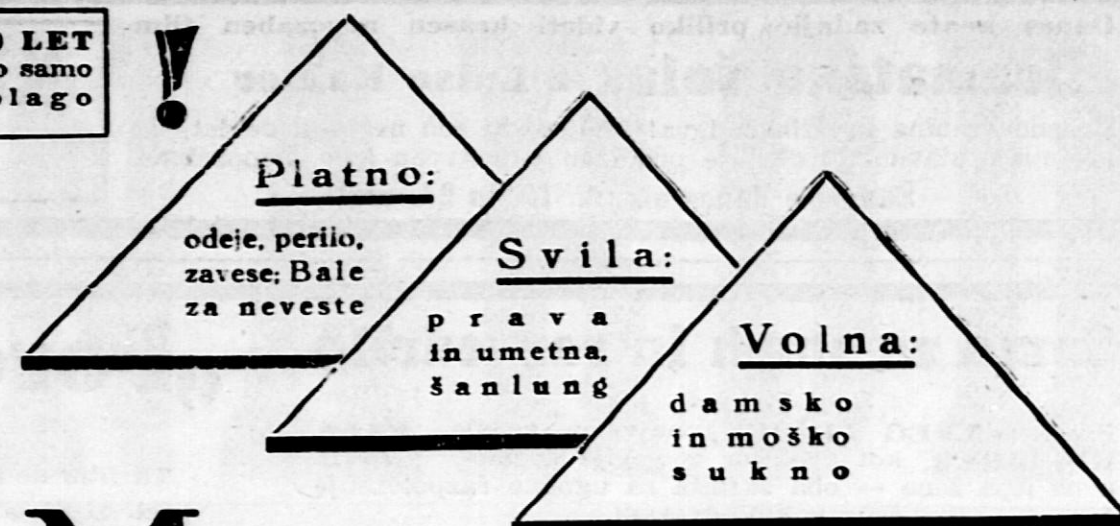

Dom na Polževem

ren in tih. Naši izletniki se niso navajeni za daljše bivanje na Dolenjskem, po večini so navajeni in zato navezani bolj na Gorenjsko. Šukljeta dom na Polževem je prvovrstno oskrbovan, ima udobna prenočišča, odlično kuhinjo in tudi sicer ves mogoč komfort.

V zadnjem času pa je zadel šukljeta dom na Polževem velik udarec, ki bi mogel uničiti to planinsko postojanko. Prišel je nekdo, si postavil v bližini doma hišo, zaprosil za gostilniško koncesijo in jo tudi dobil. Tako bodo sedaj dohodki od izletnikov deljeni na dva dela. Vprašujemo, ali ni imel dotični, ki je zgradil to gostilniško hišo v bližini šukljeta doma, na izbiro dovolj drugih, tudi lepih izletnih točk po ostali Dolenjski? Ali je res treba ubiti idealno nesebično in požrtvovalno delo skupine okrog S. K. Polža v teh sicer zmateriziranih časih s tem, da nekdo samo iz koristolovstva in v svoje sebične pridobitne namene izrabi priljubljenost Polževca, ki jo je znal ustvariti v teku let S. K. Polž, za to, da mu bo gostilna bolj šla? Apiliramo na oblast, da napravi temu stanju konec in zaščiti itak tako redkim planinskim in tuskoprometnim postojankam na Dolenjskem obstoj in razvoj.

NAD 100 LET
prodajamo samo
dobro blago

J. C. Mayer, hiša manufakture Ljubljana

za cenejše blago in ostanke poseben vhod v Wolfovi ulici

Pismi iz Pariza

Prebivalstvo Pariza sprejema tegobe vojne z zaupanjem v bodočnost — Skrb za poklicni naraščaj v Franciji

Pariz, v maju
Zdi se mi, da pomlad ni bila še nikoli lepša v Parizu. Vedro modro nebo brez oblakov, svež zrak, zelena drevesa, razcveteli grmičiči, pisano cvetje, pozivljajo stare hiše, ceste, spomenike in ograje. Pariz daje čudovito sliko miru in pokoja s svojimi posivelimi palačami, z nešteti vrtnički, s Seino, ki mirno teče, kakor da bi se ničesar ne godilo na zemlji, ki jo na-

ponosno, kakor da bi hotele ščititi prebivalce tega edinstvenega mesta. Z. P.

Dejstva so pokazala, da je imela svetovna vojna na vesti tudi dober del brezposelnih. Takratna začasna potreba je narokovala produkcijo orožja in streliva. Vsa prosta delovna moč se je zatekala v vojne tovarne. Mladina je prekinjala vajeniško

Francoski rezervisti odhajajo na fronto

paja. Promet je še vedno živ, vendar pa se pozna, da je že množica ljudi in otrok zapustila mesto.

V tem miru, v tej čudoviti pomladi, že nekaj dni tulijo sirene dan za dnem. Prebujajo nas v zgodnjem jutru, sredi noči. V dolgih valovih prihaja nisk, togotno zavija, se gubi in še dolgo potem, ko sirene že mirujejo, zveni v ušesih neprijetno tuljenje. To je signal za nevarnost. Vrata in okna se odpirajo in zapirajo, ulice naglo oživijo, množice ljudi hite v zavetišča sosednih hiš ali sosedne metro-postaje.

Zalostna je ta karavana ljudi. Sive starke in starčki, ki se opirajo na mlajše, matere z dojenčki v naročju, otroci, ki so na poti v šolo ali iz šole. Ljudje so neopazni, površno oblečeni. Ni vedno dovolj časa, da se v redu oblečete, če vas zadržuje skrb za bolno mater ali očeta, če je treba poskrbeti najprej za otroke. In sirene tulijo večkrat sredi noči ter v zgodnjem jutru. Sedaj so ljudje na videz mirni, toda prve dni so se rosile oči materam, ženam, zaročenkam, sestram.

Prišlo je kot nekaj neizogibnega. Moralo je priti ta ali oni dan. Vali se težko breme in vsi se ga zavedajo. Treba ga je vzeti na svoja pleča, prestopiti in upati v boljšo bodočnost. V času preizkušnje ni mogoče več spoznati prejšnjih ljudi. To niso več isti. Se pred tedni ste lahko čuli razne kritike, zasledili stremiljenja po miru, nerganje — toda vse to je izginilo. Francozi se je zbudil naglo njegov ponos: ne da bi kdo kaj zahteval, vsakdo daje največ, kar more, vsakdo je na svojem mestu.

Poročila radia so pogosta. Ljudje grabijo časopise. Matere oblegajo urade za izselitev in oddaljevanje otrok iz mesta. Sedaj ni več pomisleka. Uraduje si hitro. V vseh hišah so razobešene objave z natančnim navodilom, kako se je treba ravnavati. Privatne ustanove pospešujejo delo in pomagajo, kjer morejo.

Gospodinjé imajo nove skrbi. Z zapadom solnce zastirajo okna, pripravljajo v stanovanju vse potrebno za olajšanje pasivne obrambe, kar so mogoče opustile v mesecih, ko je bila vojna še daleč. V predstobi so pripravljene plinske maske, pokrivala, knjiga ali časopis, ročna lekarna, nekaj biskvita in sadja, steklenica gorkega čaja ali kave. Za vsak primer je treba poskrbeti za večurno bivanje v zaklonišču. Obleka se pripravi ob postelji, da bo takoj pri roki.

Ob tihih večerih prihajajo do nas brnenja letal, streli strojin in protiletalskih topov.

Resniranost prvih tednov je minila. Francozi zaupajo v svojo vojsko vkljub vsemu.

Pariz sam ni izgubil prav nič na svoji mikavnosti. Njegove stavbe stoje mirno in

dobo, pogosto zapuščala šolo, ker tovarniško delo ni zahtevalo nobene specializacije, bilo pa je lepo plačano. Toda dan miru,

Spomenik sanitjem v Parizu

Križanka

1	2	3	4	5	6		
7		8					9
10	11				12	13	
14			15		16		17
		18				19	
20					21		
		22		23			
24	25		26			27	
28		29				30	
		31	32		33		
34							

Pomen besed

Vodovarstvo: 1. Gora v Julijskih Alpah, 8. francosko moško ime, 10. odklopanje, 12. jugoslovanski otok, 14. veznik, 15. naselje, 17. ploskovna mera, — 18. dan v tednu, 20. svojilni zaimsek, 21. svetopisemska jed, 22. pisarniška potrebnost, 24. osebni zaimsek, 26. goraska dolina v Julijskih Alpah, 27. osebni zaimsek, 28. števnik, 30. bivši poljski politik, 31. otok v Antilih, 34. srednjeevropsko pogorje.

Navpično: 2. pogan, 3. kem. znak za prvino, 4. del cerkve, 5. osebni zaimsek, 6. enako ime za več britanskih rek, 7. gora v Kamniških planinah, 9. gora v Julijskih Alpah, 11. števnik, 13. egiptovski božanstvo, 15. branilec domovine, 16. pripadnik ene izmed ljudskih rasnih skupin, 18. orožje, 19. oziralni zaimsek, 23. morska žival, 25. veznik, 27. kazalni zaimsek, 29. medmet, 30. morska žival, 32. kem. znak za prvino, 33. kazalni zaimsek.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodovarstvo: 1. izobara, 7. Izis, 8. Ruse, 10. Debar, 12. in, 14. las, 15. me, 16. San, 18. bar, 19. Hamadan, 20. pod, 21. som,

ki je zaprl vrata tolikih vojni tovarn, je pogljal na cesto številno delavstvo. V prvi dobi, ko je bila konjunktura dobra, je to delavstvo našlo zaposlitev, toda prvi val gospodarske krize je postal delavstvo na cesto, pogosto za dalje časa.

Nova vojna je pokazala isto nevarnost. Starši so začeli pošiljati otroke iz šole v tovarne, prekinili so učno dobo in jih poslali na delo.

Sprito tega dejstva je francoska javnost postajala vse bolj zaskrbljena. Zahtevala je, da se mladini prepove delo, preden se ne izuri kakega poklica, ki ga naj izbere s pomočjo poklicne posvetovalnice. Vlada je uvidela upravičenost te zahteve in je izdala odlok, ki prepoveduje zaposlitev vajencev in dijakov, preden ne končajo učne dobe in se popolnoma ne izveščajo v svojem poklicu.

Praktična rešitev vprašanja je poverjena poklicni posvetovalnici v Parizu. Ta sprejema tisoče in tisoče kandidatov, vajencev, dijakov in brezposelnih. Preizkuša njihove sposobnosti, duševne in telesne, njihovo zdravje in odpornost. Po teh kriterijih svetuje izbiro poklica, izučitev novega, določa zaposlitev v tej ali oni panogi industrije, obrti ali trgovini. Poklicna posvetovalnica ima tudi svoje vajeniške delavnice, kjer se specializirajo ne le mladi, ampak tudi odrasli nevalificirani delavci in delavke in brezposelni.

Važnost teh ukrepov je neprecenljiva, zlasti v vojnem stanju. Niti v času najtežje preizkušnje Francija ne zanemara svojega delovnega naraščaja, zavedajoč se, da ni poklic zgolj merilo vrednote posameznika, temveč, da je predvsem v njegovem vestnem izvrševanju moč vsega naroda. Z. P.

Življenjski jubilej značajnega moža

V Dobovi pri Brezicah praznuje svoj 70letnico Anton Vatovec. Rodil se je 1. junija 1. 1870 na Ostrožnem brdu v Primorju. Po opravljeni vojaški dolžnosti je stopil v orožniško službo. Služboval je 14 let po raznih krajih Slovenije, 1. 1909 pa je stopil v službo pri davčni upravi v Kočevju, kjer je ostal celih 20 let, do svoje upokojitve. Kot izredno značajen rodoljub in delaven član Sokolskega društva v Kočevju od njegove ustanovitve 1. 1909 so ga vni cenili in spoštovali. Vatovec je bil tudi

dolgoletni občinski odbornik kočevske občine. Po upokojitvi 1. 1929 se je naselil v Dobovi pri Brezicah, kjer je prav tako vneto sodeloval v Sokolskem društvu, čigar član je še vedno. Prav tako je marljiv delavec Rdečega križa in je bil več let tajnik tega društva.

Z ženo sta vzgojila v narodnem duhu 7 otrok ter jih dobro preskrbela. Naš jubilar je še vedno telesno in duševno čil in ima zaradi svoje značajnosti in dobrodošnosti mnogo prijateljev, ki mu žele k jubileju še mnogo zdravih in zadovoljnih let. K tej čestitki se pridružujemo tudi mi kot svojem stalnemu naročniku: g. Vatovec je naš naročnik že 35 let.

Danes imate zadnjič priliko videti krasen nepozaben film

»Dramatska šola« z Luiso Rainer

Krasna vsebina in odlična igra! Življenjski sen nešteti deklet, da postanejo slavne igralkice, je prikazan edinstveno lepo, nepozabno! Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri!

Kino Union

Tel. 22-21

»Njena prva ljubezen« z Deanno Durbin

Ljubek in zabaven film, v katerem boste videli malo pevko Deanno Durbin iz filma »Oma in njenih 100« s partnerjem Grete Garbo v »Nino« Melvynom Douglasom.

V nedeljo ob 10.30 dop., ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Samo za smeh in razvedrilo

Pazite: THEO LINGEN, največja zmeda: PAUL HÖRIGER, kot profesor zoologije pozna živali, a ne lepe žene — oba skrbita za ugodno razpoloženje v kino-dvorani.

»Poročno potovanje«

V DUBROVNIK.

Ta film ne smete prezreti! — Danes premiera v KINU MATICI, tel. 21-24 ob 16., 19. in 21., v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21.

NEZNANI JUNAKI

Ganljiva filmska zgodba o mladem človeku, ki je strl srce mlademu dekletu, svojemu očetu pa ubil vero v samega sebe... KINO SLOGA, tel. 27-30 19. in 21. uri.

V glavni vlogi Wallace Beery, največji karakterni igralec filmskega platna.

Danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Sporazum med slikarskimi mojstri in pomočniki

Konec 14 dnevne stavke slikarskih in plesarskih pomočnikov v Mariboru

Maribor, 31. maja. Danes je bil sklenjen pri mestnem glavarstvu v Mariboru sporazum med zastopniki Združenja obrtnikov slikarskih in sorodnih strok v Mariboru ter mariborske podružnice Zveze stavbnih delavcev Jugoslavije. Razpravo je vodil mestni obrtni referent dr. Milan Seneković. Mojstre so zastopali predsednik organizacije slikarskih mojstrov Jakob Seneković, tajnik Julij Novak in Franjo Horvat. Slikarske pomočnike so zastopali strokovni tajnik Lojze Horvat, nadalje Anton Svec, Janko Kočbek, Josip Vrečko, Franc Kac, Josip Erjavce, G. dr. Seneković je ugotovil, da je sklical razpravo zato, da se najde možnost izvedbe sporazuma, ki je bil sicer obojestransko podpisani, pa so pozneje zastopniki delodajalcev oz. Združenja slikarskih mojstrov sporočili, da osebe, ki so podpisale sporazum, niso bile pooblaščenice za tako važne sklepe. Združenje je poslalo zadevno pismeno vlogo, v kateri je označilo svoje stališče. V interesu stvari same pa je potrebno, da se doseže pravi sporazum, ki se bo v resnici priznal ter izjavil.

Na predlog g. Antona Svecnika so se dolečile naslednje meze za pomočnike: do 6 mesecev po izvršeni učni dobi 3.50 din; od 7 mesecev do 1 leta 4 din, v drugem in

in tretjem letu 5 din, po treh letih 6 din. Če so pomočniki posameznih kategorij že prejeli meze v tej višini, določbe se nadaljnjih 50 par poviška na uro. Te meze so minimalne, uveljavijo pa se z 29. aprilom t. l. Razlika se izplača pri prvem izplačilu in seveda do začetka stavke. Delodajalci se zavežejo, da ne bodo nobenega pomočnika zaradi organizacije ter stavke preganjali ter da bodo vsi stavkajoči po zaključku stavke sprejeti na delo, v kolikor je faktična potreba po zaposlitvi. Prednost pri sprejemu v službo imajo prej zaposleni pomočniki, ki so bili v stavki. Izplačilo meze se vrši z mesečnimi listki, na katerih morajo biti točno označeni vsi odtegljaji, točno morajo biti označene tudi redne delovne ure in nadure. Volitve obratnih zapnikov se vršijo po skrajšanem postopku, kakor določa uredba o volitvah delavskih zapnikov. Obe stranki se zavežeta da bosta pobijali z vsemi dopustnimi sredstvi šušmarstvo in da si bosta v tem nudili medsebojno pomoč. Ta sporazum velja od 29. aprila 1940. Delodajalec se prepušča in obenem priporoča, da po možnoosti odškodujejo pomočnike zlasti po njih socialni potrebi za izgubljeni čas ter zaslužek v dobi stavke. Ki je s tem sporazumom dejansko likvidirana.

Uspehi protituberkuloznega tedna

Lepi prispevki v prid protijetični borbi

Maribor, 31. junija. V dopolnitev poročila o darovanih prispevkih obvešča Ptl. lista v Mariboru javnost, da so podprli protituberkulozni teden še naslednji:

Doctor i drug 5000 din, Sladkogorska tovarna lepence 886 din, družba »Unio« in tovarna za dušik v Rušah po 500 din, Guido Rütgers, Bratje Steinklauber, Glančnik Pavel, Wögerer Eliza po 200 din, lekarna Maurer, E. Pogačnik, tovarna Derwuschek, Viktor Glaser, Novak & comp., Tekstilna družba Košaki, Ferdo Potocnik, Andrej Supanz, Ernest Eylert, Mr. König in Josip Rosenberg po 100 din; Mariborska livarna »Penge« 150 din, nadalje so darovali po 100 din: Rem Pavla, Meinal & Herold, Babič Ivan, Stok Ivan, Tekstilna družba Košaki, Bauman Josip, Löschnig August, Kavarna Central, Herman Wögerer, Arbeiter Alojz, Drogerija Salus, t. Bata, Pajtlar Jurij, Kasjak Ivan, Anderle

August, Vrhunc Marija, Birtič Ernest, dr. Ploj, dr. Sedaj, notar Ašič Ivan, Karel Pačeta, Friedl Josipina, Stiger Albert, Čeršaka tovarna lepence, Bock in Vlahovič, tovarna čokolade Sana.

Delavstvo in uradništvo tovarne Hutter i drug 2.560 din, Jugosvile 340, Teksta 196, Zelenka & comp. 220, Tekstilna družba Košaki 48, Novak & comp. 48, Viljem Freund 196; župnišča: Vuhred 20 din, Sele pri Slov. Gradcu 15, Razbor pri Zidanem mostu 10, Polzela 70, Griže 40, Sv. Mihael na Vranskem 100, Sv. Mihael pri Marenbergu 15, Ponikva ob juž. žel. 75, Sv. Miklavž nad Laškimi 40.50, Sv. Lovrenc na Poh. 35, Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah 40, Mati božja v Koprivnici 30, Bočna Gornji grad 10, št. Ilj-Misljinje 120, Sv. Anton v Slov. gorah 55, Zabukovec pri Sv. Lenartu 50, Makole 50, Sv. Rok ob Sotli, Bizelsko-srez Brežice 55 din. Vsem prav iskrena hvala!

Živahnost na trgu nepremičnin

Številne posestne izpremembe in nove gradnje

Maribor, 31. maja. Kljub resnim časom, v katerih živimo, se kupčije za nepremičninami, to je s posesti, stavbami in zemljišči vršijo kakor v normalnih časih in je celo opaziti na nepremičninskem trgu veliko živahnost. Povpraševanje in ponujanje stavb ter zemljišč v Mariboru je v zadnjem času izredno razgibano, kar je v ostalem tudi razvidno ob zemljiškem katastru, kjer imajo sedaj precejšnjo konkurenco. Tako je v zadnjih dneh veliko število parcel, zemljišč in stavb menjalo svojega doseganja lastnika. V splošnem se lahko trdi, da so cene na nepremičninskem trgu precej čvrste in je opaziti lahko naraščanje cen. Veliko povpraševanje je zlasti za cenene parcele, kar je zopet dokaz, da bo gradbena delavnost v Mariboru tudi letos precej živahna.

Tekom meseca maja so pričeli zidati nove stavbe: Trgovce Maks Kenda iz Selnice gradi v Medvedovi ulici 2 enonadstropno stanovanjsko hišo in bodo znali gradbeni stroški 485.000 din. V Ljubljanski ulici 37 gradi trgovka Marija Penič iz Sv. Petra niže Maribora enonadstropno stanovanjsko hišo, ki bo stala 286.000 dinarjev. Krznarka Julijana Šperjave gradi v Aljaževi ulici 23 enonadstropno stanovanjsko hišo in znašajo gradbeni stroški 260.000 din. V Ljubljanski ulici zida nadalje krojaški mojster Alojz Celec enonadstropno stanovanjsko hišo (gradbeni stroški 160.000 din). Tovarniški uradnik inž. Slavko Prebeček gradi enonadstropno stanovanjsko hišo, ki bo stala 157.000 din. Na nepremičninskem trgu pa so bile v zadnjem času naslednje kupčije: Alojzija Vincetič je prodala Branki Vojnovič hišo v Miklošičevi ulici 6 za 380.000 din. Kristina Kovač je kupila od Alojzija Uha hišo št. 10 v Parnovi ulici za 177.000 din.

Valerija Kefer je prodala gostilničarki Mariji Čuš hišo Ob bregu 12 za 220.000 din. Franc Kšiter, Stefanija Kokol in Ludvik Kauker so prodali posestniki Vero Kretovič iz Gornje Radgone hišo št. 20 v Linhartovi ulici za 120.000 din. Posestnica Marija Kokovnik ter njena hčerka Pavla Zeliska sta kupili od Martina Menčingerja hišo v Beogradske ulici 24 za 98 tisoč din.

Tudi kupčija s parcelami je bila precej živahna. Tako je trgovec Vilko Blatnik prodal trgovskemu nameštencu Bogomirju Ublu zemljišče v koroškem predmestju za 109.000 din. Vinarska in sadjarska šola pa je spet prodala tri parcele, tako da bo ves razparcelirani kompleks ob cesti proti Kamnici kmalu razprodan. Učiteljica Ljubislava Zolnir iz Slovenjegra Grada je kupila 823 kv. m veliko parcelo za 61.725 din, zasebnica Marija Vontina 738 kv. m veliko parcelo za 47.970 din, učitelj Miro Gačnik pa 835 kv. m veliko parcelo za 62.625 din. Veliko povpraševanje je tudi za parcele na bivšem Rosenbergovem posestvu, ki ga je pred leti kupila mestna občina mariborska, ki je vse posestvo razparcelirala. Najprej parcele so že davno razprodane in zazidane s ličnimi stanovanjskimi stavbami. Prav na tem kraju, ki se razvija v lepo vilsko četrt, je danes gradbena delavnost najživahnjša. Mestna občina je spet prodala 8 parcel, ki bodo verjetno še letos zazidane. Tako je kupil mizarski mojster Anton Vutolen 553 kv. m veliko parcelo za 35.945 din, Marija Marin 691 kv. m za 15.202 din, Domenik Smid 754 kv. m za 16.588 din, krojaški mojster Alojz Celec 790 kv. m za 17.380 din, zasebna uradnica Nada Čač 737 kv. m za 16.214 din, železniški uradnik Mirko Šibenik 1110 kv. m za 24.420 din, železniški uradnik Franc Drušković pa 724 kv. m veliko parcelo za 15.928 din.

Razburjenje v Ločah pri Poljčanah

Poizvedbe po roparjih, ki so smrtno nevarno poškodovali 69letnega mlinarja Franca Vučaja in njegovo ženo

Maribor, 31. maja. Iz Loč pri Poljčanah smo prejeli od prijatelja našega lista poročilo, ki kaže, kako zelo je naše kmečko prebivalstvo izpostavljeno raznim roparskim in sličnim

kriminalnim podvigom: V hipu se je v Ločah pri Poljčanah raznesla bridka novica o groznem roparskem napadu, čigar žrtev sta postala 69letni mlinar in posestnik Franc Vučej iz Draže vas pri Ločah

ter njegova žena. Oba sta se snoči vlegla ob običajni uri k počitku. Vučej je bil še izredno dobre volje. Kmalu po polnoči pa so doživeli Vučejevi grozne ure. Roparjanje mlinškega kolesa je preprečilo, da niso domačini, ki spijo v splojnem delu domačije, čuli klincev na pomoč, ki so prihajali z zgornjega dela, kjer spita Vučej in njegova žena. S poslednjimi močmi se je privlekel stari Vučej ves krvav do hčerke in ji povedal, kaj se je zgodilo. Hip nato se je onesvestil. Domači so brž pohiteli v gornjo izbo. Vučejeva mati je bila v nezavesti in vsa v krvi. Del lobanje je bil preklan. Sledovi so pokazali, da so drzni roparji pretaknili vse kote pri iskanju denarja. Domača hčerka je vedela povedati, da je bilo v blaginji okoli 1000 din, ki so jih roparji odnesli. Izginile pa so tudi hran-

Mariborske in okoliške novice

— Mariborski zgodovinarji, organizirani v Zgodovinskem društvu, se udeležijo današnjega popold. izleta v Limbuš. Ogle dati si bodo limbuške zgodovinske znamenitosti in razpravljali bodo o limbuški zgodovini od najstarejših časov pa do danes.

— Oporočilo mestne policije. Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja vozače vseh vrst vozil, da je prekanje pogrebnih sprevodov, procesij, sprevodov in vojaških čel strogo prepovedano.

Nov grob. V Slovenski ulici št. 40 je umrl zasebnik Josip Šmigoc, star 74 let. Zalujocih svojem naše iskreno sožalje!

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Maverjeva lekarna pri Zamoportu v Gosposki ulici 12, tel. 28-12, ter Vauptova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Obmejna šola. Novo šolsko poslopje v Selnici ob Dravi se ni gotovo za vselitev, prav pa je, da se bo deca že enkrat vselila iz nezdruženih prostorov v sedanjem šolskem poslopiju. Šolsko poslopje je visokoprtilično in enonadstropno. V razredu je 60 do 80 učencev ter učenk. Stropi so tako slabi, da odpada omet, in ako človek stopi, se vse skupaj zmeja. Zidovje je vlažno, ker je bila hiša zidana po starem in temelji niso izolirani. Razen tega se je storilo vse mogoče, da je bilo čim več m-krote v zidovju. Pod nadučiteljevim stanovanjem je župnikov listnjak. Listje seveda izpariva mnogo vlage, ki se vsesava v zid. Pred okni nadučiteljevega stanovanja je gnojšče župnikovega hleva, tako da sploh ni mogoče zrati stanovanja. To gnojšče je med šolo in župnikovim hlevom, s tretje strani meji na občinsko cesto. Gnojšče je navadna odrtja jama, v kateri je vedno polno gnojnice. Kadar jama praznijo in odvažajo gnoj po občinski cesti, je vsa cesta poznojena. Gnojna jama ima odtek kar preko občinske ceste v cestni iarek. Leto in leta imamo tako gnojno jama in školskega poslopija. V poletnem času je tukaj tak smrad, da ne sme nihče odpreti okna, niti nadučitelj v svojem stanovanju, niti v šolskih sobah. V okolici so celi roji muh. Taka je naša šola. In v tej šoli so morali vzdržati otroci, v prtiličju nadučitelja, v zgodnjih prostorih učitelja ce. V kletnih prostorih na je bilo razen listnjaka še mežnarjevo stanovanje in dvorana. Zadnja leta toliko govore o sanaciji slovenske vasi. Gospodje, pridite se in poglejte, kje je treba najprej začeti asanirati. (Del. Pol.)

— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upraviteljem imajo jutri v nedeljo 2. junija v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. Andreja Korencan, Maribor, Jurčičeva ulica 8.

— Za uboge šolarje so darovali po 100 din pekovski mojstri v Mariboru in pevski zbor pekovskih pomočnikov v Mariboru namesto venca na grob pokojne ge. Josipine Fluher pri Sv. Jakobu v Slov. gorah.

— Mladina v svet. Od doma te pobegni 13 letni Mirko Sapec, stanuje v Vojaški ulici 12. Starši so zadevo prijavili mariborski policiji, ki poizveduje za pobeglim dečkom.

— Cene živin padajo. Na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru so cene posameznim vrstam živine padle za povprečno 2 din pri kg. Toda kljub temu, da so mesarji kupili živino znatno ceneje, kakor pred 14 dnevi, so cene mesu ostale neizpremenjene.

— Sejmke novice. Na mariborski svinski tržnici dne 31. maja t. l. so prignali okoliški kmetje 215 komadov. Prodali so jih 115. Povprečne cene so bile: 5 do 6 tednov stare prašiče so prodajali po 90 do 120 din, 7 do 9 tednov stare po 130 do 170 din, 3 do 4 mesece stare po 190 do 350 din, 5 do 7 mesecev stare po 390 do 450 din, 8 do 10 mesecev stare po 480 do 570 din, 1 leto stare po 820 do 910 din. Kilogram žive teže so prodajali po 8 do 10.50 din, kg mrtve teže po 12 do 15 din.

— Naš drobiš v gledališču. Včeraj popoldne je bila v Narodnem gledališču brezplačna predstava »Trnjulčice« za revno šolsko dečo mariborskih osnovnih in meščanskih šol. 600 brezplačnih vstopnic je bilo razdeljenih med najrevnejše mariborske učence ter učence. V gledališču je bil razgiban živ-zav, ves čas predstave je mariborska mladina s pažnjo in zanimanjem sledila poteku predstave in ostalera sporeda. K poročilu o prvih predstavah »Trnjulčice« v predvčerajšnji številki naj dodamo, da je ljubko deklarirala poleg Tanje Stupanova in Marice Spodakovce tudi Darja Ojstrovskova. Revni učenci ter učence so iskreno hvaležni dobrih srcem, zlasti pripravljalnemu odboru krožiča žen zadrugaz z gospos Vero Založnikovo na čelu, ki so jim omogočila par uric iskrene zabave ter prijetnega razvedrila.

nilne knjižice. Ni se točno dognano, koliko znašajo skupno vse vlogo, ker ve za to le Vučejev oče in njegova žena, ki sta pa še oba nezvestna v mariborski polici in katerih zdravstveno stanje boja resno skrbi ter sočutje z bratko usodo. Franc Vučej ima ves poren obraz, razen tega tudi druge poškodbe po glavi in telesu. Roparji so ju v spanju napadli z nožem ali sekirjo, da bi se sprožili vseke priče njihovega roparskega početju. Verjetno je tudi, da sta se Vučejeva ob ropotu, ki so ga nevedno povzročili roparji, prebudila in pričela klicati na pomoč, nakar so roparji navallili nanjo, ko sta ležala v postelji.

Brezobziren in gnusen način obračunavanja z nedolžnimi človeškimi življenji zbujajo ogorčenje in obsodbo po vsej okoličici. Vsi želimo, da bi črnežniki čim prej zaleli glavne krivice, ki so se nevedno zelo potrudili, da bi čim temeljiteje spoznali razmere v Vučejevih, ker si sicer ni mogoče misliti, kako so se lahko tako neopazeno vtihotapili v izbo Franca Vučaja in njegove žene. Orožniki imajo že svojo sled, če so zaupati gotovim okoliščinam, potem lahko domnevamo, da je ta smer pravilna.

Iz Slovenjegra Gradca

— Huda nesreča pri cirkularji, v torek se je primerila pri cirkularji lesnega trgovca Zmorkota v Mariborcu nesreča, katere žrtev je postal 20letni žagar Ferdo Hajnc iz Zg. Viliške pri Mariborcu. Hajnc je zasedel z roko po nesreči med rezila cirkularke, ki so mu prerezala kite in žile na česni roki. Ponesrečenca je zdravnik okrožnega urada dr. Gulič Vladimir iz Mariborca obvezal in poslal z avtomobilom v slovenjegraško bolnico, kjer so mu zdravniki zašili rane in mu ustavili krvavenje.

— Revanžna tekma med poročenimi in samci v Slovenjem Gradcu je prelozena. Za nedeljo popoldne je bila napovedana revanžna tekma med poročenimi in samci, ki pa je bila zaradi tehničnih zaprek prelozena na poznejši čas.

Iz Gornje Radgone

— Spominska listina bo vzidana v spomenik radgonskih žrtev in Maistrovih borcev jutri ob pol 11. dopoldne brez sodelovanja širše javnosti, ker je svečano odkritje spomenika preloženo na nedoločen čas.

— Nevarnost poplav. Zaradi nepretrane deževja zadnjih dni je območje reke Mura silno narasla ter v četrti zvečer dosegla 1.60 m nad normalo. Na nekaterih mestih je že dosegla višino brogov ter so že pričeli z ukrepi, da preprečijo razliv reke. Obstaja resna nevarnost poplav, ki so doslej že več let prav v maju uničevale poljeke pridelke ter povzročale veliko škodo.

— Ukinitve avtobusne proge. Že od ponedeljka 27. maja naprej ne vozi avtobus podjetnika Linnigertja iz Maribora na progi Maribor—Sv. Lenart—Cegelnica—Ivanjci—Gornja Radgona—Slatina Radenci in obratno. Z ukinitvijo te avtobusne vožnje je prebivalstvo omenjenih krajev zelo prizadeto, ker je popolnoma odrezano od mesta. O tej nenadni ukinitvi avtobusne vožnje ni bil nihče obveščen. Dolžnost podjetnika bi bila, da bi poskrbel za nadomestno vožnjo bodisi po kakem drugem podjetniku ali pa da bi odstopil progo drugemu podjetju. Vsi ti kraji in zlasti tudi omejeni so ostali po ukinitvi vožnje tudi brez večernih časopisov. Kakor domnevamo, nameravajo mariborska mestna podjetja v doglednem času uvesti na progi Maribor—Sv. Benedikt—Gornja Radgona—Slatina Radenci—Murska Sobota in obratno avtobusne vožnje po novi cesti. Želeti pa bi bilo, da bi tudi frekventna proga preko Ivanjcev ne ostala za vedno ukinitvena ter da bi tudi to progo prevzema mestna podjetja, ako dosedajni lastnik proge ne bo poskrbel za nadomestilo.

— Oseba vest. Davčni uradnik g. Erminold Mally je premeščen od davčne uprave v Gornji Radgoni k davčni upravi Maribor okolica. Na meščansko šolo v Gornji Radgoni je premeščen meščanskošolski učitelj g. Joža Korenčič.

Iz Ljutomer

Zvočni kino. Zvočni kino Sokolski dom v Ljutomeru bo predvajal drvi ob 20. in jutri ob 16. ter ob 20.15 zabavni film Neznanak. Dodatek Foksov tehnik.

Nevidite. Stalnemu deževju, ki smo ga imeli nad mesec dni, je sledilo lepo vreme z dokaj vročimi dnevi, ne mine pa skoraj dan, da bi ne bilo nevihte, ki nana je parkirana priselita tudi točno, ki pa se ni naravnala večje škodo. Južno od Ljutomeriškimi gorici od Grosčevka dalje pa je toča po vinogradih napravila občutno škodo.

Lep nastop mladine. Na Telovo je bil v Sokolskem domu nastop mladinskega pevskega zbora iz Murske Sobote, ki ga vodi učitelj Fran Bracko. Mlade pevce so ob prihodu na kolodvor pozdravili učitelji ljubljanskih šol in zastopniki Sokola, ki so izvršili vse priprave za nastop prekmurske mladine v Ljutomeru. Program je obsegal narodne in umetne pesmi. Vse pesmi so bile podane s pravim občutkom ter so pevec želi obilo odobravanja. Po nastopu je Kolo pogostilo pevce, nakar je navdušena mladina v povorici odšla skozi mesto na kolodvor ter zapela »Hej Slovanci« in še druge narodne pesmi. Nastop prekmurskih pevcev je v vsakem pogledu odlično uspel.

Iz državne službe. Za suplente na meščanski šoli so bili imenovani Jože Maček, Zdenka Jenko in Rozalija Žagar. S tem se bo izpolnila dosedanja vrzel.

Otvoritev strelske sezone. Nedavno osnovani strelski odsek Sokolskega društva v Strigovi bo otvoril svoje redno streljanje na strelišču z bojno municijo jutri ob 2. popoldne.

Komarjeva zalega. Pred dnevi so se pojavile jate komarjev, ki so tudi letos zelo nadležni. Te jate so pač posledica velikih povodnj, ki smo jih imeli v preteklem letu zaradi nereguliranih potokov in Mure.

Zlet mariborske sokolske župe

ki je bil določen za 2., 8. in 9. junija je preložen na nedoločen čas. Sokolska župa v Mariboru bo priredila v soboto 8. junija ob pol 21. akademijo v Sokolskem domu Sokola Maribor-matica, v nedeljo 9. junija pa bojne tekme izvidnic in strelske tekme vrst in podvrstev.

Pozivamo Sokole, Sokolice in narodno občinstvo, naj tem prireditvam v polnem številu prisostvuje.

Staršinstvo Sokolske župe Maribor

Sobota, 1. junija ob 20.: Ples v maskah.

Nedelja, 2. junija ob 20.: Baletni večer ljubljanske opere. Red B.

Samo trikrat »Ples v maskah«. Zaradi zaključka gledališke sezone se Verdijeva priljubljena opera »Ples v maskah« z gostovanjem gđ. Vere Majdičeve in v Skrbniškov režiji letos vprizori samo trikrat. Nebeženom se priporoča, da si pravočasno nabavijo vstopnice pri dnevi blagajni. — Trva ponovitev bo drvi za Red C.

Nedelja, 2. junija ob 20.: Baletni večer ljubljanske opere. Red B.

— »Ples v maskah«. Zaradi zaključka gledališke sezone se Verdijeva priljubljena opera »Ples v maskah« z gostovanjem gđ. Vere Majdičeve in v Skrbniškov režiji letos vprizori samo trikrat. Nebeženom se priporoča, da si pravočasno nabavijo vstopnice pri dnevi blagajni. — Trva ponovitev bo drvi za Red C.

SPORT

Jutri v nedeljo 2. junija gostuje v Mariboru SK Olimp iz Celja, ki bo odigral prvenstveno tekmo proti ISSK Mariboru. Tekma bo ob vsakem vremenu na stadionu Železničarja in se bo pričela ob 15.30. — Dopoldne ob 10. bo na Rapidovem igrišču prijateljska nogometna tekma med Rapidom in Hrastnikom. — V Murski Soboti gostuje ligaška enajstorka varaždinske Slavije, ki bo odigrala proti Muri prijateljsko nogometno tekmo. — V Cakovcu bo obratna prvenstvena tekma med Cakovčkim SK in SK Maršom iz Ljubljane, dokim potuje Železničar na Jesenice, kjer bo odigral drugo tekmo v prvenstvenem tekmovanju proti Bratstvu.

Italijanska diplomatska ofenziva na vzhodu

Nadaljevanje prizadevanj, da bi jugovzhodne države s Turčijo vred ostale izven vojne tudi v primeru italijanske intervencije

Rim, 31. maja. br. (Dr. O. A.) »Dasi Italija doslej še ni stola v vojno, je italijansko-nemška solidarnost docela v veljavici, poudarja dr. Gayda nočoj, ko v svojem uvodniku ponovno opozarja, da je Italija vezala na svoje meje ter na meje svojih kolonij 1.3 milijona Francozov in Angležev, skupno z velikimi pomorskimi in letalskimi silami obeh zapadnih zaveznikov. Zato se tudi zmagala na Marni ne more več ponoviti. Francija ima veliko število svojih divizij na Alpah, v Tunisu in v Siriji. Anglija pa je bila prisiljena koncentrirati velik del svojih rezerv v Egiptu, Sudanu in Palestini, kar vse v polni meri priznavajo tudi v pristojnih nemških krogih.

V mednarodnih krogih v Rimu zadnje dni ugibajo le še o tem, kdaj se bo začela italijanska intervencija. Mnenja so slej ko prej deljena in se gibljejo med par dnevi in par meseci. Nočoj so se razširile vesti, da je pričakovani odločitve prihodnji teden, toda slične napovedi so se že večkrat pojavljale, ne da bi se uresničile. Z jutrišnjim dnem bo vnovic ustavljen ves zasebni avtomobilski promet, da bi se prihranili benzin,

Iz zanesljivih virov se potrjuje, da pripravlja Italija tudi na diplomatskem področju svoje odločitve. Njeno stremenje gre za to, da bi spor omejila le na nasprotnike Nemčije, tako da se vojna ne bi razširila na druge sedaj še nevtralne države. V tem pogledu je italijanska diplomatska akcija posebno živahna v Ankari, kjer Italijo posebno podpira tudi Rusija, ki prav tako želi preprečiti, da bi šla Turčija v vojno. Po vesteh iz Ankare turški krogi že izjavljajo, da bo Turčija intervenirala le, če bi kdo napadel njeno lastno varnostno področje. Podobne diplomatske korake so napravili italijanski diplomatski zastopniki tudi v vzhodnoevropskih prestolnicah. Velik odmev je našel članek madžarskega zunanega ministra grofa Csakyja v madžarskem vladnem glasilu. Jugovzhodnim državam je madžarski državnik svetoval naslednje: Le sile ne odločite države brez obrambnih sredstev so v nevarnosti, da bodo zapletene v konflikt. Nasprotno pa so odločne države, ki se zavežajo svojih ciljev in ki so vojaško močne, stebri miru.